

T. C.
Yeditepe Üniversitesi
Sosyal Bilimleri Enstitüsü

**İLKÖĞRETİM II. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGILARI İLE BENLİK SAYGILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(ÜSKÜDAR İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

Fatma IŞIKOL ÖZGE
(Yüksek Lisans Tezi)

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

İstanbul, 2013

T. C.
Yeditepe Üniversitesi
Sosyal Bilimleri Enstitüsü

**İLKÖĞRETİM II. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGILARI İLE BENLİK SAYGILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(ÜSKÜDAR İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

Fatma IŞIKOL ÖZGE
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa OTRAR

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İstanbul, 2013

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

20... / 03 / 2013

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden

Fatma ISIKOL ÖZGE, 20 / 03 / 2013 tarihinde yapılan

“II. Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ile Sosyal Gelişim Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”

başlıklı Yüksek Lisans Tez Savunması sonucunda jürimiz tarafından oyçokluğu / oybirliği ile

☒ Başarılı bulunmuştur.

☐ Başarısız bulunmuştur.

☐ Düzeltmeler için adaya ek süre tanınmıştır.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı

Unvanı, Adı, Soyadı: Trd. Doç. Dr. Mustafa ÖZAR

İmzası : Mustafa ÖZAR

Prof. Dr. Halil EKŞİ

Jüri Üyesi

Unvanı, Adı, Soyadı:

İmzası : [Signature]

Jüri Üyesi

Unvanı, Adı, Soyadı: Doç. Dr. Ahmet ŞİRİN

İmzası : A. ŞİRİN

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, ilköğretim ikinci kademedede öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır .

Yaptığım araştırmada sosyal görünüş kaygısı kavramının literatürde yeni olması beni zorlayan etmen olmuştur. Ancak ulaşılması zor bir kavram olması da beni bu araştırmaya daha çok bağlayarak çalışma gücü vermiştir. Araştırmamın bundan sonra yapılacak araştırmalara ışık tutacağı görüşündeyim.

Öncelikle bilgilerinin ışığında yolumu aydınlatan, çok değerli görüş ve düşünceleri ile öğrenmeme yardımcı olan tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa Otrar’a, anketleri uygulamamda yardımcı olan saygıdeğer okul müdürlerine, İngilizce çevirilerde bana destek veren ağbim Volkan Işıkol ile sevgili arkadaşım Bilin Üçüncü Özoğul’a, kişisel bilgi formu ve ölçekleri doldurarak araştırmaya katılan II. kademe öğrencilerine, bana her konuda desteğini esirgemeyen eşim Okan Özge ile sevgili anne ve babama teşekkür ederim.

.

Fatma IşIKOL ÖZGE

ÖZET

Bu araştırmada, İstanbul İli Üsküdar İlçesi ilköğretim ikinci kademedede öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modellerinden karşılaştırma türü tarama modelinde bir çalışmadır. Çalışma, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 4 kamu okulu ve 3 özel okulda ikinci kademedede öğrenim gören 516 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 270'i kız, 245'i erkektir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği”, “Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği” ve araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından düzenlenen “Anket” kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bulguların analizinde frekans ve yüzde dağılımları kullanılmış, ayrıca gruplararası farkı belirlemede Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Bağımsız Gruplar t Testi, Kruskal Wallis-H Testi; hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemede Post-hoc LSD tekniği ve Mann Whitney-U Analizi; gruplar arasındaki ilişkiyi belirlemede ise Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, İlköğretim II. Kademe öğrencilerinin benlik saygısı alt faktör ve toplam puanları ile sınıf, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kaçınıcı kardeş olduğu, okul türü, ünlüleri takip etme, marka giyinme, magazin programı izleme, kilo alma korkusu, spor yapma, müzik aleti çalma, sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcı olma, internette geçirilen süre, sürekli oynanan video oyunları, akademik düzey değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Benlik saygısı ile yaş değişkeni arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Sosyal görünüş kaygısı puanları ile anne eğitim düzeyi, kilo almaktan korkma, spor yapma, akademik başarı değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Sosyal görünüş kaygısı puanları ile yaş, sınıf, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, baba eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kaçınıcı kardeş olduğu, okul türü, ünlü kişilerin takibi, marka

giyinme, magazin programı izleme, müzik aleti çalma, sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcı olma, internette geçirilen süre, video oyunları oynama değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Piers Harris ocuklarda öz kavramı leği alt boyut ve toplam puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı leği toplam puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson arpım Moment Korelasyon Analizi sonucunda, Piers Harris ocuklarda öz kavramı leği toplam puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı leği toplam puanları arasında; Piers Harris ocuklarda öz kavramı leği alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı leği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Benlik saygısı, benlik, sosyal grnş kaygısı

ABSTRACT

In this research, researcher focuses on second grade elementary school students from Uskudar-Istanbul to investigate the relations level between social appearance anxiety and self esteem. This research is a comparison scanning model type of study of a relationship scanning model. Research is applied to second grade students, during the 2011-2012 semester. There are 516 students from Uskudar region of the city of İstanbul, who go to 3 private and 4 government schools which are run by Üsküdar District of Ministry of Education. There are 270 female and 245 male students who have participated to his research.

In this research, the researcher has used "Self-concept scale for children by Piers Harris", "Social Appearance Anxiety Scale" as data collecting tools; the reseacher has also used a questionnaire designed by herself to collect data about unaffiliated variables of the research itself.

The collected data from the research; is analyzed by the program called "SPSS 17.0" and it is deciphered. The researcher has used frequency and percentage separation system to analyze the evidences; also to identify the groups,she has used One Way Analysis of Variance (ANOVA), Individual Group Testing and Kruskal Wallis-H Test; to identify the difference between groups she has used Post-hoc LSD technique and Man Whitney-U Analysis; to identify the relation between the groups, the researcher has applied Pearson Product- Moment Correlation Formula.

The collected evidences from the research indicate that, second grade elementary school students self-esteem lower factor and total points show meaningful differences on variances such as: status, gender, socio economic level, father's education level, mother's education level, number of siblings, which number of kids he/she is in family, school type, following popular people on media, choosing popular brands on clothing, watching paparazzi TV shows, fear of gaining weight, doing sports, playing musical instruments, actively using social media, spending period of time on internet, constantly playing video games and academic level. Evidences do not indicate any sign of significant differences between variance of ages and self-esteem.

According to our evidences, there are significant differences on variances such as: mother's education level, fear of gaining weight, doing sports and academic success between Social Appearance Anxiety points. Same evidences indicate that, there are no differences on variances such as: age, status, gender, socio economic level, father's education level, number of siblings; which number of kids he/she is in family, school type, following popular people on media, choosing popular brands on clothing, watching paparazzi TV shows, playing musical instruments, actively using social media, spending period of time on internet and constantly playing video games between Social Appearance Anxiety points.

To identify the relation between Self-concept lower points of scale for children by Piers Harris Piers , total points and the total points of Social Appearance Disorder Scale, researcher has used Pearson Product-Moment Correlation Formula; as a result , she has identified significant statistical negative relation between Self-concept scale total points for children by Piers Harris and Social Appearance Anxiety Scale total points and also same negative relation between Self-concept scale lower level points for children by Piers Harris and the Social Appearance Anxiety Scale total points as well.

Key Words: Self-esteem, individuality, social appearance anxiety

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
TABLolar LİSTESİ	x
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM I.....	21
GİRİŞ	21
1.1. Problem.....	21
1.2. Amaç.....	25
1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri	25
1.3. Önem.....	26
1.4. Sayıtlılar	26
1.5. Sınırlılıklar	26
1.6. Tanımlar	26
BÖLÜM II	28
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	28
2.1. Kavramsal Çerçeve.....	28
2.1.1. Ergenlik Dönemi	28
2.1.1.1. Ergenlik Döneminde Bedensel Gelişim.....	29
2.1.2. Benlik Kavramı.....	31
2.1.3. Benlik Saygısı	33
2.1.4. Sosyal Görünüş Kaygısı	36
2.2. İlgili Araştırmalar	36
2.2.1. Türkiye’de Benlik Saygısı İle İlgili Yapılan Araştırmalar	36
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Benlik Saygısı İle İlgili Araştırmalar	44
2.2.3. Yurt İçinde Yapılan Sosyal Görünüş Kaygısı İle İlgili Araştırmalar	45
2.2.4. Yurt Dışında Yapılan Sosyal Görünüş Kaygısı İle İlgili Araştırmalar	45
BÖLÜM III.....	47

YÖNTEM	47
3.1. Araştırmanın Modeli.....	47
3.2. Evren ve Örneklem.....	47
3.3. Veriler ve Toplanması	47
3.3.1. Anket	48
3.3.2. Piers-Harris Çocuklar için Öz Kavramı Ölçeği	48
3.3.3. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği	49
3.4. Verilerin Toplanması.....	50
3.5. Çözümü ve Yorumlanması.....	51
3.5.1. Verilerin İstatistiksel Analizi	51
BÖLÜM IV.....	53
BULGULAR VE YORUM	53
4.1. Grubun Genel Yapısına İlişkin Bilgiler	53
4.2. Benlik Saygısı Analizleri	64
4.3. Sosyal Görünüş Kaygısı Analizleri	108
4.4. Benlik Saygısı Puanları İle Sosyal Görünüş Kaygısı Puanları Arasındaki Korelasyon	119
BÖLÜM V	122
SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	122
5.1. Sonuç ve Tartışma	122
5.1.1. Örneklem Grubunu Oluşturan Öğrencilerinin Benlik Algı Puanları İle İlgili Sonuçlar	122
5.1.2. Örneklem Grubunu Oluşturan Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanları İle İlgili Sonuçlar	134
5.1.3. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam Ve Alt Boyut Puanları İle Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Toplam Puanları Arasındaki İlişkileri Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	138
5.2. Öneriler	139
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	139
5.2.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	139
KAYNAKLAR	141

EK 1 ANKET	146
EK 2	147
SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ÖLÇEĞİ	147
EK 3	148
KENDİM HAKKINDA DÜŞÜNCELERİM.....	148

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Düşük ve Yüksek Benlik Saygısına Sahip Bireylerin Özellikleri	34
--	----

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 4.1. Okulların Frekans ve Yüzde Değerleri	53
Çizelge 4.2. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	54
Çizelge 4.3. Sınıf Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	54
Çizelge 4.4. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	55
Çizelge 4.5. Sosyoekonomik Düzey Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	55
Çizelge 4.6. Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	56
Çizelge 4.7. Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	56
Çizelge 4.8. Kardeş Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	57
Çizelge 4.9. Kardeş Sırası Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	57
Çizelge 4.10. Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	58
Çizelge 4.11. Televizyondaki Ünlü Kişileri Takip Etme Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	58
Çizelge 4.12. Giydiklerinizin İyi/Ünlü Markalar Olmasına Dikkat Etme Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	59
Çizelge 4.13. Magazin Programları İzleme Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	59
Çizelge 4.14. Kilo Almaktan Korkma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	60
Çizelge 4.15. Spor Yapma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	60
Çizelge 4.16. Müzik Aleti Çalma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	61
Çizelge 4.17. Sosyal Paylaşım Sitelerinin Aktif Kullanıcı Olma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	61
Çizelge 4.18. İnternette Geçirilen Süre Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	62
Çizelge 4.19. Oynanan Video Oyunları Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri....	62
Çizelge 4.20. Akademik Başarı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	63

Çizelge 4.21. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	64
Çizelge 4.22. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	65
Çizelge 4.23. Benlik Saygısı Ölçeği Puanlarının(Popülerite /Sosyal Beğeni-Gözde Olma Durumu) Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	66
Çizelge 4.24. Benlik Saygısı Ölçeği Puanlarının (Zihinsel ve Okul Durumu) Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	66
Çizelge 4.25. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	67
Çizelge 4.26. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	68
Çizelge 4.27. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	69
Çizelge 4.28. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	70
Çizelge 4.29. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	70

Çizelge 4.30. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	71
Çizelge 4.31. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	71
Çizelge 4.32. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	72
Çizelge 4.33. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Baba Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	73
Çizelge 4.34. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	74
Çizelge 4.35. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	75
Çizelge 4.36. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	76
Çizelge 4.37. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Anne Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	78
Çizelge 4.38. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	79
Çizelge 4.39. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	80

Çizelge 4.40. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Sosyal Beğeni/Gözde Olma Alt Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	81
Çizelge 4.41. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	82
Çizelge 4.42. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	83
Çizelge 4.43. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	84
Çizelge 4.44. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Sosyal Beğeni/Gözde Olma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	85
Çizelge 4.45. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma /Konformite Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	86
Çizelge 4.46. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	86
Çizelge 4.47. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	87
Çizelge 4.48. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Sosyal Beğeni/Gözde Olma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	88
Çizelge 4.49. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	89

Çizelge 4.50. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	89
Çizelge 4.51. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	90
Çizelge 4.52. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Ünlü Kişilerin Takibi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	91
Çizelge 4.53. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Marka Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	92
Çizelge 4.54. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Magazin Programı İzleme Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	93
Çizelge 4.55. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Kilo Alma Korkusu Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	94
Çizelge 4.56. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Spor Yapma Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	95
Çizelge 4.57. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Müzik Aleti Çalma Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	96
Çizelge 4.58. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sosyal Paylaşım Sitelerinin Aktif Kullanıcısı Olma Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	97
Çizelge 4.59. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	98

Çizelge 4.60. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	99
Çizelge 4.61. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	100
Çizelge 4.62. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	100
Çizelge 4.63. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	101
Çizelge 4.64. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sürekli Oynanan Video Oyunları Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	102
Çizelge 4.65. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	103
Çizelge 4.66. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	104
Çizelge 4.67. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	104
Çizelge 4.68. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	105

Çizelge 4.69. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	105
Çizelge 4.70. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	106
Çizelge 4.71. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	106
Çizelge 4.72. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	107
Çizelge 4.73. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	108
Çizelge 4.74. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	108
Çizelge 4.75. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	109
Çizelge 4.76. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	109
Çizelge 4.77. Sosyal Görünüş Kaygısı Baba Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	110

Çizelge 4.78. Sosyal Görünüş Kaygısı Anne Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	110
Çizelge 4.79. Sosyal Görünüş Kaygısı Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	111
Çizelge 4.80. Sosyal Görünüş Kaygısı Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	112
Çizelge 4.81. Sosyal Görünüş Kaygısı Kardeş Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	112
Çizelge 4.82. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	113
Çizelge 4.83. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Ünlü Kişilerin Takibi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	113
Çizelge 4.84. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Marka Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	114
Çizelge 4.85. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Magazin Programı İzleme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	114
Çizelge 4.86. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Kilo Alma Korkusu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	115
Çizelge 4.87. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	115

Çizelge 4.88. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Müzik Aleti Çalma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları.....	116
Çizelge 4.89. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sosyal Paylaşım Sitelerinin Aktif Kullanıcısı Olma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	116
Çizelge 4.90. Sosyal Görünüş Kaygısı İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	117
Çizelge 4.91. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sürekli Oynanan Video Oyunları Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları	117
Çizelge 4.92. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	118
Çizelge 4.93. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	118
Çizelge 4.94. Piers Toplam Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler	119
Çizelge 4.95. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler	119
Çizelge 4.96. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler	120
Çizelge 4.97. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülarite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler..	120
Çizelge 4.98. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler.....	120

Çizelge 4.99. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler	121
Çizelge 4.100. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler	121

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Özsaygı; kişinin kendi kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Dilimizde özsaygı; benlik saygısı ve kendine saygı duygusu anlamında kullanılmaktadır (Geçtan, 1986).

Özsaygısı yüksek olan kişiler, kendilerini saygıya ve kabul edilmeye değer önemli ve yararlı kişiler olarak algılama eğilimindedirler. Özsaygısı düşük olan bireyler, kendilerini pek önemli olmayan, sevilebilir özelliklerden yoksun, kendilerine güvenemeyen kişiler olarak görme eğilimindedirler (Gündüz, 1983).

Düşük özsaygıya sahip bireyler ise karşısındakilere güvenemeyen, kolay umutsuzluğa kapılan, sosyal ilişkilerde uyum sağlayamayan, çabuk etkilenen, sık sık utanç ve suçluluk duygularına kapılan bir kişilik içindedirler (Geçtan, 1984).

Ergenin benlik kavramı, onun içinde bulunduğu anı ve gelecekteki tepkilerini etkileyen, kökleri geçmişe dayanan bir bütündür. Benlik kavramı, bireyin çeşitli yaşantıları algılaması sonucu oluşur (Onur, 1987, s.305).

Ergenliği en iyi tanımlayacak bir düşünceyi seçmek zorunda kalsaydık, olup biten pek çok şeyin hem nedeni hem de sonucu olan kimlik arayışını ya da benlik kavramını seçerdik (Gander & Gardiner, 2010, s.492).

Ergenlik döneminde geliştirilen benlik kavramı düzeyinin düşük olması, daha sonraki yıllarda bireyin kendi benliğini kabul etmemesine yol açabilmektedir (Önder, 1982).

Ergenlikte benlik saygısında göze çarpan bir düşüş olmadığı halde, araştırmalar özellikle de erken ergenlik yıllarında (ilkokul sonu ve ortaokul), ergenlerin kendileri hakkındaki duygularının günden güne düzensiz olarak değiştiğini göstermiştir. Bununla birlikte, sekizinci sınıftan sonra benlik saygısı oldukça sabit kalmaktadır (Steinberg, 2007, s.301).

Çocuğun yetiştiği ailenin yapısı, genişliği, sosyoekonomik ve kültürel düzeyi, onun ilk sosyal deneyimlerini dolayısıyla duygusal ve toplumsal gelişmesini etkilemektedir (Yavuzer, 1993).

Çoğunlukla sosyoekonomik ve kültürel düzeyi yüksek olan aile çocuklarının, sosyoekonomik ve kültürel düzeyi daha aşağıda olan ailelerden gelen çocuklara oranla daha başarılı bir sosyal gelişim gösterdikleri savunulur (Yavuzer, 1993).

Ailede çocuğun tek oluşu da ayrı bir özellik gösterebilir. Tek çocuğun tüm görevlerini ana babası yaparsa çocuk kendi kendine iş yapamaz, bağımsızlıktan yoksun kalır. Başkalarından destek almayı alışkanlık haline getirir. Böyle bir durumda büyüyen çocuk, bunun yarattığı güçlükleri, sıkıntıları toplum içinde kendisi çeker (Şağban, 1984).

Ergenlerin doğum sıraları, aile içindeki yerleri, kişiliklerinin oluşumunda bir etmen olarak ele alınabilir. Ancak çocuğun kişiliğini belirleyen birincil ve en önemli etken değildir (Şağban, 1984).

Gençlerin okul başarıları ile benlik saygısı arasında doğru orantılı bir ilişki görülür. Yani yüksek okul başarıları gösteren gençlerin benlik saygıları da yüksektir. Kendilerini değerli, olumlu hissederler. Spor başarıları, sanatsal bir yaratıcılık, münazarada birinci olma gibi başarılar benlik saygısını yükseltir (Söylemezoğlu, 2011, s.158).

Ergenlerin benlik kavramları onların eğitim ve kültür düzeyleri ile de farklılaşmaktadır. Farklı ekonomik ve kültürel düzeyleri içeren toplumlarda, farklı düzeylerden gelen ergenler farklı benlik kavramlarına sahip olacaklardır. Örneğin orta sosyoekonomik düzeyde yetişen bir ergenin benlik kavramı doğal olarak, ekonomik ve toplumsal yönlerden yoksun kalarak yetişen bir ergenin benlik kavramından çok farklı olacaktır (Onur, 1987).

Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Kişi kendinde eksikler bulabilir. Kendini eleştirebilir ya da kendini tümünden olumlu bulup beğenebilir de. Kişinin kendini beğenmesi, kendi benliğine saygı duyması için üstün nitelikleri olması gerekmez. Çünkü benlik saygısı, kendini olduğundan aşağı ya da olduğundan üstün görmeksizin kendinden memnun olma durumudur. Kendini değerli, olumlu, beğenilmeye ve

sevilmeye değer bulmaktır. Kendini olduğu gibi, gördüğü gibi kabullenmeyi, özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Yörükoğlu, 2007, s.105).

Spor ve dans gibi karışık bedensel etkinliklerde bulunmanın bedene olan ilgiyi arttırdığı ve beden imajı açısından önemli olduğu bilinmektedir. Gencin bedeninin yeteneğini fark etmesi, gence barışıklık getirir ve gencin benlik saygısında önemli bir rol oynar (Söylemezoğlu, 2011, s.161).

Benlik imgesi, bireyin gelişimi süresince, fizyolojik, fiziksel, psikolojik ve toplumsal etmenlerin etkileşimi sonucunda ortaya çıkar (Onur, 1987).

Ergenlikte aşırı şişmanlık (obesite) ve aşırı kilo kaybı (anoreksiya nervroza) olası sorunlardır ve bireyin beden imgesiyle uğraşmaları çok yaygındır. Araştırmalar “beden imgesi”yle (aynada algıladığımız şey bedenimiz hakkında duygularımızı oluşturur) “benlik kavramı” (birey olarak kendi hakkımızdaki duygularımız) arasında yakın ilişki olduğunu gösterir. Olumlu beden imgesine sahip bir ergen olumlu benlik-kavramı geliştirmeye daha uygundur (Gander & Gardiner, 2010).

Beden imgesi, kişinin fiziksel olarak nasıl biri olduğunu, bedenini güzellik ya da çirkinlik, güçlülük ya da çelimsizlik gibi yönlerden nasıl bulduğunun imgesidir. Beden imgesi dış dünyadan alınan duyumlarla, ruhsal ve bedensel duyumların birleşmesiyle oluşan bir bütündür (Söylemezoğlu, 2011, s.159).

Ergenlerin sorunlarına yönelik araştırmalar, ergenlerin bedenlerinin yapısı ve görünüşü ile ilgili kaygılar taşıdıklarını göstermektedir. Yüzün ve vücudun görünüşü, saçın şekli, boy ve ağırlık onların çok ilgilendikleri konular arasındadır. Kültürün ve modanın etkisi ile ideal olarak kabul edilen vücut yapısının etkisinde kalan genç, bir “ideal vücut imgesini” geliştirebilir. İdeal olanla kendi görünüşü arasında uyumsuzluk ortaya çıktığında bunu kabul etmek ve kendi hakkında olumlu bir “vücut imgesi” geliştirmek ergenin karşı karşıya olduğu gelişim görevlerinden birisidir (Kulaksızoğlu, 2011, s.41)

Ergenlik döneminde meydana gelen önemli değişikliklerle birlikte, ergenin başarması gereken bir gelişim görevi de, kendi bedenini kabul etmedir. Kendi bedenini kabulde ergenin olumlu bir beden imajına sahip olması beklenir. Beden imajı, bireyin kendi bedeni hakkında sahip olduğu duygular olarak tanımlanmaktadır. Ergenlerin psikososyal gelişiminde beden imgesinin önemli bir rolü vardır. Puberte, cinsellik ve

kimlik oluşumu beden imgesinden etkilenmektedir. Beden algısı ergenin özgüveninin gelişiminde en önemli belirleyicilerden biridir. Bu yaş döneminde olumsuz beden algısı depresyon, anksiyete ve olumsuz değerlendirilme korkusuyla ilişkili olabilmektedir (Akt:Göksan, 2007)

Görünüş kaygısı, bireyin fiziksel görünüşü ile ilgili kendi kaygılarını ve başkalarının onu değerlendirmesi ile ilgili yaşanan kaygıları ifade etmektedir. Ancak bu kaygılar bireyin yalnızca vücut biçiminden kaynaklanan kaygılar değildir. Yani boyunun uzunluğu, kilosu, yüzünün şekli gibi nedenlerle yaşanan kaygıları da kapsayan daha genel ve bütüncül bir kaygıdır. Olumsuz beden algısı, bireyin genel olarak vücuduyla ya da herhangi bir organıyla ilgili olumsuz düşünce ve duygularını, diğer insanlara göre kendisini çok daha az çekici bulmasını, bedeniyle ilgili kendisini rahatsız hissetmesini ve bedeninden utanmasını ifade eder. Olumlu beden algısı ise bireyin bedeninden memnuniyetini ifade eder. Olumlu beden algısına sahip bireyler görünüşlerinin onların kişilik, karakter ve değerlerinin asıl belirleyicisi olmadığına inanırlar ve yeme, kilo alma gibi konularda gereğinden fazla zaman harcamazlar. Beden algısı ile ilgili olumsuz duygu ve düşüncelere sahip, görünüşünden dolayı kaygı yaşayan bireylerde gün içinde kusurlu gördükleri yönleriyle çok fazla uğraşma, aynada ya da yansıyan yüzeylerde sürekli kendini kontrol etme ve başkalarıyla kendini karşılaştırma gibi davranışlar sıklıkla görülebilmektedir. Ayrıca bedenine yönelik kaygılar sosyal ortamlarda daha da arttığından dolayı evden dışarı çıkamama ve sosyal ortamlara girmekten kaçınma davranışları görülebilmektedir. Olumsuz beden algısına sahip bireylerde en sık görülen davranışlar, kendini başkalarıyla karşılaştırma, kamufle etme, sık sık aynaya bakma, aşırı makyaj yapma, kusurlu bölgeye dokunma ve onay arama olarak bulunmuştur (Doğan, 2009).

Bireyin kendine ilişkin algıladığı yeterlilik ve değerlilik duygusu benlik saygısının temelini oluşturur. Bu duygular sonucu oluşturduğu benlik saygısı, bireyin hem kendisine hem de dış dünyaya olan bakış açısının ve davranışlarının önemli bir belirleyicisidir. Bu nedenle kişinin benlik saygısı düzeyinin düşük ya da yüksek olması yaşamını doğrudan etkilemektedir. Beden imajındaki olumsuzluk, benlik saygısında azalmaya neden olabilmektedir (Oktan & Sahin, 2010).

Büyüme ve gelişme ile ilgili en yoğun yaşantıların olduğu dönem 12-16 yaşları arasındır. Bu vücut imgesini kazanma sürecinde ergenlerin çoğu, kültürün ideal vücut olarak sunduğu modelin etkisinde kalır. Beğenilen bir vücutun nasıl olması gerektiği hakkındaki kalıp yargılar ve kültürel kurallar ergenin kendi bedenini algılamasını önemli şekilde etkiler. Bu “ideal vücutun” ölçüleri aile, akran grubu ve toplum tarafından belirlenir. Bunun yanında sinema ve TV reklamlarında “tavsiye edilen” insan tiplerine ait görüntüler ve tanınmış sanatçıların tipleri ergenin ideal vücut imgesini etkilemektedir (Kulaksızoğlu, 2011, s.41).

1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı; ilköğretim ikinci kademedede öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde, şu sorulara yanıt aranmaya çalışılacaktır:

- 1) Örneklemi oluşturan ilköğretim ikinci kademedede okuyan öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri nedir?
 - a) Demografik özellikler açısından (yaş, sınıf, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, kardeş sayısı, kardeş sırası, okul türü, televizyondaki ünlü kişilerin takibi, magazin programı izleme, marka giyme, kilo almaktan korkma, spor yapma, müzik aleti çalma, sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı olma, internette geçirilen süre, video oyunları, akademik başarı) değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
- 2) Örneklemi oluşturan ilköğretim ikinci kademedede okuyan öğrencilerin sosyal görünüş kaygı düzeyleri nedir?
 - a) Demografik özellikler açısından (yaş, sınıf, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, kardeş sayısı, doğum sırası, okul türü, televizyondaki ünlü kişilerin takibi, magazin programı izleme,

marka giyme, kilo almaktan korkma, spor yapma, müzik aleti çalma, sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı olma, internette geçirilen süre, video oyunları, akademik başarı) değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

3) rnekleme oluşturan ilköğretim ikinci kademedede okuyan öğrencilerin sosyal görüş kaygıları ile benlik saygıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. nem

Bu araştırmanın;

Bu alanda yapılan çok az sayıda çalışmadan biri olma özelliği sebebiyle önemlidir. Bundan sonra yapılacak çalışmalara da katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Anket ve ölçeklere deneklerin verdikleri cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- a) 2011-2012 Eğitim ğretim yılı ile,
- b) İstanbul İli şkdar İlçesi'ndeki kamu okulları ve özel okullar ile,
- c) ğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin llmesi Piers-Harris ocuklar için z Kavramı leği, Sosyal Görünüş Kaygısı leği ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Özsaygı: Kişinin kendi kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Dilimizde zsaygı; benlik saygısı ve kendine saygı duygusu anlamında kullanılmaktadır (Geçtan, 1986).

Benlik Saygısı: Kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur (Yörükoğlu, 2007, s.105).

Beden İmgesi: Beden imgesi, kişinin fiziksel olarak nasıl biri olduğunu, bedenini güzellik ya da çirkinlik, güçlülük ya da çelimsizlik gibi yönlerden nasıl bulduğunun imgesidir (Söylemezoğlu, 2011, s.159).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1. Ergenlik Dönemi

“Ergen” sözcüğü batı literatüründeki “adolescent” karşılığı olarak kullanılmıştır. Latincede büyümek, olgunlaşmak anlamında kullanılan “adolescere” fiilinin kökünden gelmekte olan bu sözcük, yapısı gereği bir durumu değil, bir süreci belirtmektedir; günümüzde, bireyde gözlenebilen hızlı ve sürekli bir gelişme evresi olarak da tanımlanabilmektedir. Ergenlik dönemi, biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı, çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemidir (Yavuzer, 2005, s.277).

On iki ile on dört yaş arası, ergenliğin ilk yıllarını oluşturur: Beşinci sınıfı tamamlayan çocuk artık bir genç kız, genç bir erkek olma yolunda önceki yıllara göre önemli farklılıklar ve hızlı değişiklikler yaşamaktadır. Ergenlik yıllarının başlangıcında olan genç, bedensel, bilişsel ve sosyal alanda önemli değişiklikler içerir. Hızlı değişikliklerin meydana geldiği bu döneme erinlik (puberte) dönemi denir. Hızlı beden gelişimini, boy ve kilo artışı belirgin bir şekilde takip eder. Bu değişiklikler, kızlarda, erkeklere göre on iki-on sekiz ay önce başlar (Oktay ve Unutkan, 2007, s.15)

Ergenliğin ilk dönemi, gencin kendi bedeniyle ilgili imgelerinde, özdeğerlerinde, ruh halinde ve ilişkilerinde önemli etkiler yaratır. Erken olgunlaşan çocuklar, erinlik öncesi sınıf arkadaşlarına kıyasla kendi görüşlerinden genellikle daha çok tatmin olurlar ve genellikle olumlu bir ruh hali içindedirler. Buna karşılık, erken olgunlaşan kızlar, erinlik öncesi sınıf arkadaşlarına kıyasla, daha çok depresyon, anksiyete, aile çatışması ve kendi görünüşlerinden tatminsizlik duygusu yaşarlar. Erikson’un kuramına göre, kişisel bir kimlik duygusu oluşturmak, gençlik döneminin başlıca görevidir (www.portal.okuldanismanligi.com ; 25 Kasım 2012). Gençlik döneminde büyük önem kazanan kimlik duygusu, çekirdek durumda var olan kimlik duygusu ile gelişmekte olan toplumsal anlamları da içeren kimlik duygusunun bütünleşmesidir. Yani kişinin ben

neyim, ben kimim, başkalarının gözünde nasıl görünüyorum, ne olacağım, toplum içindeki yerim ne sorularına daha açık yanıtlar bulabilmesi, kendi kimliğini tanıyabilmesi ve kabullenmesi ile mümkün olabilir (Söylemezoğlu, 2011).

2.1.1.1. Ergenlik Döneminde Bedensel Gelişim

Ergenlik dönemi, insan gelişimindeki en hızlı iki büyüme evresinden birini oluşturur. Bu dönemdeki bedensel gelişim, bir anlamda duygusal, sosyal ve zihinsel olgunlukların temelini oluşturmaktadır. Bir başka deyişle, ergenlik, biyolojik değişimle başlar ve bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimle son bulur. Bireydeki bu değişimler vücudun hızla büyüyerek gelişmesi sonucunu verir (Yavuzer, 2005, s.279).

Çocukluk döneminde ortalama olarak erkek çocuklardan daha kısa olan kız çocuklar ilk büyüme atılımına başlarlar ve bu noktada genellikle daha uzun ve daha ağırdırlar. Bu atılım daha çok on ile on iki yaşlar arasında ortaya çıkar ve bu süre boyunca kızların çoğu yılda 5-10 cm büyür. Gelişimin bir çok alanında tipik olarak kızların iki yıl gerisinde olan erkek çocuklar kendi büyüme atımlarına genellikle on ile on altı yaşları arasında başlarlar ve her yıl 7,5-12 cm büyürler. Daha sonra büyüme, maksimum boya on sekiz ile yirmi yaşlar arasında ulaşmasına kadar yavaşlayarak sürer. Ağırlık boyla birlikte artar. Erinliğin ilk evrelerinde, yaklaşık on dört yaşına kadar, kızlar genellikle oğlanlardan daha fazla kilo alırlar. Sonra oğlanlar onları yakalar ve geçerler (Gander & Gardiner, 2010, s.445).

Ergenlik döneminde ağırlık artışı, kas ve kemiklerin büyümesiyle gerçekleşir. Çocukluk döneminde, kaslar vücudun toplam ağırlığının %30'unu, olgunlaşma sonucu ise %63'ünü oluştururlar. Ergenlik döneminde kemikler ağırlaştığı gibi hacimce de büyürler (Yavuzer, 2005, s.281).

Ergen, kendi bedensel gelişim seyrini anlamak ister. İnsanlar arasında, beden gelişimlerinin farklılıklarına dikkat etmeye başlar ve kendi bedenini başkaları ile kıyaslayarak ortalamadan olan farklılıklarından kaygılanır. Uygun duruş ve oturma alışkanlıkları kazanmak ister, ani boy uzaması ile oluşan kambur duruşuna yapılan aşırı dik durma ve oturma telkinleri karşısında kambur kalabileceği endişesine kapılabilir. Vücudundaki ağırlık artışını anlamak ister. El ve ayaklarında ani büyümenin nedenini anlamak ister, ayakların ani büyümesi sonucu uygun ayakkabı seçmek ve giymek

ihtiyacıdır. Özellikle ayaklarının büyük olduğu duygusuna kapılıp kaygılanabilir (Kulaksızoğlu, 2011, s.43).

Gençlik döneminin birincil gelişim basamaklarından biri, bedendeki değişiklikleri kabul etmek ve anlamaktır. Bu açıklamalardan, gencin bedenindeki değişimleri kabul etmek ve hızla gelişen bedenine ilişkin yeni imajlar yaratmak durumunda olduğu anlaşılmaktadır. Beden imgesi beden hızla gelişmesi nedeniyle en çok gençlik döneminde önem kazanmaktadır. Beden imgesinin bir kez oluştuktan sonra çocukluk sırasında pek az değiştiği, ancak erinlikte çok farklılaştığı görülmektedir. Genç, hızla ortaya çıkan ve bedeninin tümünü etkileyen çeşitli erinlik değişimlerini benimsemede güçlük çeker. Şimdiye kadar o denli bildik olan bu beden, aniden yabancı gibi olur. Becerisizlik ve sakarlık ortaya çıkar. Hormon salgılarındaki önemli ve ani değişimler, heyecansal duyarlılıkta ve fiziksel enerjide ani değişikliklere yol açar. Kas gücü hızla artar ve aniden değişen beden ölçüleri, kendi bedeninin ve içinde geliştiği çevrenin boyutlarını yeniden algılama sorununu ortaya çıkarır. Büyüyen bu beden, yetişkinlerin bedeniyle ve çevrenin öğeleriyle artık aynı oran ilişkilerine sahip değildir (Söylemezoğlu, 2011, s.160).

Ergenlik döneminde meydana gelen önemli değişikliklerle birlikte, ergenin başarması gereken bir gelişim görevi de, kendi bedenini kabul etmedir. Kendi bedenini kabulde ergenin olumlu bir beden imajına sahip olması beklenir. Beden imajı, bireyin kendi bedeni hakkında sahip olduğu duygular olarak tanımlanmaktadır. Bireyin fiziksel görünümüne ilişkin tanımlama ve değerlendirme biçimi, diğer özelliklerinden daha önce oluşmaktadır. Kendi bedenini kabulü sağlamanın amacı, beden biçimi ne olursa olsun bireyin kendi bedenine karşı gerçekçi bir bakış açısı geliştirmesini ve bununla mutlu olmasını sağlamaktır. Bu gelişim görevi ile ilgili en yoğun sorunlar ergenlik döneminde yaşanmaktadır. Çünkü ergenlik yoğun bedensel değişikliklerin anlaşılmasına çalışıldığı ve buna bağlı olarak beden nasıl görüldüğü ile yoğun olarak ilgilenildiği bir dönemdir. Bireyin kendine ilişkin algıladığı yeterlilik ve değerlilik duygusu benlik saygısının temelini oluşturur. Bu duygular sonucu oluşturduğu benlik saygısı, bireyin hem kendisine hem de dış dünyaya olan bakış açısının ve davranışlarının önemli bir belirleyicisidir. Bu nedenle kişinin benlik saygısı düzeyinin düşük ya da yüksek olması yaşamını doğrudan etkilemektedir. Beden imajındaki olumsuzluk, benlik saygısında

azalmaya neden olabilmektedir. Beden imajı olumsuz olan genç kızların aşırı diyet uyguladıkları ve anoreksiya nevroza belirtileri gösterdikleri bilinmektedir (Akt: Oktan ve Şahin, 2010).

2.1.2. Benlik Kavramı

Benlik; kişinin doğasını, özelliklerini ve bireyselliğini algılama biçimi olarak tanımlanmaktadır. Benlik kavramı ise kişinin kendisiyle ilgili izlenimleri, taşıdıklarını düşündükleri kimlikleridir. Zaman içinde gelişerek kişilerin kendileriyle ilgili bilişsel algı ve tutumlar oluşturmalarını sağlayan benlik kavramı, insanların kendilerini tanımlama ve değerlendirmelerini olanaklı kılar (Atıcı, Bilgin, İnanç, 2011, s.260).

William James genel benlik kavramını “I” ve “me” (İngilizcede “ben” ve “beni, bana”) olarak adlandırdığı bölümlere ayırmıştır. ”I”(“ben) genellikle öznel benlik olarak adlandırılır; bu içsel varoluş, “varım” duygusudur. “Me” (“beni, bana”) ise nesnel benlik olarak da adlandırılır ve bireyin fiziksel karakteristikleri, mizacı ve toplumsal becerileri gibi nesnel olarak bilinen ya da bilinebilecek niteliklerini ya da özelliklerini anlatır. Piaget’ye göre öznel benliğin gelişiminde kritik önem taşıyan öğelerden biri de 9 ila 12 aylar arasında gelişen nesne devamlılığı anlayışıdır. Bebek anne ya da babasının, onları göremediği zamanlarda da var olmaya devam ettiğini anlatırken, bir yandan da-ilksel bir şekilde de olsa- ayrıca var olduğunu ve bir devamlılığının olduğunu fark etmeye başlar. Tıpkı bir topun çeşitli özelliklerinin olması gibi-dairesellik, yuvarlanabilme yeteneği, dokunulduğunda bir his vermesi-benlik de cinsiyet, büyüklük, bir ad ve utangaçlık ya da atılganlık, eş güdüm ya da sakarlık gibi özelliklere sahiptir. Nesnel benliğin ayırıcı özelliği işte bu benlik farkındalığıdır (Bee & Boyd, 2009, s.542).

Benlik kavramı insanın kendi benliğini algılayış ve kavrayış biçimi olarak tanımlanır. Kişinin kendini nasıl görüp, nasıl değer biçtiğini anlatır (Yörükoğlu, 2007, s.101).

Benlik kavramı, bireyin kendini algılamasına ve değerlendirmesine ilişkin geliştirdiği görüşler olarak tanımlanabilir. Benlik, ergenin kim olduğu konusundaki düşüncelerinin ve kendi hakkındaki değerlendirmelerin tümüdür. Bireyin kendisi hakkındaki değerlendirmeleri gerçek benliğini oluşturur. Benlik bireyin kendine bakışından oluşmakta ve bireyin davranışını tespit eden değerlerin, amaçların ve ideallerin bir

organizasyonu olarak da tanımlanmaktadır. Benlik psikolojik bakımdan bireyin çevresini algılamasında, değerlendirmesinde, yapılandırmasında ve çevresine tepkide bulunmasında en önemli dayanaştır. Kişilik, benlik ve kimlik kavramlarını da içinde taşıyan, bireye ait bütün ayırıcı özelliklerdir. Benlik kavramı C. Rogers'ın geliştirdiği “Fenomenolojik Benlik Kuramında” önemli bir yer tutar. Bu kurama göre her birey kendisinin merkez olduğu bir evrende yaşar. Herkesi etkileyen kesin gerçekler yoktur. Herkesin kendisine özgü gerçek olan olguları vardır. Bireyler çevrelerini nasıl algılıyorlarsa, ona göre davranırlar. Algılanan çevre birey için gerçek çevredir. Herkes için gerçek “kendine özgüdür” (Kulaksızoğlu, 2011, s. 113).

Ericson'a göre benlik, kişinin hem kendisinin zaman içinde değişmezliğini ve sürekliliğini algılaması hem de başkalarının kendisinin değişmezlik ve sürekliliğini kabul ettiğini algılamasıdır (Hortaçsu, 2012, s.251). Erikson'a göre, benliğin birinci işlevi bir kimlik duygusu oluşturmak ve bunu korumaktır. Erikson, kimliği, bireysellik ve biricilik duygularının yanı sıra, geçmiş ve gelecekle bütünlük ve süreklilik duygusunu da içeren, karmaşık bir içsel durum olarak tanımlar (Burger, 2006, s. 164).

Benlik kavramı kişinin kendisi hakkında bildikleri, başkalarının kişiye ilişkin görüşlerinden kişiye yansıyanlar ve kişinin kendine ilişkin değerlendirmelerinden elde edilir. Çoğu zaman bu bilgiler ve değerlendirmeler çevreden hazır alınır. Benlik kavramının oluşumunda, başkalarının kişiye yansıttığı özellikler, kişinin kendisi hakkındaki gözlemlerinden elde ettiği bilgiler gibi etkili olur. Kişi kendisi hakkında sıklıkla söylenen şeyleri benliğinin parçaları olarak görür ve ifade eder. Çoğu zaman da benlik kavramına uygun davranmaya çalışır (www.pdrcliyiz.biz ; 10 Mayıs 2012).

Ben kavramı, olumlu değerler taşıdığı zaman olumlu, olumsuz değerler taşıdığı zaman ise olumsuz kabul edilir. Olumlu benlik kavramı, insanın içinde bir filtre gibi düşünülebilir. Bireyin dikkatine sunulan her çeşit algılama bu filtreden geçer. Filtreden geçen her bir algılamaya bireyin geçmiş tecrübelerine göre, bir anlam verilir. Eğer bu anlam, olumsuz ise sıkıntıyla, beğenmeyerek alınıp kaydedilir; olumlu ise sevinerek gülererek kaydedilir. Olumlu benlik kavramının yüksek olduğu kabul edilen çocukların kendilerini yeterli ve zeki buldukları ve bu kanaate de geçmişten getirdikleri tecrübe birikimleriyle vardıkları görülmüştür (www.belgeler.com ; 20 Temmuz 2012).

Benlik ve benlik kavramının ilişkisini birbiri üstüne konmuş bir çember ile bir dikdörtgene benzetebiliriz. Çember benliği, dikdörtgen de onun üstüne konmuş benlik kavramını simgelesin. Her ikisinin çakıştığı alan benlik ile benlik kavramının uygunluk gösterdiği alandır. Dikdörtgenin çemberden taşan köşeleri ise benlik kavramının benliğe uymadığı alandır. Dikdörtgenin çemberde örtmediği alan ise benliğin kavranamayan, algılanamayan bölümleridir. Her insanın ulaşmak istediği bir benlik kavramı vardır. Kişi özlediği, kendine yakıştırdığı bu ideal benlik kavramını geliştirmeye çabalar. İdeal bene yaklaştıkça mutlu olur (Yörükoğlu,2007, s.102-103).

Rogers'a göre benlik kavramı, daha çok başkalarının birey hakkındaki görüşlerini yansıtmaktadır. Bireyin doğrudan doğruya edindiği basit ve öznel yaşantılar birleşerek benlik algısını oluşturmakta; bireyin benlik algıları, başkalarının kendisi hakkındaki yargılarıyla birleşerek benlik kavramını meydana getirmektedir (Akt: Gün, 2006)

Gander ve Gardiner (2010) benlik kavramını bir bireyin, yalnızca ona özgü tutumlardan, duygulardan, algılardan, değerlerden ve davranışlardan ibaret kendine ilişkin görüşü olarak görmektedir. Benlik-kavramı ergenlikte ve ilk yetişkinlikte son derece önemli olan dinamik ve yaşam boyu süren bir süreç içinde gelişir. Diğer insanlarla etkileşimden ya da kendi duygularımızla ve düşüncelerimizle iç diyalogumuzdan çıkar. Disiplin ve sevgi aracılığıyla ana-babadan, uygun davranışı gösterme baskısıyla yaşıtlardan, başarı ya da başarısızlıkla okul yaşantılarından ve bir yığın başka olaylardan etkilenir. Buna karşılık, ruh ve beden sağlığımızı, başkalarıyla ilişkileri, akademik başarıları ve meslek seçimini etkileyebilir. Eğer her şey yolunda giderse-çoğunluk için böyledir-çeşitli parçalar birbiriyle harmanlanır ve kapsayıcı bir benlik-kavramı oluşur. Aksi takdirde, sonuç uyumsuzluk ve benlik-kavramını uyuşturucu ya da terapiyle değiştirme girişimleri olabilir (Gander & Gardiner, 2010, s. 492).

2.1.3. Benlik Saygısı

Aşağıdaki tabloda düşük ve yüksek benlik saygısına sahip bireylerin özellikleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 2.1. Düşük ve Yüksek Benlik Saygısına Sahip Bireylerin Özellikleri

Benlik Saygısı Yüksek Bireylerin Özellikleri	Benlik Saygısı Düşük Bireylerin Özellikleri
-Kendilerine saygı duyulmasını isterler.	-İnsanların eleştirilerini beklerler.
-Beceri, davranış, cinsellik ve görünüşleri olumludur.	-Beceri davranış cinsellik ve görünüşleri negatiftir.
-Gözlensin ya da gözlenmesin eşit performans sergilerler.	-Gözlemlendiklerinde daha kötü performans sergilerler.
-Eleştirildiklerinde atılgan davranırlar.	-Eleştirildiklerinde savunmaya geçer ve pasif davranırlar.
-İltifatları kolaylıkla kabul ederler.	-İltifatları kabul etmekte zorlanırlar.
-Performanslarını gerçekçi olarak değerlendirebilirler.	-Performanslarını gerçekçi olarak değerlendiremezler.
-Konumlarından aktiftirler.	-Konumlarında pasif ya da sınırlı hareket ederler.
-Otorite figürlerine karşı rahattırlar.	-Otorite figürlerine karşı rahat değildirler.
-Genel olarak hayatlarından memnundurlar.	-Genel olarak hayatlarından memnun değildirler.
-Güçlü bir sosyal destek sistemleri vardır.	-Zayıf bir sosyal destek sistemleri vardır.
-İçten denetimlidirler.	-Dışsal denetim odakları baskındır

Kaynak: Özdemir, N. (2004). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fobi ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Kişi kendinde eksikler bulabilir. Kendini eleştirebilir ya da kendini tümünden olumlu bulup beğenebilir de. Kişinin kendini beğenmesi, kendi benliğine saygı duyması için üstün nitelikleri olması gerekmez. Çünkü benlik saygısı, kendini olduğundan aşağı ya da olduğundan üstün görmeksizin kendinden memnun olma durumudur. Kendini değerli, olumlu, beğenilmeye ve sevmeye değer bulmaktır. Kendini olduğu gibi, gördüğü gibi kabullenmeyi, özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Yörükoğlu, 2007, s. 105).

Rosenberg'e göre benlik saygısı, bireyin kendisine ilişkin tüm duygu ve düşünceleri olarak ifade edilmektedir. Rosenberg (1989) benlik saygısını bireyin kendisi ile uyum içinde olma, kendi yaptıklarından hoşnut olma duygusuyla eşdeğer tutmaktadır.

Rosenberg' e göre yüksek benlik saygısına sahip kimseler kendilerini diğerlerinden üstün görmemekte, kusursuz olduklarını düşünmemekte, çok yetenekli ve başarılı oldukları konusundaki duygularını yansıtmamaktadırlar. Yüksek benlik saygısına sahip bir birey, kendine sadece saygı duymakta ve kendini toplumda değerli bir kişilik olarak görmektedir. Düşük benlik saygısına sahip bireyler, kendi benliklerini reddeden, uyumsuz ve aşağılık duygusuna sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır. Bireyin algıladığı kendi benlik yapısına karşı saygısının olmadığı vurgulanmaktadır (Akt: Keskin, 2010)

Rogers (1951)' a göre benlik saygısının gelişimi bireyin ebeveynleri ve kendisi için önemli olan diğer kişilerle olan etkileşimine bağlıdır. Koşulsuz sevgi içerisinde büyüyen bireyler olumlu bir benlik bilinci geliştirebilirler. Birey ne yaparsa yapsın sevgi ve saygı görürse sağlıklı bir benlik saygısı geliştirecektir. Koşullu sevgi ise olumsuz bir benlik bilinci ve dolayısıyla düşük benlik saygısı gelişimine sebep olacaktır (Akt: Yalım, 2001).

Coopersmith benlik saygısını bireyin kendine özgü olarak yaptığı, benimsediği ve devam ettiği değerlendirmesi şeklinde tanımlamaktadır. Benlik saygısı, bireyin kendini değerli hissetmesi konusundaki kişisel yargısı olarak tanımlanmaktadır (İnanç, 1997).

Benlik saygısı, kendini kabul duygusu, kişinin kendi benliğine yönelik bir kişisel hoşlanma ve kişinin kendine yönelik öznel saygısının bir biçimi olarak tanımlanabilir (Akt: Aydoğan, 2010, s. 11).

Kuzgun (2002:100)"e göre benlik saygısı, *"bireyin gerçek benliği ile ideal benliği arasındaki farkı değerlendirmesidir."* Yani bireyin olmak istediği hali ile mevcut durumunun farkı benlik saygısının düzeyini gösterir. Bireyin kendini değerlendirmesinde bu farkla karşılaşması kaçınılmazdır, o yüzden durum normal karşılanmalıdır. Burada önemli olan bireyin gerçekliği ile ideal benliği arasındaki farkın fazla olmamasıdır. Bireyin ulaşmak istediği benlik ile sahip olduğu benlik arasında fark fazla ise birey benlik imgesinden hoşnut olmayacağı ve bu durumun onun benlik saygısını düşürerek iç gerilmeye ve çatışmaya neden olacağı söylenebilir (Akt: Öksüz ve Ayvalı, 2012).

2.1.4. Sosyal Görünüş Kaygısı

Görünüş kaygısı, bireyin fiziksel görünüşü ile ilgili kendi kaygılarını ve başkalarının onu değerlendirmesi ile ilgili yaşanan kaygıları ifade etmektedir. Ancak bu kaygılar bireyin yalnızca vücut biçiminden kaynaklanan kaygılar değildir. Yani boyunun uzunluğu, kilosu, yüzünün şekli gibi nedenlerle yaşanan kaygıları da kapsayan daha genel ve bütüncül bir kaygıdır. Görünüş kaygısı bireyin bedenini nasıl algıladığı ile yani beden imajı algısı doğrudan ilişkilidir. Beden imajı bireyin bedeni özellikle de görünüşüyle ilgili algı, düşünce, duygu ve imajlarıdır. Beden algısı, bireyin benlik saygısından başka yeme davranışlarını, sosyal fobi düzeylerini, cinsel davranışlarını, sosyal ilişkilerini ve duygusal durumlarını da belirleyici bir etkiye sahiptir (Akt: Doğan, 2009).

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Türkiye’de Benlik Saygısı İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Torucu (1990) “13-14 yaşındaki gençlerin sosyo-ekonomik düzeyi ve ana-baba tutumlarındaki farklılıkların belirlenip benlik saygısına etkisinin araştırılıp karşılaştırılması” konulu araştırmasında Güzelyalı ve Gültepe ortaokulunda okuyan, 13-14 yaş grubu arasındaki 300 ergende benlik saygısı ve benlik saygısını etkileyebileceği düşünülen sosyo-ekonomik özellikler, ana-baba tutumları ve ilgileri araştırılmıştır. Veri toplama aracı olarak sosyo-ekonomik bilgi alma formu, Rosenberg benlik saygısı ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Gültepe okulundakilerin alt sosyo-ekonomik düzeyde, Güzelyalı’dakilerin üst sosyo-ekonomik düzeyde olduğu gösterilmiştir. Ayrıca ana-baba eğitimindeki yükselmenin benlik saygısını olumlu olarak etkilediği saptanmıştır. Sosyo-ekonomik düzeydeki düşmeye paralel olarak benlik saygısının da düştüğü görülmüştür.

Duru (1995) “İlkokul 5. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı ile ana baba tutumları arasındaki ilişki” konulu araştırmasında Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilkokullarda okuyan alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden 300 5. Sınıf öğrencisi tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak Piers - Harris Benlik Saygısı Ölçeği, Ana Baba Tutumu Ölçeği ve Öğrencilere Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgularda ana - baba tutumu ile

çocuğun benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ana - baba tutumunu demokratik olarak değerlendiren öğrencilerin benlik saygısının ana - baba tutumunu otoriter olarak değerlendiren öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Gür (1996) “Ergenlerde depresyon ve benlik saygısı arasındaki ilişki” konulu araştırmasında 13-14 yaş grubu için orta sosyo-ekonomik düzeyi temsil ettiği düşünülen Ankara Atatürk ve Deneme Liselerinin ortaokul öğrencileri; 16-17 yaş grubu için aynı okulların lise öğrencileri ve 19-20 yaş grubu için ise Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin arasından 351'i erkek, 365'i kız olmak üzere toplam 716 ergen denek olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Reynolds Ergen Depresyon Ölçeği (REDÖ), Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği, Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Ergenlerde depresyon ve benlik saygısı arasında literatür ile uyumlu olarak anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. 13 - 14 ve 19-20 yaş gruplarının 16-17 yaş grubundan anlamlı düzeyde yüksek benlik saygısı puanları aldıkları bulunmuştur. Bununla beraber, ergenler arasında benlik saygısı açısından cinsiyet farklılıkları gözlenmemiştir; yaş ve cinsiyet ortak etkisi yoktur. Düşük benlik saygısı olan grup, yüksek benlik saygısı olan gruba göre daha yüksek depresif belirtiler göstermiştir. Anne eğitimi ve kardeş sayısı ergenlerde benlik saygısının anlamlı yordayıcısı olarak belirmiştir.

Çelikoğlu (1997) “Boşanmanın çocukların benlik saygısına etkisinin incelenmesi” konulu araştırması çocuğun yaşamını tümüyle etkileyen boşanmanın, benlik saygısına etkisini inceleme amacıyla yapılmıştır. 12-16 yaşları arasındaki 100 çocuk örneklem olarak alınmıştır. Veri toplama aracı olarak Benlik Saygısı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Anketi kullanılmıştır. Bu çocukların 50'sinin anne-babası birlikte, 50'sinin ise boşanmıştır. Araştırma sonucuna göre, boşanmanın çocukların benlik saygısına olumsuz bir etkisi görülmemektedir.

İkiz (2000)'in “Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkili” konulu araştırmasında 182 Lise 2. Sınıf öğrencisine veri toplama aracı olarak; Spielberger'in Sürekli Kaygı Düzeyi Envanteri, Rosenberg'in Benlik Saygısı Envanteri ve Kişilik Bilgi formu uygulanmıştır. Araştırma sonucunda akademik başarı ile benlik saygısı arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır. Sosyoekonomik düzeyin ve okul türünün benlik saygısı üzerinde etkili

olduğu ve özel okulda okuyan öğrencilerin benlik saygısının yüksek olduğu; ergenlerin fiziksel özelliklerini değerlendirmeleri ile benlik saygısı, sürekli kaygı düzeyi ve akademik başarıları arasında ilişki olduğu; ailelerin ergenin doğru karar verip doğru davrandığına inanmasının ergenin benlik saygısı ile ilişkili olduğu; anne ve babası ile olumlu ilişkileri olan ergenlerin benlik saygısının ve akademik başarılarının yüksek olduğu görülmektedir.

Bilgin (2001)'in "Ergenlerde kaygı ile benlik saygısı arasındaki ilişki" konulu araştırmasında farklı sosyo-ekonomik düzeyde yer alan 12, 13 ve 14 yaşındaki ergenlere veri toplama aracı olarak; Spielberger Durumluk/Süreksiz-Sürekli Kaygı Envanteri ve benlik saygılarını ölçmek üzere Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ergenlerin benlik saygısı düzeyleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ergenlerin sosyo-ekonomik düzeyleri arttıkça benlik saygısı düzeyleri de artmaktadır. Benlik saygısı düzeyi, üst sosyo-ekonomik düzeye sahip kız ve erkek ergenler arasında farklılaşmazken, alt sosyo-ekonomik düzeye sahip erkek ergenlerde kızlara oranla yüksek bulunmuştur.

Demir (2001)'in "Kanserli hastalarda benlik saygısı" konulu araştırmasında hasta bilgi formu ve Rosenberg Benlik Saygısı ölçeği kullanılarak veriler toplanmıştır. Kanser tedavisi devam eden ergenlerin "benlik saygısı" puanları kanser tedavisi bitmiş gruba göre oldukça düşük olduğu görülmüştür.

Tunç (2002) "Çocuk yetiştirme stilleri ve benlik saygısı arasındaki ilişki" konulu araştırmasının örneklemini Ankara'nın Yenimahalle ilçesindeki 755 (354 kız, 401 erkek) lise öğrencisinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Çocuk Yetiştirme Stilleri Envanteri ve Demografik Envanteri uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre anne-babasını "otoriter" olarak algılayan öğrencilerin, anne-babasını "açıklayıcı otoriter" ve "izin verici şımartan" olarak algılayan öğrencilere oranla daha düşük benlik saygısına sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır.

Kahriman (2003) "Adölesanlarda aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile benlik saygısı arasındaki ilişki" konulu araştırmasında evreni temsil eden 500 adölesana veri toplama aracı olarak Procidona ve Heller'in (ASD-AL/AR) Aile ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek ölçeği ve Stanley Coopersmith'in Benlik Saygısı ölçeği (BSÖ)

uygulanmıştır.. Araştırma sonuçlarına göre, adölesanların benlik saygısı puan ortalamasının 64.03 ± 16.67 olduğu, aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile aralarında pozitif bir ilişkinin bulunduğu ve aile ile arkadaşlardan algılanan sosyal destek yükseldikçe, adölesanların benlik saygısında yükseldiği saptanmıştır. Benlik saygısının; annenin eğitim düzeyi, kardeş sayısı, arkadaş grubunun olmasının, ailesinde kronik sağlık sorunu olması, derslerde söz alma, kendi cinsi ve karşı cins ile arkadaşlık kurma, duygularını ifade etmekte güçlük çekme gibi değişkenlerden etkilendiği belirlenmiştir.

Erol (2004)'ün "Üstün yeteneklerde duygusal zeka ile benlik saygısı arasındaki ilişki" konulu araştırmasına katılan öğrencilerin 241'i erkek, 114'ü kız öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları, Baymur (1968) tarafından geliştirilen "Benlik Tasarımı Envanteri", ikincisi Hail tarafından geliştirilen ve Ergin (2000) tarafından geçerlik güvenirlik çalışması yapılan "Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği", üçüncüsü araştırmacı tarafından hazırlanan "Bilgi Toplama Formu" dur. Araştırma sonucunda üstün yeteneklilerde benlik saygısı ve duygusal zeka alt faktörleri arasında olumlu yönde ilişki bulunmuştur.

Becer (2004)'ün "Duygusal istismarın 12-14 yaş grubu ergenlerin benlik saygısına etkisi" konulu araştırma sonuçlarına göre, yaş ve cinsiyet değişkenleri ile duygusal istismar seviyesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş ve cinsiyet değişkenleri ile benlik saygısı değişkeni arasında hiçbir ilişki bulunmamıştır.

Öğüt (2004)'ün "Sporda sürekli kaygı düzeyi ile benlik saygısının karşılaştırılması" konulu araştırmanın örneklemini, random olarak seçilen Şenlikköy ilköğretim okulu, Siyavuşpaşa ilköğretim okulunda öğrenim gören 12- 14 yaş grubundaki 300 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Yetişkin Genç İlişkilerinde Duygusal Ezim ölçeği (YGİDEÖ), Anne-Baba Formu ve Öğretmen Formu ve Benlik saygısını ölçmek için Piers – Harris Çocuklar için Öz - Kavramı Ölçeği ve kişisel bilgilerin toplanması için öğrencilerden Kişisel Bilgi Çizelgesi (KBC) uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre istatistik analizlere göre elde edilen sonuçlarda benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Benlik saygısının alt problemlerle karşılaştırılmasında cinsiyet, yaş, spor yapma, deneyim, spor branşı, gelir düzeyi, anne

ve baba eğitimi değişkenleri ile herhangi bir anlamlılık görülmemiştir. Doğum yeri ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Aktuğ (2006) ‘un “Ergenlerde akran baskısı ve benlik saygısının incelenmesi” konulu araştırmasında veri toplama aracı olarak 600 Lise 1. Sınıf öğrencisine Akran Baskısı Ölçeği, Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin yaşadıkları akran baskısı ile genel benlik saygıları, aile benlik saygıları ve akademik benlik saygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin cinsiyetine göre genel benlik saygısı, aile benlik saygısı ve akademik benlik saygısı puan ortalamalarının akran baskısı düzeyine göre anlamlı olarak farklı olduğu, ancak cinsiyetin bu ortalamalar açısından bir fark yaratmadığı gözlenmiştir.

Tatoğlu (2006)’nın “Zonguldak il merkezinde 15-17 yaş grubu genel lise öğrencilerinde benlik saygısının akademik başarıya etkisi” konulu araştırmasının sonucuna göre; yüksek, orta ve düşük benlik saygısı puanına sahip gruplar arasında okul başarısı notu yönünden istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Gün (2006)’ün “Spor yapan ve spor yapmayan ergenlerde benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması” konulu araştırmasında 12-14 yaş grubundan 197 spor yapan, 236 spor yapmayan ergenin Benlik saygıları ve Psikosomatik Belirtilerini ölçmek için; Morris Rosenberg tarafından geliştirilen Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği’nin alt ölçeklerinden olan Benlik Saygısı Ölçeği ve Psikosomatik Belirtiler Ölçeği; Sosyo-demografik özellikleri belirlemek için, araştırmacı tarafından hazırlanmış Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Spor yapanlarla spor yapmayanların benlik saygısı puanları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Spor yapanlarla spor yapmayanların psikosomatik belirtiler puanları arasında, ters yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Spor yapanların ve yapmayanların sosyo-demografik özelliklerinden; ergenlerin ait olduğu sosyo-ekonomik düzeyler ile benlik saygısı arasında, pozitif anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sosyo-ekonomik özellik ile ergenlerin psikosomatik belirtileri arasında, negatif anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Çankaya (2007)’nın “Lise I. ve II. sınıf öğrencilerinin algılanan benlik saygısının bazı değişkenlere göre incelenmesi” konulu araştırmasında 500 kişilik örneklem grubuna veri toplama aracı olarak Coopersmith Self-Esttem Inventory ile araştırmanın bağımsız

değişkenlerinden olan Sosyal Kaygı Düzeyi Liebowitz (1985) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Gümüş (1997) tarafından yapılan Sosyal Durumlarda Kendini Değerlendirme Envanteri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Lise 1. ve 2.sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri, akademik başarılarına göre anlamlı düzeyde bulunmuştur. Akademik başarıları yüksek öğrencilerin benlik algısı puanları da yüksektir. Akademik başarı arttıkça, öğrencilerin benlik saygı düzeyleri de artmaktadır. Lise 1 ve 2. Sınıf öğrencilerinin algılanan benlik saygısı düzeyleri sosyal kaygı düzeylerine göre anlamlı bulunmuştur. Sosyal kaygısı alt düzeyde olan öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri yüksektir. Lise 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin algılanan benlik saygısı düzeylerinde cinsiyete göre fark bulunmamıştır. Lise 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı, sosyal kaygı düzeyine ve akademik başarı düzeyine göre ise anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Gürel (2007)'in "Görme engelli ergenlerle gören ergenlerin benlik saygısı gelişimlerinin karşılaştırılması" konulu araştırmasında farklı sosyo-ekonomik düzeyde yer alan 13-19 yaş aralığında, kaynaştırma eğitiminin verildiği liselerde okuyan 48 görme engelli ve gören ergenlere veri toplama aracı olarak; Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve sosyodemografik bilgi alma formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; gören ergenlerin benlik saygısı düzeyleri, anne-baba yaşı, anne-baba çalışma durumu, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk olduğu, ailedeki toplam kişi sayısı, kendine ait odanın olması, yaş ve cinsiyet durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Cinsiyet değişkenine göre ergenlerin benlik gelişimleri kızların aleyhine farklılaşmaktadır. Ergenlerin benlik gelişimleri görme engelli ergenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyet farklılaşması açısından da görme engelli kızların benlik gelişimleri, gören erkeklere ve görme engelli erkeklere göre daha düşük bulunmuştur.

Onar (2008)'in "Ergenlik ve genç erişkinlik dönemindeki kızlarda yeme bozukluğu tanısı bulunanlar ile bulunmayanların aile ortamı, sosyotropik-otonomik kişilik özelliği, beden memnuniyeti, benlik saygısı açısından karşılaştırılması" konulu araştırmasına katılan 13 ile 35 yaş arasındaki 24 yeme bozukluğu tanısı almış ve 24 sağlıklı ergen kız ile genç erişkin kadınlara veri toplama aracı olarak; Yeme Tutum Testi, Aile Ortamı Ölçeği, Sosyotropi-Otonomi Ölçeği, Vücut Algısı Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırma

sonuçlarına göre, yeme bozukluğu tanısı bulunan ve bulunmayan ergen kızlar ile genç erişkin kadınlar arasında yeme tutum ve davranışları, aile ortamı, beden memnuniyeti, depresyon ve benlik saygısı açısından fark bulunmuştur. Ayrıca yeme bozukluğu tanısı bulunan ergen kızlar ile genç erişkin kadınların arkadaşları tarafından kiloları ve görünüşleri ile ilişkili daha fazla olumsuz eleştiri aldıkları, eleştiriden bağımsız daha fazla zayıflama girişiminde bulundukları, toplumdaki zayıflığın güzellik için ideali olduğu görüşünü daha fazla benimsedikleri bulunmuştur.

Özşaker (2008)'in "12-14 yaş çocukların motorsal performans ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi" konulu araştırmasında 865 öğrenciye veri toplama aracı olarak Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri (1967) okul kısa formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; spor yapan kız ve erkek öğrencilerin antropometrik ölçümleri, motorsal performans testleri ve benlik saygısı puanlarının spor yapmayan kız ve erkek öğrencilerden daha yüksek değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Yiğit(2008)'in "İlköğretim II. kademe öğrencilerinin depresyon ve sosyal beceri düzeylerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi" konulu araştırma sonuçlarına göre benlik saygısı alt boyutlarından popülerite, uyum ve davranış ve fiziksel görünüm alt boyutları depresyon puanlarını anlamlı düzeyde yordamamaktadır. Bu sonuca göre mutluluk, kaygı, zihinsel ve okul durumu depresyonun önemli yordayıcılarıdır. İlköğretim öğrencilerinin benlik saygısı alt boyutlarının depresyon puanlarını anlamlı düzeyde açıkladığı görülmüştür. Bu sonuca göre mutluluk, kaygı, zihinsel ve okul durumu depresyonun önemli yordayıcılarıdır.

Çelikkaleleli (2010)'nin "Ergenlerin yetkinlik inançları ile depresyon, benlik saygısı, iç-dış kontrol odağı, sürekli öfke ve öfke ifade biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" konulu araştırmasında 1767 ergene veri toplama aracı olarak; Ergenlerde Yetkinlik Beklentisi Ölçeği, Çocuklar için Depresyon Ölçeği, Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri; Rotter İç-Dış Kontrol Odağı Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke İfade Biçimleri Ölçeği' nin "Sürekli Öfke" alt ölçeği , Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri'nin "Yıkıcı İfade Biçimi" ve "Öfke ile Olumlu Başetme" alt ölçekleri uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; ergenlerin sosyal, akademik ve duygusal yetkinlik inançları ile okul-akademik benlik saygısı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir.

Ergenlerin sosyal, akademik ve duygusal yetkinlik inançları sosyal benlik saygısı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir.

Aydoğan (2010)’ın “İlköğretim II. kademe öğrencilerinin umut ve benlik saygısı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” konulu araştırmasında 820 ilköğretim öğrencisine Piers-Harris Çocuklarda Öz-Kavramı Ölçeği ve Çocuklarda Umut Ölçeği (ÇUÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin benlik saygısı ile umut düzeylerinde arasında ise pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Yıldız (2010)’ın “Sokakta çalışan ve çalışmayan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin benlik saygısı, yaşam doyumu ve depresyon düzeylerinin incelenmesi” konulu araştırmasında örneklemini oluşturan 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır İli’nin merkez ilçeleri olan Yenişehir, Kayapınar, Sur ve Bağlar İlçelerinde bulunan 9 ilköğretim okulunun ikinci kademesinde öğrenim gören 283’ü kız, 417’si erkek olmak üzere toplam 700 öğrenciye veri toplama aracı olarak; olarak Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Çok Boyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği ve Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; benlik saygısı düzeyi açısından sokakta çalışan çocuklar ile sokakta çalışmayan alt gelir düzeyine sahip çocuklar arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır. Sokakta çalışmayan üst gelir düzeyine sahip çocukların ise hem sokakta çalışan çocuklar hem de sokakta çalışmayan alt gelir düzeyine sahip çocuklardan daha yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür. Araştırmanın genel bulgularına göre, sokakta çalışan çocuklar ile sokakta çalışmayan alt gelir düzeyine sahip çocukların benlik saygısı ve yaşam doyumu düzeyleri normal değerlerin altında iken ve depresyon düzeyleri ise normal kabul edilen değerlerin üzerinde bulunmuştur. Sokakta çalışmayan üst gelir düzeyine sahip çocukların benlik saygısı ve yaşam doyumu düzeyleri normal kabul edilen değerlerin üzerindeyken; depresyon düzeyleri ise normal kabul edilen değerlerin altında olduğu tespit edilmiştir.

Keskin (2010)’ın “İlköğretim okullarındaki öğrencilerin akran zorbalığının benlik saygısıyla ilişkisi” konulu araştırmasında örneklemini oluşturan iki yüz, 6. ve 7. Sınıf öğrencisine veri toplama aracı olarak; ‘Zorbalık Eğilimi Ölçeği’, ‘Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği’ ve demografik özellikleri öğrenmek için bireyi tanıma formu

uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; zorbalık eğilimi toplam puanı ile benlik saygısı seviyesi değerleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yani benlik saygısı seviyesi yüksek olan kişilerde akran zorbalığı toplam puanı da fazla olmaktadır.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Benlik Saygısı İle İlgili Araştırmalar

White and Howard (1973) yaptıkları araştırmada düşük benlik imajı ve düşük okul başarısının karşılıklı birbirlerini etkilediklerini ortaya koymuşlardır. Düşük benlik imajı okul başarısının düşmesine neden olurken, başarısızlık da benlik imajını olumsuz yönde etkilemektedir (Akt: Can, 1991).

Rosenberg (1978), yaş grupları 8-18, 18-65'den oluşan iki ayrı örnekleme kapsayan bir araştırmasında; sosyal sınıflarda benlik tasarımı arasında bireyin yasına göre değişen bir ilişki olduğunu ortaya koydu. Araştırmanın bulguları, 8-11 yaş grubunda benlik tasarımı ile sosyal sınıf arasında bir ilişki olmadığını, 12-18 yaslar arasında orta düzeyde, 18 yas ve üstünde ise yüksek düzeyde ilişki bulunduğunu göstermektedir. Eğitim-benlik tasarımı, meslek- benlik tasarımı ve gelir-benlik tasarımı arasındaki ilişki incelenmiş ve eğitim, gelir ve meslek bakımından daha üst düzeyde olanlar lehine anlamlı farklar bulunduğu saptanmıştır (Akt: Can, 1991).

Mullis ve Normandin (1992) 14-19 yaslarında 270 ergenin benlik saygısı düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda benlik saygısının yaşla birlikte arttığı bulunmuştur. Ortaokuldan liseye geçiş döneminin benlik saygısı açısından en kritik dönem olduğu belirtilmiştir (Akt: Aydoğan, 2010).

Meldelson ve arkadaşları (2000), tarafından yapılan araştırmada ortaöğretim çağındaki öğrencilerde benlik saygısı ve bedensel imaj değişkenleri incelenmiştir. Bedensel imaj, kilo, dış görünüm ve başkalarının görünüşü ile ilgili değerlendirmeleri alanlarından oluşmuştur. Kilolu olduğunu düşünen adolesanların global benlik saygı düzeylerinin, görünüm ve kilo memnuniyetlerinin düşük olduğu görülmüştür. Araştırmada adolesanların üç alanda ifade edilen bedensel imajlarına ilişkin olumlu algıya sahip olmalarının yüksek kendine değer verme ile pozitif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir (Akt: Gün, 2006).

Twenge ve Campbell (2002) sosyoekonomik durum ve benlik saygısını inceleyen Amerika'da yapılmış bir çalışmada yüksek sosyoekonomik seviyeye sahip bireylerin daha yüksek benlik saygısı puanlarına sahip oldukları gözlenmiştir (Akt: Çetinkaya ve ark.).

Hyun ve ark. (2004) Kore'de 596 ortaokul öğrencisi üzerinde yapılan bir çalışmada cinsiyet, sosyoekonomik durum, okul başarısı gibi etkenlerin etkileşimi incelenmiştir. Benlik saygısı ile depresyon, cinsiyet ve okul skorları arasında fark bulunurken sosyoekonomik durumu ile ilgili bir farklılık görülmemiştir (Akt: Çetinkaya ve ark.).

2.2.3.Yurt İçinde Yapılan Sosyal Görünüş Kaygısı İle İlgili Araştırmalar

Şahin(2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları“ konulu araştırması 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Amasya İli Merzifon İlçesinde öğrenim gören 2222 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Ergen Formu ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kızların benlik saygısının erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu, sosyal görünüş kaygısı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı, benlik saygısının ve sosyal görünüş kaygısının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği, benlik saygısının sınıf düzeyine göre değişmediği, sosyal görünüş kaygısının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği anne ve baba eğitim düzeyi yükseldikçe benlik saygısının arttığı, sosyal görünüş kaygısının azaldığı, benlik saygısı ile sosyal görünüş kaygısı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu benlik saygısı yükseldikçe sosyal görünüş kaygısının azaldığı bulunmuştur.

2.2.4.Yurt Dışında Yapılan Sosyal Görünüş Kaygısı İle İlgili Araştırmalar

Levinson ve Rodebaugh (2011) Validation of the Social Appearance Anxiety Scale: Factor, Convergent, and Divergent Validity araştırmasına göre; Sosyal görünüş kaygısı grafiği (SAAS) bu korkunun derecesini ölçmek için ortaya çıkartıldı. Bu psikometri (Ruhsal olayların süresini ve gücünü ölçen) çalışması içeriğinde, bir faktörlü sütunlar, içe dönük mükemmel tutarlılık sergilenişi, güvenilir test ve yeniden test edebilirlik ve bir noktada çalışan doğruluğu bulabilirsiniz. Bu çalışmada ayrıca yazarlarımız bunu bir

sonraki aşamaya taşınmış ve grafiğin faktör, bir noktada birleşen(çakışan) ve birbirinden uzaklaşan çeşitliliğinin güvenilirliğini alt sınıftan iki grup öğrenci üzerinde denemişlerdir. Birinci çalışmada (N=323), yazarlarımız grafik sütunlarını, bir noktada çakışan bulguları, birbirinden uzaklaşan çeşitlemelerin doğruluğunu SAAS grafiğindeki beş kişilik özellikleri, olumsuz etkilenmek, olumsuz değerlendirme korkusu ve sosyal etkileşim kaygısı üzerinde denediler. ikinci çalışmada ise (N=118), denekler boy, kilo ve vücut yağ oranının bulunduğu vücut ölçümlerini yaptılar. SAAS sergiledi ki mükemmel tutarlılık ve çeşitlilik doğruluğu ile kişisel ölçüm(kendini beğenme, uzun süreli aşırı endişe durumu, ırksal kimlik ve iyi niyet gibi) kullanılarak vücut ölçümleri ve vücut yağ oranı esnasında tahmin edilen şekilde kaygıya rastladı. İki çalışmada da sonuçlar gösterdi ki, bu verilere en uygun olan bir faktörlü sütunlardı. Bu çalışmaların bütün sonuçları, SAAS` nin sosyal görünüş kaygısının ölçümünde geçerli bir grafik olduğunu desteklemiştir (<http://asm.sagepub.com>; 15 Ağustos 2012).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmektedir

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, İstanbul'da farklı ilköğretim ikinci kademedeki eğitim görmekte olan öğrencilerin özsayı yönünden karşılaştırılması için yapılan ilişkisel tarama modellerinden karşılaştırma türü tarama modelinde bir çalışmadır. Karasar (2002), tarama modellerini genel tarama modelleri ile örnek olay taramaları olarak ikiye ayırmaktadır. Genel tarama modelleri sadece bir değişkenin incelendiği ya da değişkenlerin tek tek incelendiği tekil tarama modelleri ile iki ya da daha çok sayıda değişkenin aralarındaki ilişkilerin de belirlenmek üzere incelendiği ilişkisel tarama modelleridir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011, s.232).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Üsküdar İlçesi sınırlarında bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim okullarında öğrenim görmekte olan 6,7 ve 8. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi, yansız (Random) küme örnekleme yöntemi ile seçilen 4 devlet, 3 özel okulda görev yapan 516 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Veriler ve Toplanması

Araştırmada 1 anket ve 2 ölçek kullanılmıştır. Bunlar;

3.3.1. Anket

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket, öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kardeş sıralamasındaki yeri olarak bazı demografik özellikleri yanında, sosyal görünüş kaygıları ile ilgili olabileceği düşünülen 19 sorudan oluşmaktadır.

3.3.2. Piers-Harris Çocuklar için Öz Kavramı Ölçeği

Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği; E.V. Piers ve Dr. Harris tarafından geliştirilmiştir. Çocukların özgüvenleri ve öz kavramları, kendileriyle ilgili algılamaları ve değerlendirmelerini ölçen kağıt kalem testidir. 9-20 yaş arasındaki bireylere uygulanabilir. 80 maddeden oluşan ölçeğin 6 alttesti vardır. Bunlar:

- Davranış
- Zeka ve okul durumu
- Bedensel görünüm
- Kaygı
- Gözde olma
- Mutluluk

Bu ölçek Türkçe'ye Çataklı ve Öner (1985) tarafından uyarlanmıştır.

Puanlama ve Yorumlaması: Cevaplanmasında her madde için evet ya da hayır şıklarından birinin seçilmesi ve işaretlenmesi gerekmektedir. Puanlaması cevap anahtarına göre yapılır. Her doğru yanıt 1 puan verilir. Puanların yorumlanmasında, ölçekten alınan yüksek puan bireyin kendisi hakkında olumlu, düşük puan ise olumsuz düşünce ve duygulara sahip olduğunu gösterir. **Normları:** İstanbul'da 3 devlet ve 2 özel okul (N=155) ile ortaokula (N=292) devam eden toplam 447 öğrencilerden elde edilen gruba uyarlanmıştır. **Güvenirliliği:** Test-tekrar test güvenirliliği; ölçeğin 1,2,5,6, ve 7 günlük aralarla iki kez uygulanması sonucu test-tekrar test yöntemi ve Pearson Momentler Çarpımı korelasyon tekniği ile hesaplanan değişmezlik katsayıları ilkökul için .72 ile .91; ortaokul için .79 ile .98, arasında değişmiştir. **Kuder-Richardson güvenirliliği;** Kuder-Richardson 20 formülünün genelleştirilmiş bir formu olan alfa korelasyonları ile belirlenen içtutarlık katsayıları ilkökul için .87, ortaokul için .86 çıkmıştır. **Madde-toplam puan güvenirliliği;** nokta çift-seri korelasyonları ile madde-

toplam puan ilişkileri .09 ile .50 arasında bulunmuştur. Ortanca korelasyon değerlerinin düşük sosyo-ekonomik gruplar için .32, yüksek sosyo-ekonomik gruplar için .28 olduğu görülmüştür. *Standart Hata*; örneklemdeki her sınıf için hesaplanan ölçmenin standart hatası 1.55 ile 5.13 puan arasında bulunmuştur. **Geçerliği:** *Yapı geçerliği*; faktör analizi ilkökul ile üniversite örneklemelerini kapsayan 800 öğrenci grubu üzerinde yapılmıştır. Özgün ölçek çalışmasına paralel, 6 faktörlü model sınanarak, farklı madde kümelerinden oluşan altı faktör elde edilmiştir. Ancak bu faktörlerin ölçek puanına katkı oranları değişik çıktığından, faktörlerin önem sıralarında farklı yerlere girdiği saptanmıştır. 656 ortaokul (342 erkek ve 314 kız) ve 732 lise(453 erkek ve 279 kız) olmak üzere toplam 1388 öğrenciye Piers-Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği ile Sınav Kaygısı Envanteri uygulanmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyonlar, kuramsal beklentilerin doğrultusunda, ortaokul için -.50, lise için -.47, .01 anlam düzeyinde bulunmuştur (Öner, 2012, s. 716).

3.3.3. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), bireylerin sosyal görünüş kaygılarını ölçmek amacıyla Hart ve ark. (2008) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 16 maddelik, beşli likert tipinde, öz bildirim (self-report) tarzı bir ölçektir. SGKÖ, bireylerin görünüş kaygıları ile ilgili bilişsel, duyuşsal ve davranışsal ifadelerden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Doğan (2009) tarafından yapılmıştır. Uyarlama çalışması 340 öğrenci (143 kız, 197 erkek) üzerinden gerçekleştirilmiştir. SGKÖ' nün psikometrik özelliklerini belirleyebilmek amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi, ölçüt bağıntılı geçerlik, madde analizi, test tekrar test, iç tutarlık (Cronbach alfa) ve test yarılama yöntemleri kullanılmıştır. SGKÖ'nün yapı geçerliğini incelemek üzere yapılan açımlayıcı faktör analizinden (AFA) elde edilen sonuçlara göre toplam varyansın % 53.4'ünü açıklayan, tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .35 ile .87 arasında değişen değerlerde bulunmuştur. Özgün formun faktör yapısının Türk üniversite öğrencilerinden oluşan örneklemde doğrulanıp doğrulanmayacağını belirlemek üzere yapılan DFA sonucu modelin yeterli düzeyde uyum gösterdiği ortaya çıkmıştır. Yapılan DFA'da elde edilen modelin uyum indeksleri incelenmiş ve Minimum Ki-kare değerinin ($\chi^2=143.79$, $N=254$) anlamlı olduğu görülmüştür. Uyum indeksi değerleri ise RMSEA=0.051, NFI=0.98, CFI=0.99,

IFI=0.99, RFI=0.98, GFI=0.93 ve AGFI=0.90 olarak bulunmuştur. SGKÖ'nün uyum geçerliğini belirlemek amacıyla Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (ODKÖ) ile arasındaki korelasyon incelenmiş ve her iki ölçek arasında .60, $p<0.01$ korelasyon bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin yüksek düzeyde geçerliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin özgün formunun psikometrik özellikleri, üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme incelenmiştir. Yapılan çalışmada Türkçe uyarlaması yapılmış olan SGKÖ' nün geçerlik güvenirlik çalışmaları ilköğretim ikinci kademeye devam eden ergenler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Sakarya, Konya ve İstanbul'dan (Esenler) üç farklı ilköğretim okulunda gönüllü öğrencilere uygulama yapılmıştır. Uygulamadan önce araştırma ile ilgili ve veri toplama araçlarının doldurulması ile ilgili açıklamalar yapılmış, ayrıca kimlik bilgilerine gerek olmadığı belirtilmiştir. Uygulama süresi yaklaşık olarak 10-15 dakika sürmüştür. Uygulamalardan sonra veriler SPSS 11.5 ve Lisrel 8.51 programları vasıtasıyla analiz edilmiştir. SGKÖ' nün güvenirliğini test etmek amacıyla test tekrar test ve Cronbach alfa iç tutarlık yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca her bir maddenin toplam puanı yordama gücünü ortaya koymak üzere madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Ölçeğin geçerliği ise açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt bağıntılı geçerlik yöntemleriyle incelenmiştir (Doğan, 2011).

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri, İstanbul il merkezinde Üsküdar merkez ilçesinde bulunan ilköğretim okullarından elde edilmiştir. Uygulama için okullara araştırmacı tarafından gidilmiş, daha önceden tesadüfi olarak seçilmiş 6, 7. ve 8. Sınıf öğrencilerine ölçekler uygulanmıştır. Öğrencilerden öncelikle demografik bilgileri toplamak amacıyla geliştirilmiş anketi doldurmaları istenmiş, ardından Piers Harris Çocuklarda Öz-Kavramı Ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'ni cevaplamaları istenmiştir. Öğrencilerin veri toplama araçlarını içten ve doğru bir şekilde yanıtlamalarını sağlamak amacıyla veri toplama araçlarının üzerlerine isimlerini yazmak zorunda olmadıkları, kendilerinden toplanan bilgilerin sadece araştırmacı tarafından okunacağı ve gizli tutulacağı belirtilmiştir.

3.5. Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

3.5.1. Verilerin İstatistiksel Analizi

İstatistiksel çözümlemelere geçmeden önce, demografik değişkenler gruplandırılmış ardından öğrencilere uygulanan ölçekler (Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği ve Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği) puanlanmıştır.

Daha sonra elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemeleri bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Bu aşamada, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerini (yaş, sınıf, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kardeş sırası, okul türü, televizyondaki ünlü kişilerin takibi, giysilerin iyi/ünlü marka olması, magazin programı izleme, kilo almaktan korkma, spor yapma, müzik aleti çalma, sosyal ağların aktif kullanıcısı olma, gün içerisinde internette geçirilen süre, sürekli oynanan video oyunu, akademik başarı) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeğin toplam puanları için $\bar{x}$, ss, SH_x değerleri saptanmıştır. Öte yandan, karşılaştırma analizleri için yeterli dağılımın oluşmadığı değişkenler için anlamlı birleştirmelerle gruplar birleştirilmiştir. Örneklem içerisinde normal dağılım özelliği göstermeyen gruplar için non-parametrik teknikler, normal dağılım özelliği gösteren dağılımlar içinse parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bu bağlamda:

1. Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim ikinci kademedede okuyan öğrencilerin Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği toplam ve alt puanları ve Sosyal Görünüş Kaygısı puanlarının cinsiyet, sınıf, okul türü, ünlü kişilerin takibi, marka, magazin programı izleme, kilo alma korkusu, spor yapma, müzik dinleme, sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı olma, sürekli oynanan video oyunları değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *bağımsız grup t testi*,

2. Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim ikinci kademedede okuyan öğrencilerin Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği toplam ve alt puanları ve Sosyal Görünüş Kaygısı puanlarının yaş, sınıf, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, kardeş sayısı,

kaçınıcı kardeş, internette geçirilen süre değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *yönlü varyans analizi (anova)*,

3. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere *post-hoc LSD, testi*,

4. Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim ikinci kademedeki okuyan öğrencilerin Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği toplam ve alt puanları ve Sosyal Görünüş Kaygısı puanlarının sosyo-ekonomik düzey ve akademik düzey değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *non-parametrik Kruskal Wallis-H testi*,

5. Non-parametrik Kruskal Wallis testi, sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere *non parametrik Mann Whitney-U testi*, uygulanmıştır.

6. Piers Harris Çocuklar İçin Öz-Kavramı Ölçeği toplam ve alt puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı puanlarının arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere *Pearson Moment Korelasyon Analizi* sonuçlarına yer verilmiştir.

Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS 17.0 programında çözümlenmiş, anlamlılıklar en düşük $p < ,05$ düzeyinde sınanmış, diğer anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilerek elde edilen bulgular, araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Grubun Genel Yapısına İlişkin Bilgiler

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma grubunu oluşturan ilköğretim II. Kademe öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ve benlik saygısı düzeylerinin bazı değişkenler (yaş, sınıf, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kardeş sırası, okul türü, televizyondaki ünlü kişileri takip etme, giydiklerinizin iyi/ünlü markalar olmasına dikkat etme, magazin programları izleme, kilo almaktan korkma, spor yapma, müzik aleti çalma, sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcı olma, internette geçirilen süre, oynanan video oyunları, akademik başarı) açısından toplanan bulgular ve sosyal görünüş kaygısı ile benlik saygısı düzeylerinin arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla toplanan bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Çizelge 4.1. Okulların Frekans ve Yüzde Değerleri

Okullar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Hafize Özal	132	25,6	25,6	25,6
Kuzguncuk	70	13,6	13,6	39,1
Doğa	60	11,6	11,6	50,8
İstek Belde	94	18,2	18,2	69,0
Capitol	93	18,0	18,0	87,0
Selami Ali	51	9,9	9,9	96,9
Int.School	16	3,1	3,1	100,0
Toplam	516	100,0	100,0	

Çizelge 4.1’de, örneklem grubunu oluşturan okulların 132’si (%25,6) Hafize Özal İlköğretim Okulu; 70’i (%13,6) Kuzguncuk İlköğretim Okulu; 60’ı (%11,6) Üsküdar Doğa Koleji; 94’ü (%18,2) İstek Özel Belde İlköğretim Okulu; 93’ü (%18,0) Capitol İlköğretim Okulu; 51’i (%9,9) Selami Ali İlköğretim Okulu; 16’sı (%3,1) International School ‘dur.

Çizelge 4.2. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş Aralığı	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
12 ve altı	226	43,8	43,8	43,8
13 yaş	209	40,5	40,5	84,3
14 ve üstü	81	15,7	15,7	100,0
Toplam	516	100,0	100,0	

Çizelge 4.2’de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaş dağılımları 226’sı (%43,8) 12 yaş ve altı; 209’u (%40,5) 13 yaş; 81’i (%15,7) 14 yaş ve üstü olarak görülmektedir.

Çizelge 4.3. Sınıf Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Sınıf Düzeyleri	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
6. Sınıf	224	43,4	43,4	43,4
7. Sınıf	228	44,2	44,2	87,6
8.Sınıf	64	12,4	12,4	100,0
Toplam	516	100,0	100,0	

Çizelge 4.3’te, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dağılımları 224’ü(%43,4) 6. Sınıf; 228’i (%44,2) 7. Sınıf; 64’ü (%12,4) 8. Sınıf olarak görülmektedir.

Çizelge 4.4. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Kız	270	52,3	52,4	52,4
Erkek	245	47,5	47,6	100,0
Toplam	515	99,8	100,0	
Cevapsız	1	,2		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.4’te, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları 270’i(%52,3) Kız; 245’i (%47,5) Erkek olarak görülmektedir.1 öğrenci cinsiyetini belirtmemiştir.

Çizelge 4.5. Sosyoekonomik Düzey Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Soek. Düzey	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Alt	13	2,5	2,6	2,6
Orta	366	70,9	72,6	75,2
Üst	125	24,2	24,8	100,0
Toplam	504	97,7	100,0	
Cevapsız	12	2,3		
Toplam		516		

Çizelge 4.5’te, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 13’ü (%2,5) alt; 366’sı (%70,9) orta; 125’i (%24,2) üst sosyoekonomik düzeyde algıladığını belirtmiştir.12 öğrenci soruya yanıt vermemiştir.

Çizelge 4.6. Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim Düzeyi	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
İlkokul ve altı	41	7,9	8,2	8,2
Ortaokul	50	9,7	10,0	18,2
Lise	145	28,1	29,1	47,3
Lisans	186	36,0	37,3	84,6
Lisansüstü	77	14,9	15,4	100,0
Toplam	499	96,7	100,0	
Cevapsız	17	3,3		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.6’da, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin baba eğitim düzeyinin 41’i (%7,9) ilkokul ve altı; 50’si (%9,7) ortaokul; 145’i (%28,1) lise; 186’sı (%36,0) lisans; 77’si (%14,9) lisansüstü. 17 öğrenci soruya yanıt vermemiştir.

Çizelge 4.7. Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim Düzeyi	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
İlkokul ve altı	60	11,6	12,0	12,0
Ortaokul	59	11,4	11,8	23,8
Lise	156	30,2	31,1	54,9
Lisans	176	34,1	35,1	90,0
Lisansüstü	50	9,7	10,0	100,0
Toplam	501	97,1	100,0	
Cevapsız	15	2,9		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.7’de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin anne eğitim düzeyinin 60’ı (%11,6) ilkokul ve altı; 59’u (%11,4) ortaokul; 156’sı (%30,2) lise; 176’sı (%34,1) lisans; 50’si (%9,7) lisansüstü. 17 öğrenci soruya yanıt vermemiştir.

Çizelge 4.8. Kardeş Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kardeş Sayısı	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Tek Çocuk	112	21,7	21,7	21,7
İki Kardeş	277	53,7	53,7	75,4
3 ve üstü	127	24,6	24,6	100,0
Toplam	516	100,0	100,0	

Çizelge 4.8’de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 112’si (%21,7) tek çocuk; 277’si (%53,7) iki kardeş; 127’si (%24,6) 3 kardeş ve üstüdür.

Çizelge 4.9. Kardeş Sırası Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kardeş Sırası	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
İlk Çocuk	210	40,7	42,3	42,3
2.Kardeş	221	42,8	44,6	86,9
3. ve üstü	65	12,6	13,1	100,0
Toplam	496	96,1	100,0	
Cevapsız	20	3,9		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.9’da, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin kardeş sırası 210’u (%40,7) ilk çocuk; 221’i (%42,8) ikinci kardeş; 65’i (%12,6) 3. kardeş ve üstüdür. 20 öğrenci bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.10. Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Okullar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Özel	169	32,8	32,8	32,8
Devlet	347	67,2	67,2	100,0
Toplam	516	100,0	100,0	

Çizelge 4.10’ da, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin okul türü 169’u (%32,8) özel okul; 347’si (%67,2) devlet okulundadır.

Çizelge 4.11. Televizyondaki Ünlü Kişileri Takip Etme Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Evet	319	61,8	62,1	62,1
Hayır	195	37,8	37,9	100,0
Toplam	514	99,6	100,0	
Cevapsız	2	,4		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.11’ de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Televizyondaki ünlü kişileri takip eder misiniz?” sorusunu 319’u (%61,8) evet; 195’i (%37,8) hayır olarak yanıtlamıştır. 2 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.12. Giydiklerinizin İyi/Ünlü Markalar Olmasına Dikkat Etme Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Evet	327	63,4	64,2	64,2
Hayır	182	35,3	35,8	100,0
Toplam	509	98,6	100,0	
Cevapsız	7	1,4		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.12’ de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Giydiklerinizin iyi/ünlü markalar olmasına dikkat eder misiniz?” sorusunu 327si (%63,4) evet; 182’i (%35,3) hayır olarak yanıtlamıştır. 7 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.13. Magazin Programları İzleme Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Evet	191	37,0	37,3	37,3
Hayır	321	62,2	62,7	100,0
Toplam	512	99,2	100,0	
Cevapsız	4	,8		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.13’ te, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Magazin programlarını izler misiniz?” sorusunu 191’i (%37,0) evet; 321’i (%62,2) hayır olarak yanıtlamıştır.4 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.14. Kilo Almaktan Korkma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
Evet	302	58,5	58,8	58,8
Hayır	212	41,1	41,2	100,0
Toplam	514	99,6	100,0	
Cevapsız	2	,4		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.14’ te, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Kilo almaktan korkar mısınız?” sorusunu 302’si (%58,5) evet; 212’si (%41,1) hayır olarak yanıtlamıştır. 2 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.15. Spor Yapma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
Evet	452	87,6	87,8	87,8
Hayır	63	12,2	12,2	100,0
Toplam	515	99,8	100,0	
Cevapsız	1	,2		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.15’ te, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Spor yapar mısınız?” sorusunu 452’si (%87,6) evet; 63’ü (%12,2) hayır olarak yanıtlamıştır. 1 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.16. Müzik Aleti Çalma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
Evet	356	69,0	69,5	69,5
Hayır	156	30,2	30,5	100,0
Toplam	512	99,2	100,0	
Cevapsız	4	,8		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.16’ da, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Müzik aleti çalabiliyor musunuz?” sorusunu 356’sı (%69,0) evet; 156’sı (%30,2) hayır olarak yanıtlamıştır. 4 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.17. Sosyal Paylaşım Sitelerinin Aktif Kullanıcı Olma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
Evet	358	69,4	69,6	69,6
Hayır	156	30,2	30,4	100,0
Total	514	99,6	100,0	
Cevapsız	2	,4		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.17’ de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı mısınız?” sorusunu 358’i (%69,4) evet; 156’sı (%30,2) hayır olarak yanıtlamıştır. 2 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.18. İnternette Geçirilen Süre Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Süre	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
1 Saat ve altı	236	45,7	45,8	45,8
2-3 saat	225	43,6	43,7	89,5
4 ve üzeri	54	10,5	10,5	100,0
Toplam	515	99,8	100,0	
Cevapsız	1	,2		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.18’ de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Gün içerisinde internette geçirdiğiniz süre ne kadar?” sorusunu 236’sı (%45,7) bir saat ve altı; 225’i (%43,6) iki-üç saat; 54’ü (%10,5) dört saat ve üzeri olarak yanıtlamıştır. 1 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.19. Oynanan Video Oyunları Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Evet	228	44,2	44,4	44,4
Hayır	286	55,4	55,6	100,0
Toplam	514	99,6	100,0	
Cevapsız	2	,4		
Toplam	516	100,0		

Çizelge 4.19’ da, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Sürekli oynadığınız video oyunları var mı?” sorusunu 228’i (%44,2) evet; 286’sı (%55,4) hayır olarak yanıtlamıştır. 2 öğrenci bu soruyu yanıtlamamıştır.

Çizelge 4.20. Akademik Başarı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	%_{gec}	%_{yig}
Başarısız	27	5,2	5,2	5,2
Orta	237	45,9	45,9	51,2
Başarılı	252	48,8	48,8	100,0
Toplam	516	100,0	100,0	

Çizelge 4.20’ de, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin “Kendinizi akademik olarak nasıl buluyorsunuz?” sorusunu 27’si (%5,2) başarısız; 237’si (%45,9) orta ; 252’si (%48,8) başarılı olarak yanıtlamıştır.

4.2. Benlik Saygısı Analizleri

Çizelge 4.21. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Yaş	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Mutluluk-Doyum	12 ve altı	226	10,29	2,82	G.Arası	5,57	2	2,78	,308	,735
	13 yaş	209	10,10	3,24	G.İçi	4648,34	513	9,06		
	14 ve üstü	81	10,34	2,86	Toplam	4653,92	515			
	Total	516	10,22	3,00						
Kaygı	12 ve altı	226	7,42	2,71	G.Arası	,33	2	,16	,023	,977
	13 yaş	209	7,37	2,74	G.İçi	3790,38	513	7,38		
	14 ve üstü	81	7,43	2,64	Toplam	3790,71	515			
	Total	516	7,40	2,71						
Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	12 ve altı	226	7,98	2,27	G.Arası	17,21	2	8,60	1,707	,182
	13 yaş	209	8,02	2,37	G.İçi	2587,03	513	5,04		
	14 ve üstü	81	8,50	1,78	Toplam	2604,24	515			
	Total	516	8,08	2,24						
Davranış ve uyuma/konformite	12 ve altı	226	13,88	3,50	G.Arası	8,87	2	4,43	,429	,652
	13 yaş	209	13,71	3,05	G.İçi	5314,80	513	10,36		
	14 ve üstü	81	13,51	2,75	Toplam	5323,68	515			
	Total	516	13,76	3,21						
Fiziksel Görünüm	12 ve altı	226	7,62	2,33	G.Arası	6,94	2	3,47	,677	,508
	13 yaş	209	7,37	2,21	G.İçi	2629,89	513	5,12		
	14 ve üstü	81	7,58	2,17	Toplam	2636,84	515			
	Total	516	7,51	2,26						
Zihinsel ve Okul Durumu	12 ve altı	226	5,19	1,62	G.Arası	12,70	2	6,35	2,430	,089
	13 yaş	209	4,90	1,65	G.İçi	1341,10	513	2,61		
	14 ve üstü	81	4,82	1,48	Toplam	1353,80	515			
	Total	516	5,01	1,62						
Piers Toplam	12 ve altı	226	52,42	11,58	G.Arası	94,10	2	47,05	,355	,701
	13 yaş	209	51,50	11,83	G.İçi	67984,73	513	132,52		
	14 ve üstü	81	52,20	10,39	Toplam	68078,84	515			
	Total	516	52,01	11,49						

Çizelge 4.21’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($p>,05$).

Çizelge 4.22. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Sınıf	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Mutluluk-Doyum	6.Sınıf	224	10,29	2,87	G.Arası	24,32	2	12,16	1,348	,261
	7. Sınıf	228	10,02	3,15	G.İçi	4629,60	513	9,02		
	8. Sınıf	64	10,68	2,87	Toplam	4653,92	515			
	Toplam	516	10,22	3,00						
Kaygı	6.Sınıf	224	7,40	2,73	G.Arası	14,051	2	7,026	,954	,386
	7. Sınıf	228	7,29	2,73	G.İçi	3776,668	513	7,362		
	8. Sınıf	64	7,82	2,55	Toplam	3790,719	515			
	Toplam	516	7,40	2,71						
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	6.Sınıf	224	8,09	2,18	G.Arası	40,47	2	20,23	4,050	,018
	7. Sınıf	228	7,88	2,45	G.İçi	2563,77	513	4,99		
	8. Sınıf	64	8,78	1,43	Toplam	2604,24	515			
	Toplam	516	8,08	2,24						
Davranış ve uyuma/konformite	6.Sınıf	224	13,88	3,44	G.Arası	9,47	2	4,73	,457	,633
	7. Sınıf	228	13,60	3,12	G.İçi	5314,20	513	10,35		
	8. Sınıf	64	13,85	2,69	Toplam	5323,68	515			
	Toplam	516	13,76	3,21						
Fiziksel Görünüm	6.Sınıf	224	7,64	2,29	G.Arası	30,16	2	15,08	2,968	,052
	7. Sınıf	228	7,26	2,32	G.İçi	2606,67	513	5,08		
	8. Sınıf	64	7,95	1,81	Toplam	2636,84	515			
	Toplam	516	7,51	2,26						
Zihinsel ve Okul Durumu	6.Sınıf	224	5,23	1,61	G.Arası	19,78	2	9,891	3,804	,023
	7. Sınıf	228	4,82	1,70	G.İçi	1334,02	513	2,600		
	8. Sınıf	64	4,96	1,20	Toplam	1353,80	515			
	Toplam	516	5,01	1,62						
Piers Toplam	6.Sınıf	224	52,56	11,51	G.Arası	624,55	2	312,27	2,375	,094
	7. Sınıf	228	50,89	11,95	G.İçi	67454,28	513	131,49		
	8. Sınıf	64	54,07	9,30	Toplam	68078,84	515			
	Toplam	516	52,01	11,49						

Çizelge 4.22.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının sınıf değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların popülerite-sosyal beğeni-gözde olma ($F=4,040$; $p<,05$) ve zihinsel ve okul durumu alt boyutu ($F=3,804$; $p<,05$) aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post- hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.23. Benlik Saygısı Ölçeği Puanlarının(Popülarite /Sosyal Beğeni-Gözde Olma Durumu) Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
6.Sınıf	7.Sınıf	,21	,21	,314
	8.Sınıf	-,68	,31	,030
7.Sınıf	6.Sınıf	-,21	,21	,314
	8.Sınıf	-,89	,31	,005
8.Sınıf	6.Sınıf	,68	,31	,030
	7.Sınıf	,89	,31	,005

Çizelge 4.23.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülarite /sosyal beğeni-gözde olma alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın 6. Sınıf ile 8. Sınıf grupları arasında 8.Sınıflar lehine $p < ,05$ düzeyinde; 7. Sınıf ile 8.Sınıf grupları arasında, 8.Sınıflar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.24. Benlik Saygısı Ölçeği Puanlarının (Zihinsel ve Okul Durumu) Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
6.Sınıf	7.Sınıf	,41	,15	,006
	8.Sınıf	,26	,22	,242
7.Sınıf	6.Sınıf	-,41	,15	,006
	8.Sınıf	-,14	,22	,515
8.Sınıf	6.Sınıf	-,26	,22	,242
	7.Sınıf	,14	,22	,515

Çizelge 4.24'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın 6. Sınıf ile 7. Sınıf grupları arasında 7.Sınıflar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır($p > ,05$).

Çizelge 4.25. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh _{$\bar{x}$}	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Kız	270	10,48	2,85	,17	2,126	513	,034
	Erkek	245	9,92	3,14	,20			
Kaygı	Kız	270	7,33	2,67	,16	-,687	513	,492
	Erkek	245	7,49	2,76	,17			
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Kız	270	8,31	2,02	,12	2,461	513	,014
	Erkek	245	7,82	2,45	,15			
Davranış ve uyma/konformite	Kız	270	14,30	2,93	,17	4,105	513	,000
	Erkek	245	13,15	3,40	,21			
Fiziksel Görünüm	Kız	270	7,58	2,16	,13	,761	513	,447
	Erkek	245	7,43	2,37	,15			
Zihinsel ve Okul Durumu	Kız	270	5,22	1,52	,09	3,000	513	,003
	Erkek	245	4,79	1,69	,10			
Piers Toplam	Kız	270	53,25	10,92	,66	2,585	513	,010
	Erkek	245	50,64	11,99	,76			

Çizelge 4.25'te görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların mutluluk-doyum alt boyutu ($t=2,126$; $p < ,05$) için kız öğrenciler lehine, popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyutu ($t=2,461$; $p < ,05$) için kız öğrenciler lehine, davranış ve uyma/konformite alt boyutu ($t=4,105$; $p < ,001$) için kız öğrenciler lehine, zihinsel ve okul durumu alt boyutu ($t=3,000$; $p < ,01$) için kız öğrenciler lehine

ve Piers toplamda ($t=2,585$; $p<,05$) yine için kız öğrenciler lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.26. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Mutluluk-Doyum	Alt	13	130,27	9,695	2	,008
	Orta	366	255,01			
	Üst	125	257,86			
	Toplam	504				
Kaygı	Alt	13	88,50	17,299	2	,000
	Orta	366	255,28			
	Üst	125	261,42			
	Toplam	504				
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Alt	13	161,85	5,774	2	,056
	Orta	366	252,77			
	Üst	125	261,13			
	Toplam	504				
Davranış ve uyma/konformite	Alt	13	187,54	7,067	2	,029
	Orta	366	262,21			
	Üst	125	230,83			
	Toplam	504				
Fiziksel Görünüm	Alt	13	130,42	15,543	2	,000
	Orta	366	246,51			
	Üst	125	282,74			
	Toplam	504				
Zihinsel ve Okul Durumu	Alt	13	151,38	21,949	2	,000
	Orta	366	240,50			
	Üst	125	298,15			
	Toplam	504				
Piers Toplam	Alt	13	119,85	11,306	2	,004
	Orta	366	254,20			
	Üst	125	261,30			
	Toplam	504				

Çizelge 4.26’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının sosyoekonomik düzey

değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların Mutluluk-Doyum alt boyutu ($\chi^2=9,695$; $p<,01$) , Kaygı alt boyutu ($\chi^2=17,299$; $p<,001$), Davranış ve uyma/konformite alt boyutu ($\chi^2=7,067$; $p<,05$) , Fiziksel Görünüm alt boyutu ($\chi^2=15,543$; $p<,001$) , Zihinsel ve Okul Durumu alt boyutu ($\chi^2=21,949$; $p<,001$) ve Piers Toplamda ($\chi^2=11,306$; $p<,01$) sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla gruplar ikili olarak Mann Whitney U analizi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Çizelge 4.27. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Alt	Orta	Üst
Alt	$\bar{x}_{sıra}=130,27$	p<,01	p<,01
Orta		$\bar{x}_{sıra}=255,01$	p>,05
Üst			$\bar{x}_{sıra}=257,86$

Çizelge 4.27’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyutu puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,01$ düzeyinde; alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır($p>.05$).

Çizelge 4.28. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Alt	Orta	Üst
Alt	$\bar{x}_{sıra}=88,50$	p<,001	p<,001
Orta		$\bar{x}_{sıra}=255,28$	p>,05
Üst			$\bar{x}_{sıra}=261,42$

Çizelge 4.28.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyutu puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine p<,001 düzeyinde; alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine p<,001 düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır($p>.05$).

Çizelge 4.29. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Alt	Orta	Üst
Alt	$\bar{x}_{sıra}=187,54$	p>,05	p>,05
Orta		$\bar{x}_{sıra}=262,21$	p<,05
Üst			$\bar{x}_{sıra}=230,83$

Çizelge 4.29'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyutu puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın orta grup ile üst grup arasında orta grup lehine p<,05 düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır($p>.05$).

Çizelge 4.30. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Alt	Orta	Üst
Alt	$\bar{x}_{sıra}=130,42$	p<,01	p<,001
Orta		$\bar{x}_{sıra}=246,51$	p<,05
Üst			$\bar{x}_{sıra}=282,74$

Çizelge 4.30’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyutu puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,01$ düzeyinde, alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile üst grup arasında orta grup lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.31. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Alt	Orta	Üst
Alt	$\bar{x}_{sıra}=151,38$	p<,05	p<,01
Orta		$\bar{x}_{sıra}=240,50$	p<,001
Üst			$\bar{x}_{sıra}=298,15$

Çizelge 4.31’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyutu puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,05$ düzeyinde, alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine $p<,01$ düzeyinde, orta grup ile üst grup arasında üst grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.32. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Alt	Orta	Üst
Alt	$\bar{x}_{sıra}=119,85$	p<,01	p<,01
Orta		$\bar{x}_{sıra}=254,20$	p>,05
Üst			$\bar{x}_{sıra}=261,30$

Çizelge 4.32’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,01$ düzeyinde, alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Çizelge 4.33. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Baba Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Sınıf	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Mutluluk-Doyum	İ.o. ve altı	41	8,90	3,52	G.Arası	120,40	4	30,10	3,431	,009
	Ortaokul	50	9,80	3,09	G.İçi	4333,25	494	8,77		
	Lise	145	10,71	2,58	Toplam	4453,65	498			
	Lisans	186	10,36	3,06						
	Lisansüstü	77	10,06	2,95						
	Total	499	10,24	2,99						
Kaygı	İ.o. ve altı	41	6,34	2,74	G.Arası	93,00	4	23,25	3,225	,013
	Ortaokul	50	7,02	2,60	G.İçi	3561,59	494	7,21		
	Lise	145	7,21	2,57	Toplam	3654,60	498			
	Lisans	186	7,70	2,80						
	Lisansüstü	77	7,87	2,59						
	Total	499	7,40	2,70						
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	İ.o. ve altı	41	7,21	2,74	G.Arası	43,64	4	10,91	2,255	,062
	Ortaokul	50	8,04	2,57	G.İçi	2390,51	494	4,83		
	Lise	145	8,37	2,04	Toplam	2434,15	498			
	Lisans	186	8,08	2,13						
	Lisansüstü	77	8,16	2,05						
	Total	499	8,10	2,21						
Davranış ve uyuma/konformite	İ.o. ve altı	41	13,04	3,79	G.Arası	36,89	4	9,22	,903	,462
	Ortaokul	50	14,20	2,34	G.İçi	5049,15	494	10,22		
	Lise	145	13,82	3,42	Toplam	5086,05	498			
	Lisans	186	13,89	2,95						
	Lisansüstü	77	13,57	3,43						
	Total	499	13,78	3,19						
Fiziksel Görünüm	İ.o.ve altı	41	6,85	2,31	G.Arası	31,40	4	7,85	1,546	,188
	Ortaokul	50	7,24	1,97	G.İçi	2509,34	494	5,08		
	Lise	145	7,75	2,24	Toplam	2540,74	498			
	Lisans	186	7,56	2,39						
	Lisansüstü	77	7,38	2,04						
	Total	499	7,50	2,25						
Zihinsel ve Okul Durumu	İ.o.ve altı	41	4,68	2,24	G.Arası	8,93	4	2,23	,854	,492
	Ortaokul	50	4,96	1,57	G.İçi	1292,09	494	2,61		
	Lise	145	5,00	1,48	Toplam	1301,03	498			
	Lisans	186	5,10	1,57						
	Lisansüstü	77	5,22	1,57						
	Total	499	5,04	1,61						
Piers Toplam	İ.o.ve altı	41	47,04	14,44	G.Arası	1245,68	4	311,42	2,418	,048
	Ortaokul	50	51,26	9,88	G.İçi	63635,26	494	128,81		
	Lise	145	52,88	10,64	Toplam	64880,94	498			
	Lisans	186	52,72	11,49						
	Lisansüstü	77	52,28	11,32						
	Total	499	52,09	11,41						

Çizelge 4.33.'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının sınıf değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların Mutluluk-Doyum ($F=3,431$; $p<,01$), Kaygı alt boyutu ($F=3,225$; $p<,05$) ve Piers Toplamda ($F=2,418$; $p<,05$) aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post- hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.34. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	-,89	,62	,151
	Lise	-1,80	,52	,001
	Lisans	-1,46	,51	,004
	Lisansüstü	-1,16	,57	,043
Ortaokul	İlkokul ve altı	,89	,62	,151
	Lise	-,91	,48	,061
	Lisans	-,56	,47	,231
	Lisansüstü	-,26	,53	,623
Lise	İlkokul ve altı	1,80	,52	,001
	Ortaokul	,91	,48	,061
	Lisans	,34	,32	,294
	Lisansüstü	,64	,41	,123
Lisans	İlkokul ve altı	1,46	,51	,004
	Ortaokul	,56	,47	,231
	Lise	-,34	,32	,294
	Lisansüstü	,30	,40	,454
Lisansüstü	İlkokul ve altı	1,16	,57	,043
	Ortaokul	,26	,53	,623
	Lise	-,64	,41	,123
	Lisans	-,30	,40	,454

Çizelge 4.34.'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyutu puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p < ,01$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p < ,01$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.35. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	-,67	,56	,231
	Lise	-,87	,47	,067
	Lisans	-1,36	,46	,003
	Lisansüstü	-1,52	,51	,003
Ortaokul	İlkokul ve altı	,67	,56	,231
	Lise	-,19	,44	,660
	Lisans	-,68	,42	,108
	Lisansüstü	-,85	,48	,082
Lise	İlkokul ve altı	,87	,47	,067
	Ortaokul	,19	,44	,660
	Lisans	-,49	,29	,096
	Lisansüstü	-,65	,37	,084
Lisans	İlkokul ve altı	1,36	,46	,003
	Ortaokul	,68	,42	,108
	Lise	,49	,29	,096
	Lisansüstü	-,16	,36	,659
Lisansüstü	İlkokul ve altı	1,52	,51	,003
	Ortaokul	,85	,48	,082
	Lise	,65	,37	,084
	Lisans	,16	,36	,659

Çizelge 4.35.'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyutu puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p < ,01$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.36. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	-4,21	2,39	,079
	Lise	-5,83	2,00	,004
	Lisans	-5,67	1,95	,004
	Lisansüstü	-5,23	2,19	,017
Ortaokul	İlkokul ve altı	4,21	2,39	,079
	Lise	-1,62	1,86	,384
	Lisans	-1,46	1,80	,418
	Lisansüstü	-1,02	2,06	,619
Lise	İlkokul ve altı	5,83	2,00	,004
	Ortaokul	1,62	1,86	,384
	Lisans	,15	1,25	,901
	Lisansüstü	,59	1,60	,709
Lisans	İlkokul ve altı	5,67	1,95	,004
	Ortaokul	1,46	1,80	,418
	Lise	-,15	1,25	,901
	Lisansüstü	,44	1,53	,775
Lisansüstü	İlkokul ve altı	5,23	2,19	,017
	Ortaokul	1,02	2,06	,619
	Lise	-,59	1,60	,709
	Lisans	-,44	1,53	,775

Çizelge 4.36.'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının alt boyutu puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkokul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p<,01$ düzeyinde; ilkokul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,01$ düzeyinde; ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.37. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Anne Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Sınıf	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Mutluluk-Doyum	İ.o.ve altı	60	9,13	3,29	G.Arası	134,51	4	33,62	3,822	,005
	Ortaokul	59	9,59	3,11	G.İçi	4363,63	496	8,79		
	Lise	156	10,25	3,07	Toplam	4498,14	500			
	Lisans	176	10,58	2,93						
	Lisansüstü	50	10,80	1,98						
	Total	60	9,13	3,29						
Kaygı	İ.o.ve altı	60	6,41	2,80	G.Arası	230,51	4	57,62	8,310	,000
	Ortaokul	59	6,25	2,85	G.İçi	3439,64	496	6,93		
	Lise	156	7,30	2,60	Toplam	3670,16	500			
	Lisans	176	7,94	2,59						
	Lisansüstü	50	8,30	2,34						
	Total	501	7,39	2,70						
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	İ.o. ve altı	60	7,21	2,53	G.Arası	58,00	4	14,50	3,010	,018
	Ortaokul	59	8,01	2,28	G.İçi	2389,39	496	4,81		
	Lise	156	8,21	2,32	Toplam	2447,40	500			
	Lisans	176	8,21	2,08						
	Lisansüstü	50	8,46	1,45						
	Total	501	8,09	2,21						
Davranış ve uyuma/konfor mite	İ.o.ve altı	60	13,01	3,60	G.Arası	72,90	4	18,22	1,769	,134
	Ortaokul	59	14,01	3,76	G.İçi	5111,39	496	10,30		
	Lise	156	13,61	3,09	Toplam	5184,29	500			
	Lisans	176	13,81	3,08						
	Lisansüstü	50	14,56	2,78						
	Total	501	13,75	3,22						
Fiziksel Görünüm	İ.o.ve altı	60	6,81	2,38	G.Arası	42,58	4	10,64	2,077	,083
	Ortaokul	59	7,52	2,14	G.İçi	2542,65	496	5,12		
	Lise	156	7,39	2,42	Toplam	2585,23	500			
	Lisans	176	7,71	2,18						
	Lisansüstü	50	7,82	1,99						
	Total	501	7,49	2,27						
Zihinsel ve Okul Durumu	İ.o.ve altı	60	4,53	2,03	G.Arası	50,60	4	12,65	4,957	,001
	Ortaokul	59	4,47	1,71	G.İçi	1265,82	496	2,55		
	Lise	156	5,15	1,48	Toplam	1316,42	500			
	Lisans	176	5,14	1,52						
	Lisansüstü	50	5,54	1,44						
	Total	501	5,03	1,62						
Piers Toplam	İ.o.ve altı	60	47,13	13,29	G.Arası	2644,19	4	661,04	5,203	,000
	Ortaokul	59	49,88	11,32	G.İçi	63014,78	496	127,04		
	Lise	156	51,94	11,60	Toplam	65658,98	500			
	Lisans	176	53,41	11,01						
	Lisansüstü	50	55,48	7,89						
	Total	501	51,99	11,45						

Çizelge 4.37.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların Mutluluk-Doyum ($F=3,822$; $p<,01$), Kaygı alt boyutu ($F=8,310$; $p<,001$), Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma ($F=3,010$; $p<,05$), Zihinsel ve Okul Durumu alt boyutu ($F=4,957$; $p<,01$), ve Piers Toplamda ($F=5,203$; $p<,001$) aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post- hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.38. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	-,45	,54	,398
	Lise	-1,12	,45	,013
	Lisans	-1,45	,44	,001
	Lisansüstü	-1,66	,56	,003
Ortaokul	İ.o. ve altı	,45	,54	,398
	Lise	-,66	,45	,144
	Lisans	-,99	,44	,027
	Lisansüstü	-1,20	,57	,035
Lise	İ.o. ve altı	1,12	,45	,013
	Ortaokul	,66	,45	,144
	Lisans	-,32	,32	,314
	Lisansüstü	-,54	,48	,260
Lisans	İ.o.ve altı	1,45	,44	,001
	Ortaokul	,99	,44	,027
	Lise	,32	,32	,314
	Lisansüstü	-,21	,47	,652
Lisansüstü	İ.o. ve altı	1,66	,56	,003
	Ortaokul	1,20	,57	,035
	Lise	,54	,48	,260
	Lisans	,21	,47	,652

Çizelge 4.38.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p<,05$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,01$ düzeyinde; ; ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,01$ düzeyinde; ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,05$ düzeyinde; ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.39. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
İlkokul ve altı	Ortaokul	,16	,48	,737
	Lise	-,88	,40	,027
	Lisans	-1,53	,39	,000
	Lisansüstü	-1,88	,50	,000
Ortaokul	İlkokul ve altı	-,16	,48	,737
	Lise	-1,04	,40	,010
	Lisans	-1,69	,39	,000
	Lisansüstü	-2,04	,50	,000
Lise	İlkokul ve altı	,88	,40	,027
	Ortaokul	1,04	,40	,010
	Lisans	-,64	,28	,026
	Lisansüstü	-,99	,42	,020
Lisans	İlkokul ve altı	1,53	,39	,000
	Ortaokul	1,69	,39	,000
	Lise	,64	,28	,026
	Lisansüstü	-,35	,42	,406
Lisansüstü	İlkokul ve altı	1,88	,50	,000
	Ortaokul	2,04	,50	,000
	Lise	,99	,42	,020
	Lisans	,35	,42	,406

Çizelge 4.39.'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p<,05$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,001$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,001$ düzeyinde; ortaokul ile lise grupları arasında lise lehine $p<,05$ düzeyinde; ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,001$ düzeyinde; ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır($p>,05$).

Çizelge 4.40. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Sosyal Beğeni/Gözde Olma Alt Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	-,80	,40	,047
	Lise	-1,00	,33	,003
	Lisans	-,99	,32	,003
	Lisansüstü	-1,24	,42	,003
Ortaokul	İ.ove altı	,80	,40	,047
	Lise	-,20	,33	,549
	Lisans	-,19	,33	,559
	Lisansüstü	-,44	,42	,294
Lise	İ.o.ve altı	1,00	,33	,003
	Ortaokul	,20	,33	,549
	Lisans	,00	,24	,974
	Lisansüstü	-,24	,35	,498
Lisans	İ.o. ve altı	,99	,32	,003
	Ortaokul	,19	,33	,559
	Lise	-,00	,24	,974
	Lisansüstü	-,24	,35	,478
Lisansüstü	İ.o. ve altı	1,24	,42	,003
	Ortaokul	,44	,42	,294
	Lise	,24	,35	,498
	Lisans	,24	,35	,478

Çizelge 4.40'ta görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni/gözde olma alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkokul ve altı ile ortaokul grupları arasında ortaokul lehine $p<,05$ düzeyinde; ilkokul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p<,01$ düzeyinde; ilkokul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,01$ düzeyinde; ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.41. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	,05	,29	,841
	Lise	-,62	,24	,011
	Lisans	-,60	,23	,011
	Lisansüstü	-1,00	,30	,001
Ortaokul	İ.o.ve altı	-,05	,29	,841
	Lise	-,67	,24	,006
	Lisans	-,66	,24	,006
	Lisansüstü	-1,06	,30	,001
Lise	İ.o. ve altı	,62	,24	,011
	Ortaokul	,67	,24	,006
	Lisans	,01	,17	,946
	Lisansüstü	-,38	,25	,138
Lisans	İ.o.ve altı	,60	,23	,011
	Ortaokul	,66	,24	,006
	Lise	-,01	,17	,946
	Lisansüstü	-,39	,25	,121
Lisansüstü	İ.o.ve altı	1,00	,30	,001
	Ortaokul	1,06	,30	,001
	Lise	,38	,25	,138
	Lisans	,39	,25	,121

Çizelge 4.41’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p<,05$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,05$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,01$ düzeyinde; ortaokul ile lise grupları arasında lise lehine $p<,01$ düzeyinde; ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,01$ düzeyinde; ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.42. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	-2,74	2,06	,184
	Lise	-4,80	1,71	,005
	Lisans	-6,28	1,68	,000
	Lisansüstü	-8,34	2,15	,000
Ortaokul	İ.o.ve altı	2,74	2,06	,184
	Lise	-2,06	1,72	,232
	Lisans	-3,53	1,69	,038
	Lisansüstü	-5,59	2,16	,010
Lise	İ.o.ve altı	4,80	1,71	,005
	Ortaokul	2,06	1,72	,232
	Lisans	-1,47	1,23	,235
	Lisansüstü	-3,53	1,83	,054
Lisans	İ.o.ve altı	6,28	1,68	,000
	Ortaokul	3,53	1,69	,038
	Lise	1,47	1,23	,235
	Lisansüstü	-2,06	1,80	,253
Lisansüstü	İ.o.ve altı	8,34	2,15	,000
	Ortaokul	5,59	2,16	,010
	Lise	3,53	1,83	,054
	Lisans	2,06	1,80	,253

Çizelge 4.42.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine $p < ,01$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p < ,001$ düzeyinde; ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p < ,001$ düzeyinde; ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine $p < ,05$ düzeyinde; ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.43. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Kardeş sayısı	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Mutluluk-Doyum	Tek çocuk	112	9,83	3,32	G.Arası	41,63	2	20,81	2,316	,100
	İki kardeş	277	10,48	2,85	G.İçi	4612,28	513	8,99		
	Üç k. ve ü.	127	10,00	3,00	Toplam	4653,92	515			
	Toplam	516	10,22	3,00						
Kaygı	Tek çocuk	112	7,22	2,78	G.Arası	18,57	2	9,28	1,263	,284
	İki kardeş	277	7,58	2,72	G.İçi	3772,14	513	7,35		
	Üç k. ve ü.	127	7,18	2,61	Toplam	3790,71	515			
	Toplam	516	7,40	2,71						
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Tek çocuk	112	7,05	2,51	G.Arası	156,47	2	78,23	16,397	,000
	İki kardeş	277	8,44	2,06	G.İçi	2447,77	513	4,77		
	Üç k. ve ü.	127	8,22	2,12	Toplam	2604,24	515			
	Toplam	516	8,08	2,24						
Davranış ve uyuma/konfor mite	Tek çocuk	112	13,26	3,31	G.Arası	67,27	2	33,63	3,283	,038
	İki kardeş	277	14,09	3,20	G.İçi	5256,40	513	10,24		
	Üç k. ve ü.	127	13,48	3,09	Toplam	5323,68	515			
	Toplam	516	13,76	3,21						
Fiziksel Görünüm	Tek çocuk	112	7,2054	2,38	G.Arası	22,12	2	11,06	2,170	,115
	İki kardeş	277	7,7004	2,14	G.İçi	2614,72	513	5,09		
	Üç k. ve ü.	127	7,3937	2,37	Toplam	2636,84	515			
	Toplam	516	7,5174	2,26						
Zihinsel ve Okul Durumu	Tek çocuk	112	5,13	1,59	G.Arası	9,89	2	4,94	1,889	,152
	İki kardeş	277	5,08	1,57	G.İçi	1343,90	513	2,62		
	Üç k. ve ü.	127	4,77	1,72	Toplam	1353,80	515			
	Toplam	516	5,01	1,62						
Piers Toplam	Tek çocuk	112	49,72	12,04	G.Arası	1221,49	2	610,74	4,686	,010
	İki kardeş	277	53,38	11,13	G.İçi	66857,35	513	130,32		
	Üç k. ve ü.	127	51,06	11,44	Toplam	68078,84	515			
	Toplam	516	52,01	11,49						

Çizelge 4.43.'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma alt boyutu ($F=16,397$; $p<,001$), Davranış ve uyma/Konformite alt boyutu ($F=3,283$; $p<,05$), ve Piers Toplamda ($F=4,686$; $p<,05$) aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post- hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.44. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Sosyal Beğeni/Gözde Olma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Tek çocuk	İki kardeş	-1,38	,24	,000
	Üç kardeş ve üstü	-1,16	,28	,000
İki kardeş	Tek çocuk	1,38	,24	,000
	Üç kardeş ve üstü	,21	,23	,348
Üç kardeş ve üstü	Tek çocuk	1,16	,28	,000
	İki kardeş	-,21	,23	,348

Çizelge 4.44'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Sosyal Beğeni/Gözde Olma alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın tek çocuk ile iki kardeş grupları arasında iki kardeş grubu lehine $p<,001$ düzeyinde; tek çocuk ile üç kardeş ve üstü grupları arasında üç kardeş ve üstü grubu lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.45. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma /Konformite Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Tek çocuk	İki kardeş	-,82	,35	,022
	Üç kardeş ve üstü	-,21	,41	,609
İki kardeş	Tek çocuk	,82	,35	,022
	Üç kardeş ve üstü	,60	,34	,076
Üç kardeş ve üstü	Tek çocuk	,21	,41	,609
	İki kardeş	-,60	,34	,076

Çizelge 4.45'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Davranış ve Uyma /Konformite alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın tek çocuk ile iki kardeş grupları arasında iki kardeş lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.46. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Tek çocuk	İki kardeş	-3,65	1,27	,004
	Üç kardeş ve üstü	-1,33	1,47	,366
İki kardeş	Tek çocuk	3,65	1,27	,004
	Üç kardeş ve üstü	2,31	1,22	,059
Üç kardeş ve üstü	Tek çocuk	1,33	1,47	,366
	İki kardeş	-2,31	1,22	,059

Çizelge 4.46’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın tek çocuk ile iki kardeş grupları arasında iki kardeş grubu lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.47. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Kaçıncı Kardeş	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Mutluluk-Doyum	İlk çocuk	210	10,03	3,30	G.Arası	50,22	2	25,11	2,783	,063
	İkinci kardeş	221	10,52	2,52	G.İçi	4449,01	493	9,02		
	Ü.k. ve üstü	65	9,63	3,43	Toplam	4499,24	495			
	Toplam	496	10,19	3,01						
Kaygı	İlk çocuk	210	7,39	2,74	G.Arası	24,27	2	12,13	1,646	,194
	İkinci kardeş	221	7,55	2,72	G.İçi	3634,27	493	7,37		
	Ü.k. ve üstü	65	6,86	2,59	Toplam	3658,54	495			
	Toplam	496	7,39	2,71						
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	İlk çocuk	210	7,68	2,47	G.Arası	56,80	2	28,40	5,678	,004
	İkinci kardeş	221	8,40	1,91	G.İçi	2465,83	493	5,00		
	Ü.k. ve üstü	65	8,04	2,42	Toplam	2522,63	495			
	Toplam	496	8,05	2,25						
Davranış ve uyuma/konfor mite	İlk çocuk	210	13,58	3,35	G.Arası	50,75	2	25,37	2,430	,089
	İkinci kardeş	221	14,06	3,05	G.İçi	5148,69	493	10,44		
	Ü. k. ve üstü	65	13,15	3,39	Toplam	5199,45	495			
	Toplam	496	13,73	3,24						
Fiziksel Görünüm	İlk çocuk	210	7,37	2,44	G.Arası	31,46	2	15,73	3,027	,049
	İkinci kardeş	221	7,75	2,13	G.İçi	2562,53	493	5,19		
	Ü. k. ve üstü	65	7,03	2,22	Toplam	2593,99	495			
	Toplam	496	7,49	2,28						
Zihinsel ve Okul Durumu	İlk çocuk	210	5,05	1,61	G.Arası	4,19	2	2,09	,784	,457
	İkinci kardeş	221	5,02	1,60	G.İçi	1317,79	493	2,67		
	Ü.k. ve üstü	65	4,76	1,79	Toplam	1321,99	495			
	Toplam	496	5,00	1,63						
Piers Toplam	İlk çocuk	210	51,11	12,38	G.Arası	958,51	2	479,25	3,606	,028
	İkinci kardeş	221	53,33	10,25	G.İçi	65516,39	493	132,89		
	Ü. k. ve üstü	65	49,49	12,70	Toplam	66474,90	495			
	Toplam	496	51,88	11,58						

Çizelge 4.47’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının kardeş sırası değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma alt boyutu ($F=5,678$; $p<,01$), Fiziksel Görünüm alt boyutu ($F=3,027$; $p<,05$), ve Piers Toplamda ($F=3,606$; $p<,05$) aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post- hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.48. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülarite Sosyal Beğeni/Gözde Olma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlk Çocuk	İkinci kardeş	-,72	,21	,001
	Üçüncü k. ve üstü	-,36	,31	,251
İkinci kardeş	İlk Çocuk	,72	,21	,001
	Üçüncü k. ve üstü	,36	,31	,253
Üçüncü kardeş ve üstü	İlk Çocuk	,36	,31	,251
	İkinci kardeş	-,36	,31	,253

Çizelge 4.48’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Sosyal Beğeni/Gözde Olma alt boyutu puanlarının kardeş sırası değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilk çocuk ile ikinci kardeş grupları arasında ikinci kardeş grubu lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.49. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlk Çocuk	İkinci kardeş	-,37	,21	,089
	Üçüncü k. ve üstü	,34	,32	,286
İkinci kardeş	İlk Çocuk	,37	,21	,089
	Üçüncü k. ve üstü	,72	,32	,026
Üçüncü kardeş ve üstü	İlk Çocuk	-,34	,32	,286
	İkinci kardeş	-,72	,32	,026

Çizelge 4.49’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Fiziksel Görünüm alt boyutu puanlarının kardeş sırası değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ikinci kardeş ile üçüncü kardeş ve üstü grupları arasında üçüncü kardeş ve üstü grubu lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Çizelge 4.50. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Kardeş Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlk Çocuk	İkinci kardeş	-2,21	1,11	,047
	Üçüncü k. ve üstü	1,62	1,63	,322
İkinci kardeş	İlk Çocuk	2,21	1,11	,047
	Üçüncü k. ve üstü	3,83	1,62	,019
Üçüncü kardeş ve üstü	İlk Çocuk	-1,62	1,63	,322
	İkinci kardeş	-3,83	1,62	,019

Çizelge 4.50’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının kardeş sırası değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilk çocuk ile ikinci kardeş grupları arasında ikinci kardeş grubu lehine $p<,05$ düzeyinde; ikinci kardeş ile üçüncü kardeş ve üstü grupları arasında üçüncü kardeş ve üstü grubu lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.51. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Özel	169	10,18	3,22	,24	-,187	514	,852
	Devlet	347	10,24	2,89	,15			
Kaygı	Özel	169	7,80	2,78	,21	2,323	514	,021
	Devlet	347	7,21	2,66	,14			
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Özel	169	8,09	2,22	,17	,066	514	,947
	Devlet	347	8,08	2,26	,12			
Davranış ve uyuma/konformite	Özel	169	13,62	3,33	,25	-,662	514	,508
	Devlet	347	13,82	3,16	,16			
Fiziksel Görünüm	Özel	169	7,38	2,39	,18	-,930	514	,353
	Devlet	347	7,58	2,19	,11			
Zihinsel ve Okul Durumu	Özel	169	5,10	1,59	,12	,794	514	,428
	Devlet	347	4,97	1,63	,08			
Piers Toplam	Özel	169	52,20	12,18	,93	,253	514	,800
	Devlet	347	51,92	11,16	,59			

Çizelge 4.51’de görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının okul türü değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların kaygı alt boyutu ($t=-,187$; $p<,05$) için özel okullar lehine anlamlı olduğu

saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.52. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Ünlü Kişilerin Takibi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	319	10,31	3,07	,17	,869	512	,385
	Hayır	195	10,08	2,90	,20			
Kaygı	Evet	319	7,15	2,65	,14	-2,944	512	,003
	Hayır	195	7,87	2,72	,19			
Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	319	8,20	2,20	,12	1,390	512	,165
	Hayır	195	7,92	2,24	,16			
Davranış ve uyuma/konformite	Evet	319	13,62	3,39	,19	-1,199	512	,231
	Hayır	195	13,97	2,90	,20			
Fiziksel Görünüm	Evet	319	7,63	2,14	,12	1,538	512	,125
	Hayır	195	7,32	2,43	,17			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	319	5,10	1,57	,08	1,310	512	,191
	Hayır	195	4,90	1,68	,12			
Piers Toplam	Evet	319	52,04	11,51	,64	-,039	512	,969
	Hayır	195	52,08	11,50	,82			

Çizelge 4.52.'de görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının ünlü kişilerin takibi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların kaygı alt boyutu ($t=-2,944$; $p<,01$) için hayır grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.53. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Marka Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh _{$\bar{x}$}	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	327	10,31	2,73	,15	1,210	507	,227
	Hayır	182	9,97	3,46	,25			
Kaygı	Evet	327	7,34	2,60	,14	-,525	507	,600
	Hayır	182	7,47	2,93	,21			
Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	327	8,35	2,02	,11	3,797	507	,000
	Hayır	182	7,57	2,55	,18			
Davranış ve uyma/konformite	Evet	327	13,64	3,26	,18	-1,126	507	,261
	Hayır	182	13,97	3,15	,23			
Fiziksel Görünüm	Evet	327	7,77	2,04	,11	3,527	507	,000
	Hayır	182	7,03	2,56	,19			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	327	5,11	1,48	,08	1,821	507	,069
	Hayır	182	4,84	1,85	,13			
Piers Toplam	Evet	327	52,54	10,35	,57	1,554	507	,121
	Hayır	182	50,89	13,39	,99			

Çizelge 4.53'te görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının marka değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların popülarite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyutu ($t=3,797$; $p<,001$) için evet grubu lehine, fiziksel görünüm alt boyutu ($t=3,527$; $p<,001$) için evet grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.54. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Magazin Programı İzleme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	191	10,13	3,21	,23	-,547	510	,584
	Hayır	321	10,28	2,88	,16			
Kaygı	Evet	191	6,87	2,74	,19	-3,537	510	,000
	Hayır	321	7,74	2,63	,14			
Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	191	8,29	2,06	,14	1,682	510	,093
	Hayır	321	7,95	2,34	,13			
Davranış ve uyma/konformite	Evet	191	13,48	3,16	,22	-1,580	510	,115
	Hayır	321	13,94	3,22	,17			
Fiziksel Görünüm	Evet	191	7,51	2,24	,16	-,019	510	,984
	Hayır	321	7,51	2,29	,12			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	191	5,06	1,55	,11	,527	510	,598
	Hayır	321	4,98	1,66	,09			
Piers Toplam	Evet	191	51,37	11,81	,85	-1,007	510	,315
	Hayır	321	52,42	11,31	,63			

Çizelge 4.54'te görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının magazin programı izleme değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların kaygı alt boyutu ($t=-3,537$; $p<,001$) için hayır grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.55. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Kilo Alma Korkusu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	302	9,91	3,15	,18	-2,781	512	,006
	Hayır	212	10,65	2,73	,18			
Kaygı	Evet	302	7,01	2,79	,16	-3,955	512	,000
	Hayır	212	7,96	2,50	,17			
Popülarite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	302	7,94	2,34	,13	-1,661	512	,097
	Hayır	212	8,27	2,10	,14			
Davranış ve uyuma/konformite	Evet	302	13,56	3,35	,19	-1,312	512	,190
	Hayır	212	13,92	2,66	,18			
Fiziksel Görünüm	Evet	302	7,37	2,29	,13	-1,623	512	,105
	Hayır	212	7,70	2,20	,15			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	302	4,99	1,63	,09	-,347	512	,729
	Hayır	212	5,04	1,59	,10			
Piers Toplam	Evet	302	50,80	12,10	,85	-2,716	512	,007
	Hayır	212	53,57	10,26	,63			

Çizelge 4.55.'te görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının kilo alma korkusu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların mutluluk-doyum alt boyutu ($t=-2,781$; $p<,01$) için hayır grubu lehine, kaygı alt boyutu ($t=-3,955$; $p<,001$) için hayır grubu lehine ve Piers toplamda ($t=-2,716$; $p<,01$) yine için hayır grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.56. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Spor Yapma Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh _{$\bar{x}$}	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	452	10,38	2,86	,13	3,251	513	,001
	Hayır	63	9,07	3,73	,47			
Kaygı	Evet	452	7,58	2,66	,12	3,958	513	,000
	Hayır	63	6,15	2,80	,35			
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	452	8,21	2,12	,10	3,651	513	,000
	Hayır	63	7,12	2,83	,35			
Davranış ve uyma/konformite	Evet	452	13,92	3,10	,14	3,036	513	,003
	Hayır	63	12,61	3,76	,47			
Fiziksel Görünüm	Evet	452	7,74	2,08	,09	6,148	513	,000
	Hayır	63	5,93	2,80	,35			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	452	5,15	1,52	,07	5,052	513	,000
	Hayır	63	4,07	1,97	,24			
Piers Toplam	Evet	452	53,00	10,70	,50	5,309	513	,000
	Hayır	63	45,00	14,40	1,81			

Çizelge 4.56’da görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların mutluluk-doyum alt boyutu ($t=3,251$; $p<,01$) için evet grubu lehine, kaygı alt boyutu ($t=3,958$; $p<,001$) için evet grubu lehine, popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyutu ($t=3,651$; $p<,001$) için evet grubu lehine, davranış ve uyma/konformite alt boyutu ($t=3,036$; $p<,01$) için evet grubu lehine, fiziksel görünüm alt boyutu ($t=6,148$; $p<,001$) için evet grubu lehine, zihinsel ve okul durumu alt boyutu ($t=5,052$; $p<,001$) için evet grubu lehine ve Piers toplamda ($t=5,309$; $p<,001$) yine için evet grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.57. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Müzik Aleti Çalma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh _{$\bar{x}$}	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	356	10,46	2,81	,14	2,805	510	,005
	Hayır	156	9,66	3,37	,27			
Kaygı	Evet	356	7,60	2,64	,14	2,573	510	,010
	Hayır	156	6,94	2,81	,22			
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	356	8,26	2,09	,11	2,735	510	,006
	Hayır	156	7,67	2,52	,20			
Davranış ve uyma/konformite	Evet	356	14,02	3,18	,16	2,841	510	,005
	Hayır	156	13,15	3,25	,26			
Fiziksel Görünüm	Evet	356	7,82	2,12	,11	4,891	510	,000
	Hayır	156	6,78	2,40	,19			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	356	5,34	1,48	,07	7,250	510	,000
	Hayır	156	4,26	1,69	,13			
Piers Toplam	Evet	356	53,54	10,56	,56	4,655	510	,000
	Hayır	156	48,49	12,84	1,02			

Çizelge 4.57’de görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların mutluluk-doyum alt boyutu ($t=2,805$; $p<,01$) için evet grubu lehine, kaygı alt boyutu ($t=2,573$; $p<,05$) için evet grubu lehine, popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyutu ($t=2,735$; $p<,01$) için evet grubu lehine, davranış ve uyma/konformite alt boyutu ($t=2,841$; $p<,01$) için evet grubu lehine, fiziksel görünüm alt boyutu ($t=4,891$; $p<,001$) için evet grubu lehine, zihinsel ve okul durumu alt boyutu ($t=7,250$; $p<,001$) için evet grubu lehine ve Piers toplamda ($t=4,655$; $p<,001$) için yine evet grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.58. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sosyal Paylaşım Sitelerinin Aktif Kullanıcısı Olma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	358	10,07	3,17	,16	-1,639	512	,102
	Hayır	156	10,54	2,57	,20			
Kaygı	Evet	358	7,24	2,79	,14	-1,860	512	,063
	Hayır	156	7,73	2,47	,19			
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	358	8,10	2,26	,11	,372	512	,710
	Hayır	156	8,02	2,23	,17			
Davranış ve uyma/konformite	Evet	358	13,26	3,42	,18	-5,354	512	,000
	Hayır	156	14,87	2,33	,18			
Fiziksel Görünüm	Evet	358	7,48	2,25	,11	-,537	512	,592
	Hayır	156	7,60	2,28	,18			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	358	5,00	1,57	,08	-,370	512	,712
	Hayır	156	5,05	1,74	,13			
Piers Toplam	Evet	358	51,18	11,98	,63	-2,420	512	,016
	Hayır	156	53,83	10,11	,80			

Çizelge 4.58’de görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı olma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların davranış ve uyma/konformite alt boyutu ($t=-5,354$; $p<,001$) için hayır grubu lehine ve Piers toplamda ($t=-2,420$; $p<,05$) için hayır grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.59. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Süre	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Mutluluk-Doyum	1 saat ve altı	236	10,37	2,73	G.Arası	62,13	2	31,06	3,485	,031
	2-3 saat	225	10,32	3,04	G.İçi	4564,43	512	8,91		
	4 saat ve üzeri	54	9,22	3,67	Toplam	4626,57	514			
	Toplam	515	10,23	3,00						
Kaygı	1 saat ve altı	236	7,64	2,68	G.Arası	43,80	2	21,90	2,993	,051
	2-3 saat	225	7,34	2,64	G.İçi	3746,75	512	7,31		
	4 saat ve üzeri	54	6,66	3,00	Toplam	3790,55	514			
	Toplam	515	7,40	2,71						
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	1 saat ve altı	236	8,15	2,12	G.Arası	9,91	2	4,95	,979	,377
	2-3 saat	225	8,10	2,29	G.İçi	2593,49	512	5,06		
	4 saat ve üzeri	54	7,68	2,58	Toplam	2603,41	514			
	Toplam	515	8,08	2,25						
Davranış ve uyuma/konfor mite	1 saat ve altı	236	14,59	2,72	G.Arası	404,90	2	202,45	21,134	,000
	2-3 saat	225	13,37	3,32	G.İçi	4904,59	512	9,57		
	4 saat ve üzeri	54	11,79	3,59	Toplam	5309,50	514			
	Toplam	515	13,76	3,21						
Fiziksel Görünüm	1 saat ve altı	236	7,46	2,30	G.Arası	18,75	2	9,37	1,835	,161
	2-3 saat	225	7,68	2,10	G.İçi	2615,78	512	5,10		
	4 saat ve üzeri	54	7,05	2,66	Toplam	2634,53	514			
	Toplam	515	7,52	2,26						
Zihinsel ve Okul Durumu	1 saat ve altı	236	5,17	1,58	G.Arası	31,03	2	15,51	6,011	,003
	2-3 saat	225	5,01	1,50	G.İçi	1321,80	512	2,58		
	4 saat ve üzeri	54	4,33	2,04	Toplam	1352,84	514			
	Toplam	515	5,01	1,62						
Piers Toplam	1 saat ve altı	236	53,41	10,66	G.Arası	1956,92	2	978,46	7,586	,001
	2-3 saat	225	51,85	11,13	G.İçi	66040,45	512	128,98		
	4 saat ve üzeri	54	46,75	14,76	Toplam	67997,37	514			
	Toplam	515	52,03	11,50						

Çizelge 4.59’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların Mutluluk-Doyum alt boyutu ($F=3,485$; $p<,05$), Davranış ve Uyma/Konformite alt boyutu ($F=21,134$; $p<,001$), Zihinsel ve Okul Durumu alt boyutu ($F=6,011$; $p<,01$), ve Piers Toplamda ($F=7,586$; $p<,01$) aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post- hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.60. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülerite Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
1 saat ve altı	2-3 saat	,04	,27	,862
	4 saat ve üstü	1,15	,45	,011
2-3 saat	1 saat ve altı	-,04	,27	,862
	4 saat ve üstü	1,10	,45	,015
4 saat ve üstü	1 saat ve altı	-1,15	,45	,011
	2-3 saat	-1,10	,45	,015

Çizelge 4.60’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Mutluluk-Doyum alt boyutu puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine $p<,05$ düzeyinde; 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.61. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
1 saat ve altı	2-3 saat	1,21	,28	,000
	4 saat ve üstü	2,79	,46	,000
2-3 saat	1 saat ve altı	-1,21	,28	,000
	4 saat ve üstü	1,58	,46	,001
4 saat ve üstü	1 saat ve altı	-2,79	,46	,000
	2-3 saat	-1,58	,46	,001

Çizelge 4.61’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite alt boyutu puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın 1 saat ve altı ile 2-3 saat grupları arasında 2-3 saat grubu lehine $p<,001$ düzeyinde; 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü lehine $p<,001$ düzeyinde; 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.62. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
1 saat ve altı	2-3 saat	,15	,14	,298
	4 s.ve üstü	,84	,24	,001
2-3 saat	1 saat ve altı	-,15	,14	,298
	4 s. ve üstü	,68	,24	,005
4 saat ve üstü	1 saat ve altı	,68	,24	,005
	2-3 saat	-,84	,24	,001

Çizelge 4.62’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu alt boyutu puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında dört saat ve üstü grubu lehine $p<,01$ düzeyinde; 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.63. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
1 saat ve altı	2-3 saat	1,55	1,05	,143
	4 saat ve üstü	6,65	1,71	,000
2-3 saat	1 saat ve altı	-1,55	1,05	,143
	4 saat ve üstü	5,09	1,72	,003
4 saat ve üstü	1 saat ve altı	-6,65	1,71	,000
	2-3 saat	-5,09	1,72	,003

Çizelge 4.63’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında dört saat ve üstü grubu lehine $p<,001$ düzeyinde; 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında dört saat ve üstü grubu lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.64. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Sürekli Oynanan Video Oyunları Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Mutluluk-Doyum	Evet	228	9,85	3,10	,20	-2,476	512	,014
	Hayır	286	10,51	2,91	,17			
Kaygı	Evet	228	7,26	2,66	,17	-1,070	512	,285
	Hayır	286	7,52	2,75	,16			
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Evet	228	7,80	2,41	,15	-2,576	512	,010
	Hayır	286	8,31	2,09	,12			
Davranış ve uyma/konformite	Evet	228	13,01	3,43	,22	-4,939	512	,000
	Hayır	286	14,38	2,87	,17			
Fiziksel Görünüm	Evet	228	7,38	2,34	,15	-1,124	512	,262
	Hayır	286	7,61	2,19	,13			
Zihinsel ve Okul Durumu	Evet	228	4,86	1,66	,11	-1,942	512	,053
	Hayır	286	5,14	1,58	,09			
Piers Toplam	Evet	228	50,18	11,64	,77	-3,266	512	,001
	Hayır	286	53,49	11,21	,66			

Çizelge 4.64'te görüldüğü üzere benlik saygısı ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların mutluluk-doyum alt boyutu ($t=-2,476$; $p<,05$) için hayır grubu lehine, popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyutu ($t=-2,576$; $p<,05$) için hayır grubu lehine, davranış ve uyma/konformite alt boyutu ($t=-4,939$; $p<,001$) için hayır grubu lehine ve Piers toplamda ($t=-3,266$; $p<,01$) için yine hayır grubu lehine anlamlı olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlar için aritmetik ortalamalar arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.65. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ve Alt Faktör Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Mutluluk-Doyum	Başarısız	27	130,24	37,697	2	,000
	Orta	237	238,16			
	Başarılı	252	291,38			
	Toplam	516				
Kaygı	Başarısız	27	119,57	55,849	2	,000
	Orta	237	227,82			
	Başarılı	252	302,24			
	Toplam	516				
Popülerite-Sosyal Beğeni-Gözde Olma	Başarısız	27	129,59	36,766	2	,000
	Orta	237	240,02			
	Başarılı	252	289,69			
	Toplam	516				
Davranış ve uyma/konformite	Başarısız	27	124,70	33,990	2	,000
	Orta	237	243,23			
	Başarılı	252	287,20			
	Toplam	516				
Fiziksel Görünüm	Başarısız	27	148,41	31,742	2	,000
	Orta	237	237,31			
	Başarılı	252	290,23			
	Toplam	516				
Zihinsel ve Okul Durumu	Başarısız	27	106,06	80,110	2	,000
	Orta	237	219,26			
	Başarılı	252	311,74			
	Toplam	516				
Piers Toplam	Başarısız	27	96,70	71,630	2	,000
	Orta	237	224,58			
	Başarılı	252	307,74			
	Toplam	516				

Çizelge 4.65'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının akademik düzey değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların Mutluluk-Doyum alt boyutu($\chi^2=37,697$; $p<,001$) , Kaygı alt boyutu($\chi^2=55,849$; $p<,001$), Popülerite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma($\chi^2=36,766$; $p<,001$) , Davranış ve uyma/konformite alt boyutu($\chi^2=33,990$; $p<,001$) , Fiziksel Görünüm alt boyutu($\chi^2=31,742$; $p<,001$) , Zihinsel ve Okul Durumu alt

boyutu($\chi^2=80,110$; $p<,001$) ve Piers Toplamda($\chi^2=71,630$; $p<,001$) sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla gruplar ikili olarak Mann Whitney U analizi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Çizelge 4.66. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=130,24$	p<,001	p<,001
Orta		$\bar{x}_{sıra}=238,16$	p<,001
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=291,38$

Çizelge 4.66’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyutu puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,001$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.67. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=119,57$	p<,001	p<,001
Orta		$\bar{x}_{sıra}=227,82$	p<,001
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=302,24$

Çizelge 4.67.’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyutu puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup

lehine $p<,001$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.68. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülarite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=129,59$	$p<,001$	$p<,001$
Orta		$\bar{x}_{sıra}=240,02$	$p<,001$
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=289,69$

Çizelge 4.68’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği Popülarite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma alt boyutu puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,001$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.69. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyuma/Konformite Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=124,70$	$p<,001$	$p<,001$
Orta		$\bar{x}_{sıra}=243,23$	$p<,01$
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=287,20$

Çizelge 4.69’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyutu puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,001$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.70. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=148,41$	$p<,01$	$p<,001$
Orta		$\bar{x}_{sıra}=237,31$	$p<,001$
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=290,23$

Çizelge 4.70.’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyutu puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,01$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.71. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=106,06$	$p<,001$	$p<,001$
Orta		$\bar{x}_{sıra}=219,26$	$p<,001$
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=311,74$

Çizelge 4.71’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyutu puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,001$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

Çizelge 4.72. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Toplam Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=96,70$	$p<,001$	$p<,001$
Orta		$\bar{x}_{sıra}=224,58$	$p<,001$
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=307,74$

Çizelge 4.72.’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine $p<,001$ düzeyinde; başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine $p<,001$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.

4.3. Sosyal Görünüş Kaygısı Analizleri

Çizelge 4.73. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Yaş	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Görünüş toplam	12 ve altı	226	34,28	12,54	G.Arası	10,90	2	5,45	,029	,971
	13 yaş	209	34,00	14,63	G.İçi	95662,60	513	186,47		
	14 ve üstü	81	34,34	14,02	Toplam	95673,51	515			
	Total	516	34,18	13,62						

Çizelge 4.73.'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,029$; $p>,05$).

Çizelge 4.74. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Sınıf	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Görünüş toplam	6.Sınıf	224	34,60	12,68	G.Arası	78,83	2	39,41	,212	,809
	7. Sınıf	228	33,76	14,63	G.İçi	95594,67	513	186,34		
	8. Sınıf	64	34,20	13,26	Toplam	95673,51	515			
	Total	516	34,18	13,62						

Çizelge 4.74.'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,212$; $p>,05$).

Çizelge 4.75. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Kız	270	34,20	12,88	,78	,006	513	,995
	Erkek	245	34,20	14,44	,92			

Çizelge 4.75'te görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,006$; $p>,05$).

Çizelge 4.76. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görünüş toplam	Alt	13	324,15	4,711	2	,095
	Orta	366	255,27			
	Üst	125	236,94			
	Toplam	504				

Çizelge 4.76'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=4,711$; $p>,05$).

Çizelge 4.77. Sosyal Görünüş Kaygısı Baba Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Sınıf	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Görünüş toplam	İlkokul ve altı	41	39,04	15,62	G.Arası	1327,59	4	331,89	1,830	,122
	Ortaokul	50	35,60	14,11	G.İçi	89579,60	494	181,33		
	Lise	145	34,04	13,38	Toplam	90907,19	498			
	Lisans	186	33,17	13,45						
	Lisansüstü	77	33,25	11,89						
	Total	499	34,16	13,51						

Çizelge 4.77.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($F=1,830$; $p>,05$).

Çizelge 4.78. Sosyal Görünüş Kaygısı Anne Eğitim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Sınıf	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Görünüş toplam	İlkokul ve altı	60	38,01	14,10	G.Arası	2790,95	4	697,73	3,856	,004
	Ortaokul	59	37,16	14,67	G.İçi	89755,08	496	180,95		
	Lise	156	35,05	13,47	Toplam	92546,04	500			
	Lisans	176	31,80	12,92						
	Lisansüstü	50	31,88	12,88						
	Total	501	34,19	13,60						

Çizelge 4.78.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur($F=3,856$; $p<,01$).. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını

belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizlere geçilmiştir. Bu amaçla LSD tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.79. Sosyal Görünüş Kaygısı Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlkokul ve altı	Ortaokul	,84	2,46	,731
	Lise	2,95	2,04	,148
	Lisans	6,21	2,01	,002
	Lisansüstü	6,13	2,57	,018
Ortaokul	İlkokul ve altı	-,84	2,46	,731
	Lise	2,11	2,05	,305
	Lisans	5,36	2,02	,008
	Lisansüstü	5,28	2,58	,041
Lise	İlkokul ve altı	-2,95	2,04	,148
	Ortaokul	-2,11	2,05	,305
	Lisans	3,25	1,47	,028
	Lisansüstü	3,17	2,18	,147
Lisans	İlkokul ve altı	-6,21	2,01	,002
	Ortaokul	-5,36	2,02	,008
	Lise	-3,25	1,47	,028
	Lisansüstü	-,07	2,15	,971
Lisansüstü	İlkokul ve altı	-6,13	2,57	,018
	Ortaokul	-5,28	2,58	,041
	Lise	-3,17	2,18	,147
	Lisans	,07	2,15	,971

Çizelge 4.79.'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni/gözde olma alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkokul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,01$ düzeyinde; ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,05$ düzeyinde;

ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,01$ düzeyinde; ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine $p<,05$ düzeyinde; lise ile lisans grupları arasında lisans lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Çizelge 4.80. Sosyal Görünüş Kaygısı Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Kardeş sayısı	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Görünüş toplam	Tek çocuk	112	36,08	14,71	G.Arasi	557,97	2	278,98	1,505	,223
	İki kardeş	277	33,88	13,27	G.İçi	95115,53	513	185,41		
	Üç kardeş ve üstü	127	33,17	13,35	Toplam	95673,51	515			
	Toplam	516	34,18	13,62						

Çizelge 4.80’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,505$; $p>,05$).

Çizelge 4.81. Sosyal Görünüş Kaygısı Kardeş Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Kardeş sayısı	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Görünüş toplam	İlk çocuk	210	34,14	14,26	G.Arasi	16,75	2	8,37	,045	,956
	İkinci kardeş	221	34,33	13,29	G.İçi	92192,66	493	187,00		
	Üçüncü kardeş ve üstü	65	34,72	12,97	Toplam	92209,41	495			
	Toplam	496	34,30	13,64						

Çizelge 4.81.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının kardeş sırası değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($F=,045$; $p>,05$).

Çizelge 4.82. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Özel	169	33,95	13,72	1,05	-,269	514	,788
	Devlet	347	34,29	13,60	,73			

Çizelge 4.82'de görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının okul türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($t=-,269$; $p>,05$).

Çizelge 4.83. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Ünlü Kişilerin Takibi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	319	35,22	13,82	,77	2,263	512	,024
	Hayır	195	32,42	13,21	,94			

Çizelge 4.83'te görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının ünlü kişilerin takibi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık evet grubu lehine anlamlı bulunmuştur($t=2,263$; $p<,05$)

Çizelge 4.84. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Marka Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	327	34,51	13,63	,75	,370	507	,711
	Hayır	182	34,04	13,68	1,01			

Çizelge 4.84.'de görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının marka değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($t=,370$; $p>,05$).

Çizelge 4.85. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Magazin Programı İzleme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	191	34,75	13,44	,97	,736	510	,462
	Hayır	321	33,83	13,78	,76			

Çizelge 4.85'te görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının magazin programı izleme değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($t=,736$; $p>,05$).

Çizelge 4.86. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Kilo Alma Korkusu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	302	35,74	13,37	,76	3,100	512	,002
	Hayır	212	31,98	13,76	,94			

Çizelge 4.86’da görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının kilo alma korkusu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık evet grubu lehine anlamlı bulunmuştur($t=3,100$; $p<,01$).

Çizelge 4.87. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	452	33,69	13,41	,63	-2,298	513	,022
	Hayır	63	37,88	14,68	1,84			

Çizelge 4.87’de görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının spor yapma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık hayır grubu lehine anlamlı bulunmuştur($t=-2,298$; $p<,05$).

Çizelge 4.88. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Müzik Aleti Çalma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	356	33,77	13,31	,70	-,979	510	,328
	Hayır	156	35,05	14,45	1,15			

Çizelge 4.88’de görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($p>,05$).

Çizelge 4.89. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sosyal Paylaşım Sitelerinin Aktif Kullanıcısı Olma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Görünüş toplam	Evet	358	34,96	14,13	,74	1,900	512	,058
	Hayır	156	32,48	12,31	,98			

Çizelge 4.89’da görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı olma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($p>,05$).

Çizelge 4.90. Sosyal Görünüş Kaygısı İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Süre	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Görünüş toplam	1 saat ve altı	236	33,78	12,77	G.Arası	72,52	2	36,26	,194	,823
	2-3 saat	225	34,53	14,02	G.İçi	95562,66	512	186,64		
	4 saat ve üzeri	54	34,55	15,74	Toplam	95635,19	514			
	Toplam	515	34,19	13,64						

Çizelge 4.90.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($F=,045$; $p>,05$).

Çizelge 4.91. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sürekli Oynanan Video Oyunları Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız (ilişkisiz) Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	<i>Sh_{x̄}</i>	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Görünüş toplam	Evet	228	34,42	14,22	,94	,369	512	,713
	Hayır	286	33,98	13,20	,78			

Çizelge 4.91.'de görüldüğü üzere sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız (ilişkisiz) grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($p>,05$).

Çizelge 4.92. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Görünüş toplam	Başarısız	27	314,87	14,037	2	,001
	Orta	237	277,32			
	Başarılı	252	234,76			
	Toplam	516				

Çizelge 4.92.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun ardından farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla gruplar ikili olarak Mann Whitney U analizi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur: ($\chi^2=14,037$; $p<,01$).

Çizelge 4.93. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanlarının Akademik Düzey Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başarısız	Orta	Başarılı
Başarısız	$\bar{x}_{sıra}=314,87$	$p>,05$	$p<,05$
Orta		$\bar{x}_{sıra}=277,32$	$p<,01$
Başarılı			$\bar{x}_{sıra}=234,76$

Çizelge 4.93'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piers harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının akademik düzey değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın başarısız grup ile başarılı grup arasında başarısız grup lehine $p<,05$ düzeyinde, orta grup ile başarılı grup arasında orta grup lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır($p>.05$)

4.4. Benlik Saygısı Puanları İle Sosyal Görünüş Kaygısı Puanları Arasındaki Korelasyon

Çizelge 4.94. Piers Toplam Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Piers Toplam Görünüş Toplam	516	-,451	P<0,001

Çizelge 4.94’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Toplam puanları ile Görünüş Toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,451$; $p<001$). Yani öğrencilerin benlik saygıları yükseldikçe sosyal görünüş kaygıları azalmaktadır.

Çizelge 4.95. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Mutluluk-Doyum Görünüş Toplam	516	-,439	P<0,001

Çizelge 4.95.’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Mutluluk-Doyum Alt Boyutu Puanlarını ile Görünüş Toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,439$; $p<001$).

Çizelge 4.96. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Kaygı Görünüş Toplam	516	-,486	P<0,001

Çizelge 4.96.'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Kaygı Alt Boyutu Puanları ile Görünüş Toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,486$; $p<001$).

Çizelge 4.97. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülarite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Popülarite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma Görünüş Toplam	516	-,397	P<0,001

Çizelge 4.97'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Popülarite/Sosyal Beğeni ve Gözde Olma Alt Boyutu Puanları ile Görünüş Toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,397$; $p<001$).

Çizelge 4.98. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Davranış ve Uyma/Konformite Görünüş Toplam	516	-,222	P<0,001

Çizelge 4.98.'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Davranış ve Uyma/Konformite Alt Boyutu Puanları ile Görünüş Toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,222$; $p<001$).

Çizelge 4.99. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Fiziksel Görünüm Görünüş Toplam	516	-,303	$P<0,001$

Çizelge 4.99.'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Fiziksel Görünüm Alt Boyutu Puanları ile Görünüş Toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,303$; $p<001$).

Çizelge 4.100. Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanları İle Görünüş Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	r	p
Zihinsel ve Okul Durumu Görünüş Toplam	516	-,156	$P<0,001$

Çizelge 4.100.'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği Zihinsel ve Okul Durumu Alt Boyutu Puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki negatif yönde anlamlı bulunmuştur($r=-,156$; $p<001$).

BÖLÜM V

SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara dayalı olarak birtakım sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlara ilişkin geliştirilen öneriler sunulmuştur.

Bu araştırma ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

5.1.1. Örneklem Grubunu Oluşturan Öğrencilerinin Benlik Algı Puanları İle İlgili Sonuçlar

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde; Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Şahin (2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları” konulu araştırması sonucunda da benlik saygısının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın 6. Sınıf ile 8. Sınıf grupları arasında 8.Sınıflar lehine, 7. Sınıf ile 8.Sınıf grupları arasında, 8.Sınıflar lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın 6. Sınıf ile 7. Sınıf grupları arasında 7.Sınıflar lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Mullis ve Normandin (1992) 14-19 yaşlarında 270 ergenin benlik saygısı düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda benlik saygısının yaşla birlikte arttığı bulunmuştur. Ortaokuldan liseye geçiş döneminin benlik saygısı açısından en kritik dönem olduğu belirtilmiştir (Akt: Aydoğan, 2010). Şahin (2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre

İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları“ konulu araştırması sonucunda benlik saygısının sınıf değişkenine göre değişmediği sonucu bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Literatürde benlik saygısını cinsiyet değişkeni açısından inceleyen çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür: Şahin (2012)’in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları“ konulu araştırması sonucunda kızların benlik saygısının erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Öksüz ve Ayvalı (2012)’nin ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmasında kız öğrencilerin benlik saygısı erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Duran (2007)’in 9, 10, 11 yaşındaki çocukların zihinsel gelişim ve benlik saygısına ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin etkisini araştırdığını çalışmada benlik saygısı ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki karşılaştırıldığında, kızların lehine anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Halıcı (2005)’nin yatılı ilköğretim bölge okullarına devam eden ve ailesiyle birlikte yaşayan 12-14 yaş grubu çocukların saldırganlık eğilimleri ile benlik kavramlarının incelenmesi konulu araştırmasında kız çocuklarının erkeklere göre daha olumlu bir benlik kavramına sahip oldukları görülmüştür. Erikçi (2005)’nin Ana baba yoksunluğunun 9-15 yaş grubu çocukların benlik kavramı üzerindeki etkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi konulu araştırmasında kız çocukların benlik saygısının erkek çocuklara kıyasla daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Çankaya (2007)’nin Lise I. ve II. sınıf öğrencilerinin algılanan benlik

saygısının bazı değişkenlere göre incelenmesi konulu araştırmasında Lise I. ve II. sınıf öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin cinsiyete göre değişmediği görülmüştür. Bal (2006)'ın İlköğretim öğrencilerinin benlik algıları ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi konulu araştırmasında cinsiyet değişkeni ile benlik algı puanlarının karşılaştırılması sonucunda anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunmamıştır.

Kızların benlik saygısı puan ortalamalarının erkeklere göre yüksek çıkmasını; kızların erkeklere göre daha erken ergenliğe girmesi ve bu dönemin getirdiği değişimleri daha çabuk kabullenmeleri; kızların artık toplum içerisinde geçmiş yaşantılara göre daha aktif rol oynamaları ve bu rolün kızlara aileler, okul ve toplum tarafından çok küçük yaşlarda benimsetilmesi olarak açıklanabilir. Kız öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren daha düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlığı kazandığı söylenebilir. Eğitim uzmanı sosyologlar Christian Baudelot ile Roger Establet'nin 'sosyal kalıplar' üzerine araştırmaları, kızların geleneksel sosyalleşme şekillerinin okula daha uygun olduğunu gösteriyor. Baudelot, "Bugün hala (ailede) kızlara verilen eğitim, uysallığa, söz dinlemeye dayanıyor. 'Alıcılık' anlamında. Okulda da öğrenciden istenen, kuralları içselleştirmesidir. Ayrıca, ana babalar kızların dışarıda ne yaptığına daha fazla ilgili ve dikkatli. Erkekler ise okul dışı ve daha erkeksi etkilere daha açık" diyor. Erkek çocuklara örnek olarak gösterilen değerler kahramanlık, şiddet ve güç gösterisi olduğunu Baudelot vurguluyor: "Bütün bu kavramlar okula tamamen ters. Ayrıca eğitim kadrosunda kadınların çoğunlukta olması da, kızların katılımını kolaylaştırıyor" (<http://www.hurriyetegitim.com>;29 Kasım 2012).

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine; alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın orta grup ile üst grup arasında orta grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel

görünüm alt boyut puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine, alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine, orta grup ile üst grup arasında orta grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine, alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine, orta grup ile üst grup arasında üst grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın alt grup ile orta grup arasında orta grup lehine, alt grup ile üst grup arasında üst grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Ailenin sosyoekonomik durumuyla gençlerin benlik saygısının ilişkisi araştırıldığında varlıklı, yani üst sınıflardan gelen gençlerin yüzde 51’inde yüksek benlik saygısı saptanmasına karşılık, alt toplumsal sınıflardaki gençlerde bu oran yüzde 38’dir (Yörükoğlu, 2007, s.106). Öksüz ve Ayvalı (2012)’nın ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada sosyoekonomik düzeyi düşük olan çocukların benlik saygısı düşük bulunmuştur. Aydoğan’ın (2010) ilköğretim II. kademe öğrencilerinin umut ve benlik saygısı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi konulu araştırmasında üst ekonomik düzeyde kabul edilen okullarda eğitim alan öğrencilerin benlik saygıları, orta ve alt ekonomik düzeyde kabul edilen okullarda eğitim alan öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Çetinkaya ve ark. (2006) Sivas il merkezinde sosyoekonomik düzeyi farklı üç ilköğretim okulunda yaptıkları araştırmalarına göre sosyoekonomik durumu düşük olan okulun benlik saygı düzeyi iyi ve orta olan okullara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Benzer araştırma sonuçları sonrasında sosyoekonomik durumun iyi olmasının bireylerin yaşam kalitesini, sosyal ortamı arttırdığı, kültür-sanat, spor gibi etkinlikleri beraberinde getirdiği, ergenlik döneminde dış görüntüsüne son derece önem veren ergenin giyim kalitesini etkilediği; ayrıca sınıf içerisindeki öğrencinin olası materyal vb. ihtiyaçlarının da zamanında karşılanması gibi olumlu etkileri olduğu ve bu olumlu etkiler sonrasında öğrencinin kendine daha çok güvenerek benlik saygısının da yükseleceği görüşü düşünülebilir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Sancakoğlu (2011)'nın "Erken ergenlik döneminde, sosyoekonomik statü ile depresyon, kaygı ve benlik saygısı arasındaki ilişki" konulu yaptığı çalışmada kaygı alt ölçeği ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine, ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine, ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkökul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine, ortaokul ile lise grupları arasında lise lehine, ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine, ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite sosyal beğeni/gözde olma alt boyut puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkökul ve altı ile ortaokul grupları arasında ortaokul lehine, ilkökul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkökul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine,

ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkokul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkokul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine, ortaokul ile lise grupları arasında lise lehine, ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine, ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkokul ve altı ile lise grupları arasında lise lehine, ilkokul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine, ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine, ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Çuhadaroglu (1986)'nın ergenlerde benlik saygısını etkileyen faktörlerin araştırıldığı çalışmada annenin eğitim düzeyi arttıkça, çocuğun benlik düzeyinin de arttığı belirtilmiştir.

Sancakoğlu (2011)'nin “Erken ergenlik döneminde, sosyoekonomik statü ile depresyon, kaygı ve benlik saygısı arasındaki ilişki” konulu yaptığı çalışmada “mutluluk ve doyum”, “kaygı” ve “zihinsel durum ve okul durumu” alt ölçekleri ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Özkan (1994)' in benlik saygısını etkileyen etkenler konulu araştırmasında benlik saygısının annenin eğitimine bağlı olduğu saptandı.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite sosyal beğeni/gözde olma alt boyut puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın tek çocuk ile iki kardeş grupları arasında iki kardeş grubu lehine, tek çocuk ile üç kardeş ve üstü grupları arasında üç kardeş ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma /konformite alt boyut puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın tek çocuk ile iki kardeş grupları arasında iki kardeş lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın tek çocuk ile iki kardeş grupları arasında iki kardeş grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Çetinkaya ve ark. (2006) Sivas il merkezinde sosyoekonomik düzeyi farklı üç ilköğretim okulunda yaptıkları araştırmalarına göre benlik saygısı ile kardeş sayısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite sosyal beğeni/gözde olma alt boyut puanlarının kardeş sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilk çocuk ile ikinci kardeş grupları arasında ikinci kardeş grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyut puanlarının kardeş sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ikinci kardeş ile üçüncü kardeş ve üstü grupları arasında üçüncü kardeş ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının kardeş sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilk çocuk ile ikinci kardeş grupları arasında ikinci kardeş grubu lehine, ikinci kardeş ile üçüncü kardeş ve üstü grupları arasında üçüncü kardeş ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının okul türü değişkenine göre özel okullar lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. İkiz (2000)'in "Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkili" konulu araştırması sonucunda okul türünün benlik saygısı üzerinde etkili olduğu ve özel okulda okuyan öğrencilerin benlik saygısının yüksek olduğu görülmektedir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının televizyondaki ünlü kişilerin takibi değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının marka değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyut puanlarının marka değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Gençlik döneminde, kızlarda ve erkeklerde görünümleriyle aşırı derecede ilgilenme hali ortaya çıkar. Gençlik çağındaki kız, aynanın karşısında uzun zaman harcar. Ayna karşısında giydiği giysiler bedeninin simgesi olur. Vitrinler, moda gösterileri özel bir önem kazanır. Daha önce kendi görünümü ve bedeniyle ilgilenmeyen delikanlılar, gençlik döneminde bedenleriyle ilgilenmeye, farklı giysiler giymeye başlarlar ve bedeninin temiz tutulmasına özen gösterirler (Söylemezoğlu, 2011, s.160-161). Erciyes Üniversitesi (ERÜ) tarafından ergenlik çağındaki öğrenciler arasında yapılan araştırmada, kızların yüzde 51'inin, erkeklerin ise yüzde 60'ının markalı ürünleri tercih ettiği ortaya çıktı (<http://egitim.milliyet.com.tr>; 23 Kasım 2012).

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının magazin programı izleme değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının kilo almaktan korkma değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının kilo almaktan korkma değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının kilo almaktan korkma değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının spor yapma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Gün (2006)'ün spor yapan ve spor yapmayan ergenlerde benlik saygısı konulu araştırmasında 433 kişiden oluşan 197 spor yapan, 236 spor yapmayan ergenin benlik saygısı puanları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Spor yapma ile benlik saygısı arasında pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur. Özşaker (2008)'in 12-14 yaş çocukların motorsal performans ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi konulu araştırmasında, benlik saygısı puanları açısından spor yapan öğrenciler ile spor yapmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark tespit edildiği; spor yapan kız ve erkek öğrencilerin benlik saygısı puanları spor yapmayan kız ve erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Spor ve dans gibi karışık bedensel etkinliklerde bulunmanın bedene olan ilgiyi arttırdığı ve beden imajı açısından önemli olduğu bilinmektedir. Gencin bedeninin yeteneğini fark etmesi, gence barışıklık getirir ve gencin benlik saygısında önemli bir rol oynar. Sportif gruplarda, genç, arkadaşlığın yanında bir şeyler yapabilmenin, başarabilmenin sevincini yaşar ve paylaşır. Grup içinde kendinde var olan yeteneğinin, gücünün ve sorumluluğunun farkına varır. Sporda temel koşul olan disiplin gencin kendi kendini disipline etmeyi öğrenmesini de sağlayacaktır (Söylemezoğlu, 2011, s.187). Bu sonuçlar doğrultusunda spor yapmanın benlik saygısını yükseltmede yararlı olduğu söylenebilir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Küçük (2011)'ün müzik etkinliklerine katılan ve katılmayan çocuklarda benlik saygısı ve müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algısının incelenmesi konulu araştırmasında müziksel etkinliklerde yer alan ve almayan öğrencilerin benlik saygısı puanları arasında istatistiksel olarak .001 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Müziksel etkinliklere aktif olarak katılan, okul orkestrasında yer alan öğrencilerin, müziksel etkinliklere katılmayan öğrencilere göre benlik saygısı düzeylerinin çok daha yüksek olduğu saptanmıştır (<http://ilkogretim-online.org.tr>; 10 Ekim 2012).

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcı olma değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcı olma değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine, 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın 1 saat ve altı ile 2-3 saat grupları arasında 2-3 saat grubu lehine, 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine, 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında dört saat ve üstü grubu lehine, 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında 4 saat ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın 1 saat ve altı ile 4 saat ve üstü grupları arasında dört saat ve üstü grubu lehine, 2-3 saat ile 4 saat ve üstü grupları arasında dört saat ve üstü grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği kaygı alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği popülerite-sosyal beğeni-gözde olma alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine ,orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği fiziksel görünüm alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Piers Harris çocuklarda öz kavramı ölçeği toplam puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile orta grup arasında orta grup lehine, başarısız grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında başarılı grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tatoğlu (2006)'nın Zonguldak il merkezinde 15-17 yaş grubu genel lise öğrencilerinde benlik saygısının akademik başarıya etkisi konulu araştırmasında benlik puanı düşük, orta ve yüksek olan katılımcılar okul başarı puanı yönünden karşılaştırıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu gözlenmiştir. Yüksek benlik saygısına sahip grubun okul başarı puanı orta ve düşük benlik saygısına sahip gruplardan anlamlı şekilde yüksektir.

5.1.2. Örneklem Grubunu Oluşturan Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Puanları İle İlgili Sonuçlar

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Şahin (2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları“ konulu araştırması sonucunda da sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Şahin (2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları“ konulu araştırması sonucunda sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Şahin (2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları“ konulu araştırması sonucunda da sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın ilkokul ve altı ile lisans grupları arasında lisans lehine, ilkokul ve altı ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine, ortaokul ile lisans grupları arasında lisans lehine, ortaokul ile lisansüstü grupları arasında lisansüstü lehine, lise ile lisans grupları arasında lisans lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının kardeş sırası değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının televizyondaki ünlü kişilerin takibi değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Ergen kendini arar. Kendisine tekabül eden imgeleri bulmaya girişir. Kendinden memnun olmadığı için daha kabul edilir başka bir imge yarışındadır. Posterdeki, afişlerdeki modeller, kahramanlardan kopya çekerek, onlar “gibi” olmaya çalışılır (Jeammet, 2012, s.30). Medyada zayıf kadın ve kaslı erkek görüntüleri tekrarlandıkça, bu formlar çekicilik standartları haline gelmektedir. Bireyin kendi ve diğerleri arasındaki bir farklılığı desteklemek için, bu ideal görüntüleri kıyaslaması çok olumsuz bir kendilik değerlendirmesini beraberinde getirir (Akt: Dinç, 2010). Büyüme ve gelişme ile ilgili en yoğun yaşantıların olduğu dönem 12-16 yaşlar arasındır. Bu vücut imgesini kazanma sürecinde ergenlerin çoğu, kültürün ideal vücut olarak sunduğu modelin etkisinde kalır. Beğenilen bir vücudun nasıl olması gerektiği hakkındaki kalıpyargılar ve kültürel kurallar ergenin kendi bedenini algılamasına önemli şekilde etki eder. Bu “ideal vücudun” ölçüleri aile, akran grubu ve toplum tarafından belirlenir. Bunun yanında sinema ve TV’de özellikle TV reklamlarında “tavsiye edilen” insan tiplerine ait görüntüler ve tanınmış sanatçıların tipleri ergenin ideal vücut imgesini etkilemektedir (Kulaksızoğlu, 2011, s.41).

Ergenler kendi vücut imgesi ile TV’de gördüğü, toplum tarafından beğenilen ideal vücut modeli arasında kalarak kendi dış görünüşü hakkında kaygı taşıdığı söylenebilir.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının marka değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının magazin programı izleme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının kilo almaktan korkma değişkenine göre evet grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

On bir ile on altı yaşlar arasında ortalama olarak bir kız çocuk yaklaşık on dokuz kilo, bir erkek çocuk yirmi beş kilo alacaktır (Gander & Gardiner, 2010, s.446). Büyüme çağındakilerin beden yapılarının ve dış görünüşlerinin karşı cinsin hoşuna gidecek biçimde olmasını arzulamaları yaygın bir istekleridir. Bu yüzden birçok ergen boylarına göre kilolu olduklarını düşünerek kaygılanırlar. Kız ve erkek ergenler yüzün görünüşü, cildin yapısı ve görünüşü, saçların şekli, boy ve ağırlıkla ilgilenirler. Ergenler kendilerini daha beğenilir yapmak için ayna önünde saatler geçirebilir (Kulaksızoğlu,2011, s.42). Hem kadınlarda hem de erkeklerde beden memnuniyeti ile benlik saygısı arasında çoğunlukla yüksek bağlantılar bulunmuştur. Yüksek benlik saygısına sahip insanlar, bedenleri hakkında olumlu hissetme eğilimindedirler. Düşük benlik saygısı, anoreksia bulimia gibi yeme bozuklukları için bir tetikleyicidir. Araştırmalar, kadınlarla yeme bozukluğu ile düşük benlik saygısı arasında ilişkiyi göstermektedir. Yeme bozukluğuna yönelik araştırmalar, beden hoşnutsuzluğunun anoreksia bulimia gibi yeme bozukluklarını başlatmak için yeterli olmadığını göstermektedir. Yeme bozukluklarında; aşırı kilo ve biçim kaygısı, düşük benlik saygısı ve bedensel gereksinimlerin kontrolünde eksiklik duygusu harekete geçirici olabilir (Dinç,2010). Ergenlik döneminde arkadaş ilişkilerinin artması ve gencin sosyal ve sportif faaliyetlerinin çoğalması dışarıda geçirdiği zamanı artırmıştır. Yemek saatlerinde evde olmayan ergenler ya öğün atlamakta, ya da tek tip besinin alındığı bir tarzda beslenmektedir. Bu tip beslenme devam ettikçe beslenme bozukluğu belirtileri görülebilir (Kulaksızoğlu,2011, s.45).

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının spor yapma değişkenine göre hayır grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Mülazımoğlu ve ark. (2002) “Sporcu ve sporcu olmayan bayanların sosyal fizik kaygı ve beden imgesinden hoşnut olma düzeyleri” adlı araştırmalarında tek yönlü varyans analizi sonuçları sporcular ve sporcu olmayanların sosyal fizik kaygısı ve beden imgesinden hoşnut olma düzeylerinin arasında sporcu olanlar lehine anlamlı fark olduğunu göstermiştir. Bu sonuç doğrultusunda spor yapmayan ergenlerin sosyal görünüşlerinden kaygı duydukları söylenebilir.

Bu çalışmanın amacı, sporcu olan ve olmayan bayanların sosyal fizik kaygı (SFK) ve beden imgesinden hoşnut olma (BIH) düzeyleri arasındaki farkı belirlemek ve bu iki kavram arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Değişik spor branşlarındaki sporcuların SFK ve BIH düzeyleri arasındaki farkı incelemek de bu çalışmanın amaçları arasındadır. Çalışmaya 117 elit sporcu ve 132 sporcu olmayan bayan gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcılara Hart ve ark.’nın (1989) “Sosyal Fizik Kaygı Envanteri” (SFKE) ve Berscheid, ve ark.’nın (1973) “Beden Bölgeleri ve Özellikleri Hoşnut Olma Ölçeği” (BIH) veri toplama araçları olarak uygulanmıştır. Çok yönlü varyans analiz sonuçları, sporcu olan ve olmayan bayanlar arasında bedenle ilişkili olan bu psikolojik kavramlarda fark olduğunu ve takiben yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları sporcular ve sporcu olmayanların SFK ve BIH düzeylerinin de arasında sporcu olanlar lehine anlamlı fark olduğunu göstermiştir.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının müzik aleti çalma değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının internette geçirilen süre değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının sürekli oynanan video oyunları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, farklılığın başarısız grup ile başarılı grup arasında başarısız grup lehine, orta grup ile başarılı grup arasında orta grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

5.1.3. Benlik Saygısı Ölçeği Toplam Ve Alt Boyut Puanları İle Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Toplam Puanları Arasındaki İlişkileri Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Benlik Saygısı Ölçeği mutluluk-doyum alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği kaygı alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği popülerite/sosyal beğeni ve gözde olma alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği davranış ve uyma/konformite alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği fiziksel görünüm alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği zihinsel ve okul durumu alt boyut puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği toplam puanları ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar göstermektedir ki öğrencilerin benlik saygıları yükseldikçe sosyal görünüş kaygıları azalmakta, benlik saygıları düştükçe de sosyal görünüş kaygıları artmaktadır. Şahin(2012)'in “Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları” konulu araştırması sonucunda da benlik saygısı ile sosyal görünüş kaygısı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Literatürde Oktan ve Şahin (2010)'in “Kız ergenlerde beden imajı ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi” konulu araştırmasında beden imajı yüksek olan kız

ergenlerin benlik saygılarının da yüksek olduğu, beden imajı düşük olan kız ergenlerin benlik saygılarının da düşük olduğu görülmektedir. Canpolat ve ark. (2003) “Ergenlerin kendilik algısında beden imajının ve beden kitle indeksinin rolü” adlı araştırmalarına göre; ergenlerde beden imajından hoşnutsuzluk, kendilik kavramı ve kendilik değerini olumsuz olarak etkilemektedir. Ergenlik döneminde ergenin dış görünümüne fazlasıyla önem verdiği bilinmektedir. Dış görünüşünden dolayı kaygı duyan ergenin kendi benliğini olumlu değerlendirmemesi sonucu benlik saygısının da düştüğü sonucuna varılabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde araştırma bulgularına dayalı olarak geliştirilen öneriler bulunmaktadır.

5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırmada çalışma grubunu İstanbul İli Üsküdar İlçesi’ndeki kamu okulları ve özel okullardaki II. kademedede öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Farklı il ve ilçelerdeki özel ve kamu okullarında daha büyük örneklem kullanılarak araştırma yinelenenabilir.

MEB'e bağlı okul öğrencilerinin kılık ve kıyafetlerine dair yönetmeliğin 2013-2014 eğitim-öğretim yılında başlayacak olması sebebi ile (Yönetmelikte belirlenen sınırlamalar dışında okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve liselerde kılık ve kıyafet serbest olacak.) 2012-2013 eğitim-öğretim yılının 2. dönemi ön test, 2013-2014 öğretim yılının I. ya da II. dönemi son test olarak alınarak yine II. kademe öğrencilerinin (orta okul) benlik saygıları ile sosyal görünüş kaygıları ölçülebilir.

5.2.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Ergenlik döneminin gelişim özellikleri dikkate alınarak okullardaki rehberlik birimleri tarafından öğrencilere dengeli ve sağlıklı beslenmenin önemi konularında seminerler verilmeli, afiş vb. görsel materyaller okullarda sürekli göz önünde bulundurularak öğrencilerin bu konuda daha bilinçli olmaları sağlanmalıdır.

Değerler ve karakter eğitimlerinin okullarda müfredat programının içine alınması sağlanarak öğrencilerin arkadaş ilişkilerinde dış görünüşe değil karaktere önem vermeleri sağlanmalıdır.

Aileler de çocuklarının dengeli ve sağlıklı beslenmeleri konularında dikkatli davranmalı, onları fast-food beslenme alışkanlığından uzak tutmalı, uzman önerisi olmadan çocuklarına bilinçsiz diyet uygulamamalıdır.

Bedensel aktiviteler ergenlerin hem kendilerini iyi hissetmelerini sağlar hem de sağlıklı vücut gelişimleri için de önemli rol oynar. Okullarda öğretmenlerin öğrencileri spor yapma alışkanlığı kazanmaya teşvik etmeleri; ailelerin de bu konuda çocuklarına destek olmaları sağlanmalıdır.

Aileler, çocuklarının akademik gelişimini ilkokulun erken sınıflarından itibaren takibini yaparak, çocuklarına düzenli çalışma alışkanlığı kazandırmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin akademik eksiklikleri sebebiyle öğrencilerin benlik saygılarını etkileyen sözel ifadelerden kaçınmalı, öğrencilerin öğrenilmiş çaresizlik yaşamalarını engellemelidirler.

KAYNAKLAR

- Aktuğ, T. (2006), Ergenlerde Akran Baskısı Ve Benlik Saygısının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Atıcı, M. K., Bilgin, M., İnanç, B.Y.(2011).Gelişim Psikolojisi. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydoğan, S. (2010), İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Umut Ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bal, E. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Benlik Algıları İle Atılganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Becer, E. (2004), Duygusal İstismarın 12-14 Yaş Grubu Ergenlerin Benlik Saygısına Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bee & Boyd. (2009). Çocuk Gelişim Psikolojisi. Birinci Baskı. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Bilgin, Ş. (2001), Ergenlerde Kaygı İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Burger, M.J.(2006). Kişilik. İstanbul: Kaknüs.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K.E., Akgün, E.Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, G. (1991). Lise öğrencilerinin Benlik Kavramlarını Etkileyen Ailesel Değişkenler, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1-2, Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 25, s.7-19.
- Canpolat, B. I. ve diğ. (2003). Ergenlerin kendilik algısında beden imajının ve beden kitle indeksinin rolü, *3P Dergisi*, 11: 143-154.
- Çankaya, B. (2007). Lise I. Ve II. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Benlik Saygısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelikoğlu, C. (1997). Boşanmanın Çocukların Benlik Saygısına Etkisinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Çelikalı, Ö. (2010). Ergenlerin Yetkinlik İnançları İle Depresyon, Benlik Saygısı, İç-Dış Kontrol Odağı, Sürekli Öfke Ve Öfke İfade Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

- Çetinkaya, S., Arslan, S., Nur, N., Özdemir, D., Demir, F., Sümer, H. (2006). Sivas İl Merkezinde Sosyoekonomik Düzeyi Farklı Üç İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeyi. *Klinik Psikiyatri*, 9, 116-122.
- Çuhadaroglu, F. (1986). Adolesanlarda Benlik Saygısı, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Demir, D. (2001). Kanseri hastalarda benlik saygısı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Dinç, B. (2010). Ergenlik Döneminde Beden İmgesinin Gelişimi Üzerine Aile, Akran Ve Televizyonun Etkilerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan, T. (2009). Bilişsel ve Kendini Değerlendirme Süreçlerinin Sosyal Anksiyete Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Doğan, T. (2011). Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin Ergenlerden Oluşan Bir Örneklemde İncelenmesi. *İlköğretim Online*,10(1), 12-19. Online:<http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Duran, K. Ş. (2007). 9, 10, 11 Yaşındaki Çocukların Zihinsel Gelişim ve Benlik Saygısına Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyinin Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duru, A. (1995). İlkokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı İle Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erol, B. (2004). Üstün Yeteneklerde Duygusal Zeka İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Erikçi, M.(2005). “Ana Baba Yoksunluğunun 9-15 Yaş Grubu Çocukların Benlik Kavramı Üzerindeki Etkilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gander, J. M. & Gardiner, W.H. (2010). Çocuk ve Ergen Gelişimi. Yedinci Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.
- Geçtan, E. (1984). İnsan Olmak. İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Geçtan, E. (1986). Psikanaliz ve Sonrası. 4. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Göksan, B. (2007). “Ergenlerde Beden İmajı ve Beden Dismorfik Bozukluğu” Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği. İstanbul.
- Gün, E. (2006). Spor Yapanlarda Ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gür, A. (1995). Ergenlerde Depresyon Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gürel, Ö. (2007). Görme Engelli Ergenlerle Gören Ergenlerin Benlik Saygısı Gelişimlerinin Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gündüz, Y. (1983). Çocuğunuzun Başarısı Elinizdedir. Ankara.
- Halicı, P. (2005). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına Devam Eden ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan 12-14 Yaş Grubu Çocukların Saldırganlık Eğilimleri ile Benlik Kavramlarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Hortaçsu, N. (2012). En Güzel Psikoloji Sosyal Psikoloji. Ankara: İmge.
- İkiz, S.E. F. (2000). Farklı Liselerdeki Ergenlerin Benlik Saygısı, Akademik Başarı Ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişkili, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İnanç, N. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeyleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jeammet, P. (2012). Ergenlik. İstanbul: Bağlam.
- Kahriman, İ. (2003). Adölesanlarda Aile Ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Keskin, T. (2010). İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Akran Zorbalığının Benlik Saygısıyla İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Küçük P. D. (2011). Müzik Etkinliklerine Katılan ve Katılmayan Çocuklarda Benlik Saygısı ve Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algısının İncelenmesi. İlköğretim Online, 10(2), 512-522. Online: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Kulaksızoğlu, A. (2011).Ergenlik Psikolojisi. İstanbul: Remzi
- Mülazımoğlu, Ö., Kirazcı S., ve Aşçı, F. H. (2002). Sporcu ve sporcu olmayan bayanların sosyal fizik kaygı ve beden imgesinden hoşnut olma düzeyleri. 7th International Sport Sciences Congres, 27-29 October, Antalya – Türkiye.
- Onar, A. (2008). Ergenlik ve Genç Erişkinlik Dönemindeki Kızlarda Yeme Bozukluğu Tanısı Bulunanlar İle Bulunmayanların Aile Ortamı, Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özelliği, Beden Memnuniyeti, Benlik Saygısı Açısından Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Onur, B. (1987). Ergenlik Psikolojisi. 2. Baskı. Ankara: Hacettepe Taş Yayınevi.
- Oktan, V. & Sahin, M. (2010). Kız Ergenlerde Beden İmajı İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7,2, 1-14.
- Oktay, A., Unutkan, P.Ö. (2007). İlköğretim Çağına Genel Bir Bakış. İstanbul: Morpa.

- Öğüt, R. (2004). Sporda Sürekli Kaygı Düzeyi İle Benlik Saygısının Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Öksüz, Y. Ve Ayvalı, M. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı ile sosyal uyum düzeyi ilişkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 3(5), 151-167.
- Önder, Y.İ. (1982). “Akademi ve Sosyal Alanlardaki Başarısı ve Başarısızlık Yaşantılarının Çocuğun Kendini ve Yaşantılarının Nedenlerini Algılaması Üzerindeki Etkileri”. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Öner, N. (2012). Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler. 7. Baskı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Özkan, İ. (1994). Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler. *Düşünen Adam*; 7 (3): 4-9
- Özşaker, M. (2008). 12-14 Yaş Çocukların Motorsal Performans ve Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, N. (2004), Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fobi ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Sancakoğlu, S. (2011). Erken Ergenlik Döneminde, Sosyoekonomik Statü İle Depresyon, Kaygı Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Söylemezoğlu, Ü. (2011). İskalanan Gençlik. Ankara: Dost
- Şağban, S. (1984). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. Ankara.
- Şahin, E. (2012). Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Tatoğlu, N. (2006). Zonguldak İl Merkezinde 15-17 Yaş Grubu Genel Lise Öğrencilerinde Benlik Saygısının Akademik Başarıya Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Torucu, K., B. (1990). 13-14 Yaşındaki Gençlerin Sosyo-Ekonomik Düzeyi Ve Ana-Baba Tutumlarındaki Farklılıkların Belirlenip Benlik Saygısına Etkisinin Araştırılıp Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tunç, A. (2002). Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Yalım, F. E. (2001). Yüksekokul Öğrencilerinde Benlik Saygısının Akademik Başarı Ve Ana-Baba İle İletişime Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi
- Yavuzer, H. (2005). Çocuk Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (1993). Çocuk ve Suç. Ankara: Remzi Kitabevi.

Yıldız, A. M. (2010). Sokakta Çalışan Ve Çalışmayan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygısı, Yaşam Doyumu ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yörükoğlu, A. (2007). Gençlik Çağı. İstanbul.13. Baskı.

<http://www.belgeler.com/blg/3d/benlik-kavrami>

<http://www.pdrcliyiz.biz/benlik-kavrami-t5104.html>

<http://www.hurriyetegitim.com/haberler/22.11.2010/kizlar-erkeklerden-daha-basarili-ama-neden2.aspx>

<http://egitim.milliyet.com.tr/serbest-kiyafet-ve-genclerin-giyim-tercihleri/egitimdunyasi/haberdetay/29.11.2012/1634769/default.htm>

<http://asm.sagepub.com/content/early/2011/03/09/1073191111404808.abstract>

<http://portal.okuldanismanligi.com/demo/blog/index.php/2012-10-23-06-54-43/ergen/100-ergenlik-cagi-sosyal-iliskiler#.USjyNB2zKuI>

EK 1 ANKET

Bu anket formu, bazı kişisel özelliklerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu soruları yanıtlarken sizin durumunuz için en uygun olan seçeneğin karşısındaki ☐ içine × işareti koyunuz.

Göstereceğiniz ilgi ve tüm yardımlarınız için teşekkür ederim.

- 1- Yaşınız:
- 2- Sınıfınız:
 - a. ☐ 6. Sınıf
 - b. ☐ 7. Sınıf
 - c. ☐ 8. Sınıf
- 3- Cinsiyetiniz
 - a. ☐ Kız
 - b. ☐ Erkek
- 4- Kendinizi hangi sosyoekonomik düzeyde algılıyorsunuz?
 - a. ☐ Alt
 - b. ☐ Orta
 - c. ☐ Yüksek
- 5- Babanızın Eğitim düzeyi:
 - a. ☐ İlköğretim: İlkokul
 - b. ☐ İlköğretim: Ortaokul
 - c. ☐ Lise
 - d. ☐ Lisans (Üniversite)
 - e. ☐ Mastır (Yüksek lisans)
 - f. ☐ Doktora
- 6- Annenizin Eğitim düzeyi:
 - a. ☐ İlköğretim: İlkokul
 - b. ☐ İlköğretim: Ortaokul
 - c. ☐ Lise
 - d. ☐ Lisans (Üniversite)
 - e. ☐ Mastır (Yüksek lisans)
 - f. ☐ Doktora
- 7- Kaç kardeşsiniz?
 - a. ☐ Tek çocuk
 - b. ☐ 2 kardeş
 - c. ☐ 3 veya daha fazla
- 8- Kaçınıcı Kardeşsiniz
 - a. ☐ 1. kardeş
 - b. ☐ 2. kardeş
 - c. ☐ 3. veya daha fazla
 - d. ☐ diğer
- 9- Okul türünüz
 - a. ☐ Özel
 - b. ☐ Devlet
- 10- Televizyondaki ünlü kişileri takip eder misiniz?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 11-Giydiklerinizin iyi/ünlü markalar olmasına dikkat eder misiniz?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 12-Magazin programlarını izler misiniz?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 13-Kilo almaktan korkar mısınız?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 14- Spor yapar mısınız?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 15- Müzik aleti çalabiliyor musunuz?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 16- Sosyal paylaşım sitelerinin aktif kullanıcısı mısınız?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 17-Gün içerisinde internette geçirdiğiniz süre ne kadar?
 - a. ☐ 1 saat ve altı
 - b. ☐ 2-3 saat
 - c. ☐ 4 ve üzeri
- 18-Sürekli oynadığınız video oyunları var mı?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 19-Kendinizi akademik olarak nasıl buluyorsunuz?
 - a. ☐ Başarısız
 - b. ☐ Orta
 - c. ☐ Başarılı

EK 2

SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki her cümleyi okuduktan sonra her ifadenin yanındaki kutulardan size en uygun olan birisinin içine (x) işareti koyunuz. Lütfen sadece bir seçeneği işaretleyiniz.

		Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1	Dış görünüşümle ilgili kendimi rahat hissedirim.					
2	Fotoğrafım çekilirken kendimi gergin hissedirim.					
3	İnsanlar doğrudan bana baktıklarında gerilirim.					
4	İnsanların görünüşümden dolayı benden hoşlanmayacakları konusunda endişelenirim.					
5	Yanlarında olmadığım zamanlarda insanların, görünüşümle ilgili kusurlarımı konuşacaklarından endişelenirim.					
6	Görünüşümden dolayı insanların benimle beraber vakit geçirmek istemeyeceklerinden endişelenirim.					
7	İnsanların beni çekici bulmamalarından korkarım.					
8	Görünüşümün yaşamımı zorlaştıracığından endişe duyarım.					
9	Karşıma çıkan fırsatları görünüşümden dolayı kaybetmekten kaygılanırım.					
10	İnsanlarla konuşurken görünüşümden dolayı gerginlik yaşarım.					
11	Diğer insanlar görünüşümle ilgili bir şey söylediklerinde kaygılanırım.					
12	Dış görünüşümle ilgili başkalarının beklentilerini karşılayamamaktan endişeleniyorum.					
13	İnsanların görünüşümü olumsuz olarak değerlendirecekleri konusunda endişelenirim.					
14	Diğer insanların görünüşümdeki bir kusurun farkına vardıklarını düşündüğümde kendimi rahatsız hissedirim.					
15	Sevdiğim kişinin görünüşümden dolayı beni terk edeceğinden endişe duyuyorum.					
16	İnsanların görünüşümün iyi olmadığını düşünmelerinden endişeleniyorum.					

EK 3

KENDİM HAKKINDA DÜŞÜNCELERİM

AÇIKLAMA: Aşağıda 80 cümle var. Bunlardan sizi tanımlayanları **evet**, tamamlamayanları ise **hayır** ile cevaplandırın. Bazı cümlelerde karar vermek zor olabilir. Yine de lütfen bütün cümleleri cevaplayın. Aynı cümleyi hem evet, hem hayır şeklinde işaretlemeyin. Unutmayın, cümledeki ifade genellikle sizi anlatıyorsa evet, genellikle sizi anlatmıyorsa hayır olarak işaretleyeceksiniz. Cümlelerin size uygun olup olmadığını en iyi siz kendiniz bilebilirsiniz. Bunun için kendinizi gerçekten nasıl görüyorsanız aynen öyle cevaplandırın. Cevaplarınızı işaretlerken, buradaki cümlelerin numarası ile cevap kağıdındaki numaranın aynı olmasına dikkat edin.

1	İyi resim çizerim	☐ Evet	☐ Hayır
2	Okul ödevlerimi bitirmem uzun sürer	☐ Evet	☐ Hayır
3	Ellerimi kullanmada becerikliyimdir	☐ Evet	☐ Hayır
4	Okulda başarılı bir öğrenciyim	☐ Evet	☐ Hayır
5	Aile içinde önemli bir yerim vardır	☐ Evet	☐ Hayır
6	Sınıf arkadaşlarım benimle alay ediyorlar	☐ Evet	☐ Hayır
7	Mutluyum	☐ Evet	☐ Hayır
8	Çoğunlukla neşesizim	☐ Evet	☐ Hayır
9	Akıllıyım	☐ Evet	☐ Hayır
10	Öğretmenler derse kaldırıncaya heyecanlanırım	☐ Evet	☐ Hayır
11	Dış (fiziki) görünüşüm beni rahatsız ediyor	☐ Evet	☐ Hayır
12	Genellikle çekingenim	☐ Evet	☐ Hayır
13	Arkadaş edinmekte güçlük çekiyorum	☐ Evet	☐ Hayır
14	Büyüdüğümde önemli bir kimse olacağım	☐ Evet	☐ Hayır
15	Aileme sorun yaratırım	☐ Evet	☐ Hayır
16	Kuvvetli sayılırım	☐ Evet	☐ Hayır
17	Sınavlardan önce heyecanlanırım	☐ Evet	☐ Hayır

18	Okulda terbiyeli ve uyumlu davranırım	☐ Evet	☐ Hayır
19	Herkes tarafından pek sevilen biri değilim	☐ Evet	☐ Hayır
20	Parlak, güzel fikirlerim vardır	☐ Evet	☐ Hayır
21	Genellikle kendi dediklerimin olmasını isterim	☐ Evet	☐ Hayır
22	İstediğim bir şeyden kolayca vazgeçerim	☐ Evet	☐ Hayır
23	Müzikte iyiyim	☐ Evet	☐ Hayır
24	Hep kötü şeyler yaparım	☐ Evet	☐ Hayır
25	Evde çoğu zaman huysuzluk ederim	☐ Evet	☐ Hayır
26	Sınıfta arkadaşlarım beni sayarlar	☐ Evet	☐ Hayır
27	Sinirli biriyim	☐ Evet	☐ Hayır
28	Gözlerim güzeldir	☐ Evet	☐ Hayır
29	Derse kalktığımda bildiklerimi sıkılmadan anlatırım	☐ Evet	☐ Hayır
30	Derslerde sık sık hayal kurarım	☐ Evet	☐ Hayır
31	(Kardeşiniz varsa) Kardeş(ler)ime sataşırım	☐ Evet	☐ Hayır
32	Arkadaşlarım fikirlerimi beğenir	☐ Evet	☐ Hayır
33	Başım sık sık belaya girer	☐ Evet	☐ Hayır
34	Evde büyüklerimin sözünü dinlerim	☐ Evet	☐ Hayır
35	Sık sık üzülür, meraklanırım	☐ Evet	☐ Hayır
36	Ailem benden çok şey bekliyor	☐ Evet	☐ Hayır
37	Halimden memnunum	☐ Evet	☐ Hayır
38	Evde ve okulda pek çok şeyin dışında bırakıldığım hissine kapılırım	☐ Evet	☐ Hayır
39	Saçlarım güzeldir	☐ Evet	☐ Hayır
40	Çoğu zaman okul faaliyetlerine gönüllü olarak katılırım	☐ Evet	☐ Hayır
41	Şimdiki halimden daha başka olmayı isterdim	☐ Evet	☐ Hayır
42	Geceleri rahat uyurum	☐ Evet	☐ Hayır
43	Okuldan hiç hoşlanmıyorum	☐ Evet	☐ Hayır
44	Arkadaşlar arasında oyunlara katılmak için bir seçim yapılırken, en son seçilenlerden biriyim	☐ Evet	☐ Hayır
45	Sık sık hasta olurum	☐ Evet	☐ Hayır
46	Başkalarına karşı iyi davranırım	☐ Evet	☐ Hayır
47	Okul arkadaşlarım güzel fikirlerim olduğunu söyler	☐ Evet	☐ Hayır

48	Mutsuzum	☐ Evet	☐ Hayır
49	Çok arkadaşım var	☐ Evet	☐ Hayır
50	Neşeliyim	☐ Evet	☐ Hayır
51	Pek çok şeye aklım ermez	☐ Evet	☐ Hayır
52	Yakışıklıyım / güzelim	☐ Evet	☐ Hayır
53	Hayat dolu bir insanım	☐ Evet	☐ Hayır
54	Sık sık kavgaya karışırim	☐ Evet	☐ Hayır
55	Erkek arkadaşlarım arasında sevilirim	☐ Evet	☐ Hayır
56	Arkadaşlarım bana sık sık sataşırlar	☐ Evet	☐ Hayır
57	Ailemi düş kırıklığına uğratırım	☐ Evet	☐ Hayır
58	Hoş bir yüzüm var	☐ Evet	☐ Hayır
59	Evde hep benle uğraşırlar	☐ Evet	☐ Hayır
60	Oyunlarda ve sporda başı ben çekerim	☐ Evet	☐ Hayır
61	Ne zaman birşey yapmaya kalksam herşey ters gider	☐ Evet	☐ Hayır
62	Hareketlerimde hantal ve beceriksizim	☐ Evet	☐ Hayır
63	Oyunlarda ve sporda, oynamak yerine seyredirim	☐ Evet	☐ Hayır
64	Öğrendiklerimi çabuk unuturum	☐ Evet	☐ Hayır
65	Herkesle iyi geçinirim	☐ Evet	☐ Hayır
66	Çabuk kızarım	☐ Evet	☐ Hayır
67	Kız arkadaşlarım arasında sevilirim	☐ Evet	☐ Hayır
68	Çok okurum	☐ Evet	☐ Hayır
69	Bir grupta birlikte çalışmaktansa tek başıma çalışmaktan hoşlanırım	☐ Evet	☐ Hayır
70	(Kardeşiniz varsa) Kardeş(ler)imi severim	☐ Evet	☐ Hayır
71	Vücutça güzel sayılırım	☐ Evet	☐ Hayır
72	Sık sık korkuya kapılırım	☐ Evet	☐ Hayır
73	Her zaman birşeyler düşürür ve kırarım	☐ Evet	☐ Hayır
74	Güvenilir bir kimseyim	☐ Evet	☐ Hayır
75	Başkalarından farklıyım	☐ Evet	☐ Hayır
76	Kötü şeyler düşünürüm	☐ Evet	☐ Hayır
77	Kolay ağlarım	☐ Evet	☐ Hayır

78	İyi bir insanım	☐ Evet	☐ Hayır
79	İşler hep benim yüzümden ters gider	☐ Evet	☐ Hayır
80	Şanslı bir kimseyim	☐ Evet	☐ Hayır